

HAJDÚ-BIHARI

XXXIX. ÉVFOLYAM
306. SZÁM

ÁRA: 1,80 FORINT

1982. XII. 31.,
PÉNTEK

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

NAPLÓ

545911
BÜÉK • 1983

Immár kész a leltár

A kik, mint nemzedéktársaim is, túllépték az ötvenet, nemcsak szapora pulzusukat, de a gyorsuló évek érverését is mind biztosabban kitapinthatják. Megöregedünk? Minek tagadnánk. Lehet, hogy egyik-másikunk még úgy néz ki, mintha nem sokat rontott volna rajta az idő, valójában azonban tudjuk: emlékeink ma már jóval többek, mint reményeink. De hát épp azok hamuját szétfújva tetszik ki leginkább: mi is csak sorsunkat járjuk végig, benne vagyunk a menetoszlopban, s akik előttünk vannak, azoknak utána, akik meg mögöttünk vannak, azoknak előtte járunk. Egyszerű, már-már banális a képlet, s igazítani vagy változtatni rajta aligha lehetséges. Ez teszi sorsunkat sajátossá, életünket általánossá. Amit formáltunk, alakítottunk rajta, az az önmagunké. S amivé formáltak és amivé alakítottak, az meg a közösség. Vagy legalábbis mi így szeretjük volna. Ez vagy ennek az igénye élt és munkált bennünk legjobban. Az erre való fogékonyság, amit életelvünként vallottunk: nem sors az egyes ember sorsa. Nem tagadva vagy kisebbitve, hanem épp felmagasztosítva.

I fűségünk égtájairól egy dal, egy már-már jelképpé nőtt fogalom kísér bennünket. Ez: „Sej, a mi lobogókat, fényes szellők fűjék”. S annyira, hogy lassan már nemcsak a fénye, az árnyéka is itt van a szívünkön. A verse, a dallama hozzánk nőtt, velünk nőtt. Mondtuk s hittük is: „Holnapra megforgatjuk az egész világot!” Megforgattuk? Legyünk őszinték: a világ forgatott meg bennünket. S miközben úgy tűnt, hogy mi porgetjük a légkórosarat, az vágatott velünk szinte fékezhetetlenül.

De hát végül is ki kellett derülnie: az indulatok habzása az még nem maga az indulat. Az indulat valójában a cselekvés. Tehát a higgadt tett, amely a személyes tennivalók összessége. A lelkesedésnek óriási lehet a hangereje, de mondjuk, a léghajót csak a forróra hevített levegő emeli. A társadalom dolgai,

tennivalói általános méretűek, de az azt mozgásba hozó energia személyre szabott. Az érdekltség akár egyéni, akár közösségi, a belső szándék hatóanyaga nélkül aligha nyerhet megvalósulást.

De hát maradunk saját tapasztalatunknál. Vagy itt hadd váltsak egyesszámba a saját leltáram elkészítésénél. Az alkalom kínálta magát, mivel tekintetünk közelében farkasszemeznek egymással az esztendők. Egyfelől a távozó — 1982 —, másfelől az érkező — 1983. Nemrég a televízióban Keresztúry Dezső az év utolsó napját Janus-arcúnak nevezte. Abban az értelemben, ahogy még a római mitológia használta. Azaz Janus a minden kezdet és vég, a minden ki- és bejárat istene. És végül is így igaz: ami egyiknek a vége, az a másiknak az eleje. Mert ki tudná azt megmondani, hogy az idő hogyan és miként vált át az időbe? Fogalmaink, tehát mérésünk szerint akkor, amikor az óra elüti az éjfélt. S bár valójában amikor a tizenkettedik ütés még a múltat zengi, már életré kelt, már ott hangzik benne a jövő. S ennek mintegy acéltűje alatt forog körbe-körbe a jelen hanglemeze. És abból szól ki — ha csak jelképesen is — az állandóság dallama a változás fordulat-számainak engedelmessé.

De még térjünk vissza egy pillanatra a Janus-képhez. Tudjuk, s azt is a római mitológiából, hogy Janus temploma mutatta a római birodalom mindenkor hadiállapotát. Ha béke volt, a templomot zárva tartották, ha háborúztak, a templom ajtaját kinyitották. Nos, történelmi tény, hogy többször volt nyitva, mint zárva.

Nemzedékem az az exponált generáció, amelyik a legfogékonyabb, legérzékenyebb korban látta, hogy a Janus templom sarkig ki van tárva, de megérte — s micsoda örömmel élte át — azt is, hogy becsukták. Akkor hittük s bíztunk benne: mindörökké. Nos, ma se zárva, se nyitva. Úgy került a történelem két válla közé, hogy már-már egyazon méretű erő feszül előtte s mögötte. Az energia, amely nemcsak ellenőrzi, de le

is köti egymást a béke, azaz a jólét legnagyobb birodalmát építhetné fel, de a feltételeket nem mi fogalmazzuk.

Minek tagadnánk, hogy ilyenkor az ó- és az újév érintkezési pontján az is megfordul a fejünkben: hová és merre halad az emberiség? Személyes élményünként s azon egyszerű oknál fogva, hogy mi is beletartozunk. Rangunk és státusunk alapján. Így: ember. Bár tudjuk s már idéztem: „nem sors az egyes ember sorsa”, máris ott a minősítés ikerpárja: „Vagyok, mint ember: fenség”. Szóval, hogy a büszkeségünk se csapjon véletlekbe, de a törekénység tudata se igazságon le teljesen bennünket, így és ezek tudomásulvétele közben kell élnünk, dolgoznunk, alkotnunk. Ritmust ritmushoz, téglát téglára, érvet érv mellé.

Mikor az idő múlására figyelünk — már pedig minden évforduló arra figyelmeztet — aligha szabad abba a hibába esnünk, hogy túlságosan elkeseredjünk napjaink fogyása miatt, avagy a kelleténél több lelkesedést színleljünk a jövő esélye előtt. Maradjunk realisták. Van tapasztalatunk, tudunk következtetni. Például jogos megfogalmazásnak tűnhet: ha eddig hajlamosak is voltunk az idillre, bizonyos jelek egyértelművé teszik, hogy drámaibb évrnek nézünk elébe. Igen, de ennek is megvan a maga dramaturgiája. Az irányításnak éppen úgy, mint a megvalósításnak. Ennek a dramaturgiának a szabályait viszont annak kell elsősorban ismernie, aki az előadást dirigálja. Mert ez nemcsak az összműködés, hanem a siker feltelete is.

Mi kellene még a leltárba? Az, ha kicsit patetikus is: „bizvást, mi benn vagyunk a fősodorban”. Benn vagyunk? Mindenképpen, ha a fősodor azt jelenti: dolgozni, pontosan, szépen. Most erre lesz szükség, hogy a hajót irányban tart-suk.

Boda István

Katonai eskütétel Debrecenben

A debreceni Kossuth laktanyában december 30-án, csütörtökön délelőtt ünnepi külsőségek között rendezték meg a kötelező sorkatonai szolgálatra nemrégiben bevonult honvédek eskütételét. Az alakulat sportpályáján egybegyűlt nagyszámú érdeklődőt, hozzátartozókat, ismerősöket, Keresztes Ferenc őrnagy köszöntötte. Külön is üdvözölte az elnökségben helyet foglaló dr. Szórádi Sándort, a KISZ Hajdú-Bihar megyei Bizottságának első titkárát, Kecskés Lászlót, a Hazafias Népfront Debrecen városi Bizottságának titkárát, az eseményen jelen levő társ

fejeves erők és testületek képviselőit.

A köszöntő, üdvözlő szavak után Venczel István honvéd lépett ki a felsorakozott katonák közül, hogy felolvassa — társaival együtt — az eskü szövegét.

Az immár esküt tett katonákat ünnepi beszédében Elkán Károly ezredes, helyőrségparancsnok köszöntötte. Utalt arra, hogy az elkövetkezendő hónapok sok mindenben változást hoznak a bevonult fiatalok életében. A civil életben megszokott életrend katonássá alakul át, mindenekelőtt el kell sajátítaniuk a rájuk bízott harci eszközök kezelését. Természetesen a katonás élet mellett lehetőségük lesz a fiataloknak sportolásra, szórakozásra, kikapcsolódásra.

Elkán Károly beszédére — a honvéd társak képviselőiben — Tömböly Tamás válaszolt.

A Kossuth laktanyában megrendezett ünnepélyes katonai eskütétel a katonák díszmenetével ért véget.

(Fotó: Iklódy János)

PTÁR
72. decem-
rossá az
skörös, s
városainak
anat.
b város-
Lényegé-
telepü-
százalé-
fogial-
százalék
épitőipar
30 ipari
oztatottak
ések la-
ben meg-
kezdődött
arányú
adulás óta
lakással
at városa
Kalocsa,
háza, Kis-
Kiskörös
a legfla-
mivel itt
pült laká-
szinten
akások 80
obb mint
ellátott,
vezeték-
jódésnek
a váro-
ontból is
jelezve,
ok fon-
munká-
előke-
TES
ZTÓ
A
1982. de-
n az el-
A fej-
közössé-
munka-
helytelen
debrecen
re jutó
ard 741
milliárd
hibáért
kerjük.
Napló
ai) szá-
klet 2.
rafus 3.
n közül
a hiba-
helyes
vetnió
évför-
tökiáll-
AFESZ
(Thaly
m) de-
orakor.
Szergej
szov-
ra mon-
rok
meg-
került
barátok
orainak
gyönte-
nt az
minősé-
rálatra
folya-
etnyúj-
z, hogy
zelt, tá-
nek a
csopor-
rok kö-
szmé-
zke- és
ora lett
fehér
ás ve-
Géza
öndíjat
eli
13 235
82
8 251
4 828
7 712
9 470
1 350
2 054
4 172
5 061
7 111
304
12 116
5 435
5 600
1 707
2 230
11 474
13 901
3 532
3 349
1 165
recen,
telelős
int —

Az év eseményei képekben

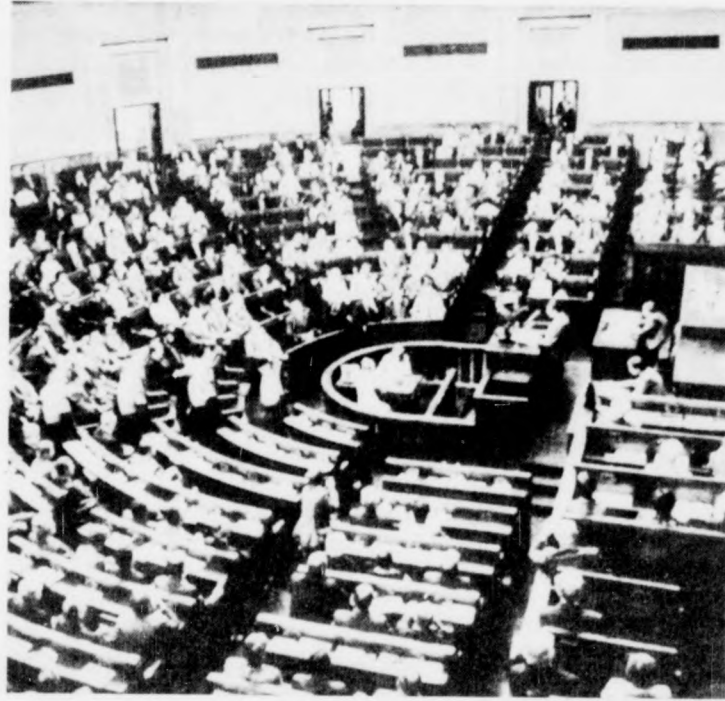

Operétháborúnak indult, véres konfliktussá vált... A falklandi háború hosszú heteken keresztül a világhírvélemény érdeklődésének középpontjában állt. Képünkön: gyakorlatozó brit katonák az Argentína ellen küldött flotta Hermes hadihajójának fedélzetén

(Fotó — Time — KS)

Izraeli csapatok — az ENSZ békefenntartó erőinek figyelmen kívül hagyásával — támadást intéztek Libanon ellen. A több hónapos, emberéletet ezrelt követelő véres küzdelem, Bejrút körülzárása még az amerikai—izraeli viszonyban is komoly repedésekhez vezetett. Képünkön: izraeli páncélosok a libanoni főváros utcáin

(Fotó — AP — MTI — KS)

Lengyelországban új szakszervezeti törvényt fogadtak el. A varsói szjejm (parlament) ülésén hozott döntés szerint feloszlatták a Szolidaritást, illetve az ügyvezető ágazati szakszervezeteket, a részletesen szabályozták a sztrájkjogot is

(Fotó — CAF — MTI — KS)

Az atlanti tőmb, mindenképp az Egyesült Államok katonai kiadásainak emelkedése, a nukleáris feszültség növekedése miatt számtalan nagyvárosban tartották tüntéseiket, békemene- teket. Képünkön: a leszerelést, fegyverzetük- kentést követelő felvonulók tömege London belvárosában

(Fotó — Newsweek — KS)

A spanyolországi választásokon főlényes szocialista győzelem született. Képünkön: a mindössze 40 esztendőse Felipe González, a szocialista párt vezetője

(Fotó — Time — KS)

Tovább folytatódott az iraki—iráni háború. A háború miatt elmaradt az el nem kötelezett országok szeptemberre Bagdadba tervezett csúcsértekezlete is. Képünkön: iráni katonák — útban a frontvonal felé

(Fotó — Newsweek — KS)

Felbomlott a több mint egy évtizeden keresztül kormányzó nyugatnémet szocialdemokrata—szabaddemokrata koalíció. Képünkön: Helmut Schmidt utóda, Helmut Kohl, az NSZK új kancellárja leteszi a hivatali esküt

Fotó — Time — KS)

Magyar vezetők üdvözlő távirata Kuba nemzeti ünnepe alkalmából

Dr. Fidel Castro Ruz elvtársnak,
a Kubai Kommunista Párt Központi Bizottsága
első titkárának,
a Kubai Köztársaság Allamanácsa és Minisztertanácsa
elnökének,

HAVANNA

Tisztelt Fidel Castro elvtárs!
A Kubai Köztársaság nemzeti ünnepén, a kubai forradalom győzelmének 24. évfordulóján a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa, Minisztertanácsa és egész népünk nevében elvtársi üdvözlőnként és szívből jövő jókívánságainkat küldjük önnek, a Kubai Kommunista Párt Központi Bizottságának, a Kubai Köztársaság Allamanácsának és Minisztertanácsának, a testvéri kubai népek.
Népünk elismeréssel tekint azokra az eredményekre, amelyeket a kommunista vezetéssel az elmúlt évek során a kubai nép a szocializmus gazdasági alapjainak megteremtésében, életkörülményeinek és kulturális színvonalának folyamatos javításában, a népi hatalom megszilárdításában, a Kubai Kommunista Párt II. kongresszusa határozatainak végrehajtásában elért.

A Kubai Köztársaság következetes, internacionalista külpolitikájával maradandó érdemeket szerzett az imperializmus ellen, a szocializmusért és a békéért vívott küzdelemben. Jelentős szerepet játszik abban, hogy az el nem kötelezett országok mozgalma a nemzetközi élet fontos pozitív tényezőjévé vált.
Örömmel tölt el bennünket, hogy a marxizmus—leninizmus és a proletár internacionalizmus jegyében folyamatosan erősödik pártjaink és népeink testvéri barátsága és sokoldalú együttműködése. Dolgozó népünk internacionalista szolidaritással áll a forradalmi Kuba oldalán a Karib-térség haladó és szocialista rendszereit fenyegető imperialista magatartással szemben.

Szívből kívánjuk önnek, a kubai kommunistáknak és az egész kubai népnek, hogy további sikereket érjenek el a hazájuk védelmében, országuk felvirágoztatásában, a szocializmus és a béke javát szolgáló fáradhatatlan munkájukban.

Kádár János,
a Magyar Szocialista Munkáspárt
Központi Bizottságának
első titkára
Losonczy Pál,
a Magyar Népköztársaság
Elnöki Tanácsának elnöke
Lázár György,
a Magyar Népköztársaság
Minisztertanácsának elnöke

Az évforduló alkalmából Apró Antal, az országgyűlés elnöke táviratban üdvözlötte Flavio Bgavo elvtársat, a Kubai Köztársaság nemzeti gyűlése elnökét. Táviratban köszöntötte kubai partnerszervezetét a Hazafias Népfront Országos Tanácsa, a SZOT, a KISZ Központi Bizottsága, az Országos Békatanács és a Magyar Nők Országos Tanácsa. (MTI)

A béke közös jogunk

A DIVSZ elnökének nyilatkozata

A jelenlegi konfliktusoktól terhes nemzetközi helyzetben elengedhetetlenül szükséges valamennyi haladó, békeszerető erő cselekvő összefogása a nukleáris háború veszélyének elhárítása, a fegyverkezési verseny megfékezése, az enyhülés vívmányainak megőrzése érdekében — hangsúlyozta Valid Maszri, a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség elnöke az MTI munkatársának adott nyilatkozatában, melyben értékelte a szervezet idei munkáját, és szólott jövő évi tervéről is. Hangsúlyozta: — A bonyolult, válságoktól terhes nemzetközi légkörért elsősorban az Egyesült Államok politikáját terheli a felelősség. Ez a politika alássa a nemzetek közötti problémák megoldásának egyetlen reális útját, a békés tárgyalások lehetőségét, és a nemzetközi egyensúly megbontására, a katonai főlény megszerzésére törekszik.

A békétörekvések támogatását a DIVSZ mindig is fontos feladatának tekintette. A hidegháború újjaélesztésére irányuló imperialista törekvésekkel szemben a világszövetség elkötelezetten a béke ügye mellett áll. A különböző párbeszédnek során is kifejezetre jutattuk azt az álláspontunkat, hogy közös fellépéssel, az erők egyesítésével hozzá lehet járulni ahhoz, hogy Európa a béke, a biztonság és az együttműködés kontinense legyen. Európa ifjúsága olyan erőt képvisel, amely érdemi befolyást gyakorolhat a kontinens jelenlegi és jövőjét formáló eseményekre. Természetesen a béke ügye nem korlátozódik egyetlen kontinensre, a DIVSZ nem hagyja figyelmen kívül a világ más térségeit sem. Szolidaritásunk cselekvő támogatást is jelent: például számos nemzetközi ifjúsági brigád dolgozik a fejlődő országokban, így Nicaraguában jelenleg is tevékenykedik egy egészségügyi kollektíva. — Az új esztendőben folytatjuk a leszerelési világméretű kampányunkat. Jelenlegi tömegmozdulásokat, fesztiválokat szervezünk, amelyek a világ minden részén megfelelő lehetőséget teremtenek a fiataloknak békevágyuk kifejezésére.

Bővült a szövetségi kereskedelmi hálózat

A fogyasztási szövetkezetek a kultúraltabb kereskedelem feltételeinek megteremtésére az idén fokozott figyelmet fordítottak a falvakban és a kisebb településeken is. A kereskedelmi hálózat fejlesztéséről most elkészült összesítés szerint a szövetségi kiskereskedelem bolt-hálózata az idén mintegy alapterülettel bővült. A Zalaegerszegen és Erdén beruházásokhoz az országos és megyei közös fejlesztési alapokból jelentős támogatást kaptak az ÁFESZ-ek. A hálózatfejlesztésre — Prizma Barkácsáruház (MTI)

A FIAT

Hol

— Társadalmunk mája napjainkban téma taglalásába megyében mennyiséget foglal el az ifj betöltött szerepe sze

— A konkrét váll Talán az utóbbi idő az ifjúságról, túl so lassan programozni is. Az értelmes élet lett a jövőben át kézségek megoldásá

Az ifjúság szerep mind mennyiségben nyitsák ez először sából 42 759 (1) 35- ből ehhez a korosz soknak csaknem eg irányítók között 17. Az ügyviteli dolgoz segítők családtagok k aluli.

A fiatalok helye ha a minőségi tény korosztály a legújait kezelik a termelési nvadalt. Ez a techn minőséget s ez bizo ként is fogalmzhatat — ahol egyébként a rül — a fiatalokat s munkájukról ninc helytállással, telj

— Ha már itt ta mai társadalom ifj nem, milyen okok lában melyek lehet lójában?

— Véleményem s mai társadalom túi esetleges gyártási é zít, az jelen valósá A köztudatban egye lyeik hol igen eles, élénk. Az egyik a megítélése, amely a ki. A hivatalos me ami azt hiszem, tes a társadalomban va jelen.

Az egyén viszont veszi észre, s ott is jelenségeket, s ez nem is veszi észre. gozó munkásfiatali ebből sokkal ritkáb következtetéseket. ma sokkal szélsősé a tényből eredően, nyába fordul, a re

Ugyanakkor nem mig szüleink a rádi korában élünk és viselkedésünkben, t ben hatnak ránk a nyek, de fogékony is. Mi például úgy litott; mércén mi m mutatót s ehhez így a kor, a világ végz felzárkózni. Saját k szának abban, hogy világban. Már csak képe lehet differenc te.

— Akkor ebből c ta szerint milyen a arculata? Rendelke nyezőkészséggel, di giák munkálnak-e b

— Természetesen natkoztható. Egyé gyan ítéhető meg és világnézetű arcú sából bontakozik k adatban válaszolnék vekvő generáció re tartalékokkal, amel Az ifjúság egyébké dinamikával rendel a kérdés, hogyan feltárni. Sajnos, úgy energiákkal még ne nek megfelelően sá ugyan is kezdemé visszafogását a társ kor tudat alatt — két dologról is meg talt így egy életre j uk egy úton, ahol hasznosítani.

Pedig a fiatalok, pillanatok alatt képvatkozom itt csup által rendezett genv kotó Ifjúság pályáz minden erőnkkel a hető célt, tisztánlát fiatalok számára. M váltának hitt gondoln ni kell. Minden eszt takozását gátló kon Nagyon fontos eh mika kibontakoztat azonban a generác energiákat lekötik, hogy a jó munka és munkás és rossz ve között; is akad. Sajr

Az év eseményei képekben

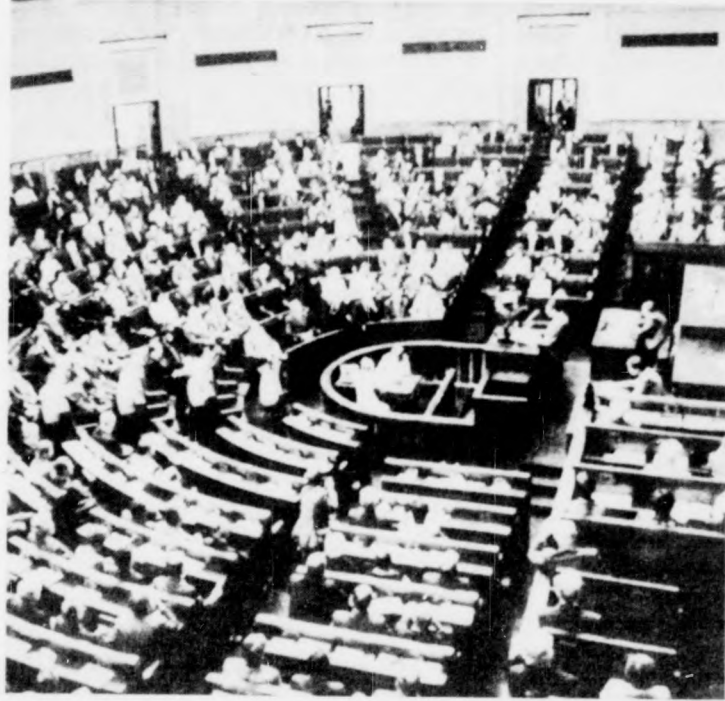

Operettháborúnak indult, véres konfliktussá vált... A falklandi háború hosszú heteken keresztül a világközvélemény érdeklődésének középpontjában állt. Képünkön: gyakorlatozó brit katonák az Argentína ellen küldött flotta Hermes hadihajójának fedélzetén

(Fotó — Time — KS)

Izraeli csapatok — az ENSZ békefenntartó erőinek figyelmen kívül hagyásával — támadást intéztek Líbanon ellen. A több hónapos, emberéletet ezrelt követelő véres küzdelem, Bejrút körülzárása még az amerikai—izraeli viszonyban is komoly repedésekhez vezetett. Képünkön: izraeli páncélosok a libanoni főváros utcáin

(Fotó — AP — MTI — KS)

Lengyelországban új szakszervezeti törvényt fogadtak el. A varsói szjejm (parlament) ülésén hozott döntés szerint felszabták a Szolidaritást, illetve az ügyvezetői ágazati szakszervezeteket, a részletesen szabályozták a sztrájkjogot is

(Fotó — CAF — MTI — KS)

Az atlanti tömb, mindenekelőtt az Egyesült Államok katonai kiadásainak emelkedése, a nukleáris feszültség növekedése miatt számtalan nagyvárosban tartották tüntéseiket, békemenekeket. Képünkön: a leszerelés, fegyverzetcsökkentést követelő felvonulók tömege London belvárosában

(Fotó — Newsweek — KS)

A spanyolországi választásokon főlényes szocialista győzelem született. Képünkön: a mindössze 40 esztendőse Felipe González, a szocialista párt vezetője

(Fotó — Time — KS)

Tovább folytatódott az iraki—iráni háború. A háború miatt elmaradt az el nem kötelezett országok szeptemberre Bagdadba tervezett csúcsértekezlete is. Képünkön: iráni katonák — útban a frontvonal felé

(Fotó — Newsweek — KS)

Felbomlott a több mint egy évtizeden keresztül kormányzó nyugatnémet szocialdemokrata—szabaddemokrata koalíció. Képünkön: Helmut Schmidt utóda, Helmut Kohl, az NSZK új kancellárja leteszi a hivatali esküt

Fotó — Time — KS)

Magyar vezetők üdvözlő távirata Kuba nemzeti ünnepé alkalmából

Dr. Fidel Castro Ruz elvtársnak,
a Kubai Kommunista Párt Központi Bizottsága
első titkárnak,
a Kubai Köztársaság Allamanácsa és Minisztertanácsa
elnökének,

HAVANNA

Tisztelt Fidel Castro elvtárs!
A Kubai Köztársaság nemzeti ünnepén, a kubai forradalom győzelmének 24. évfordulóján a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa, Minisztertanácsa és egész népünk nevében elvtársi üdvözlőnköt és szívből jövő jókívánságainkat küldjük önnek, a Kubai Kommunista Párt Központi Bizottságának, a Kubai Köztársaság Allamanácsának és Minisztertanácsának, a testvéri kubai népnek.

Népünk elismeréssel tekint azokra az eredményekre, amelyeket a kommunisták vezetésével az elmúlt évek során a kubai nép a szocializmus gazdasági alapjainak megteremtésében, életkörülményeinek és kulturális színvonalának folyamatos javításában, a népi hatalom megszilárdításában, a Kubai Kommunista Párt II. kongresszusa határozatainak végrehajtásában elért.

A Kubai Köztársaság következetes, internacionalista külpolitikájával maradandó érdemeket szerzett az imperializmus ellen, a szocializmusért és a békéért vívott küzdelemben. Jelentős szerepet játszik abban, hogy az el nem kötelezett országok mozgalma a nemzetközi élet fontos pozitív tényezőjévé vált.

Örömmel tölt el bennünket, hogy a marxizmus—leninizmus és a proletár internacionalizmus jegyében folyamatosan erősödik pártjaink és népeink testvéri barátsága és sokoldalú együttműködése. Dolgozó népünk internacionalista szolidaritással áll a forradalmi Kuba oldalán a Karib-térség haladó és szocialista rendszereit fenyegető imperialista magatartással szemben.

Szívből kívánjuk önnek, a kubai kommunistáknak és az egész kubai népnek, hogy további sikereket érjenek el a hazájuk védelmében, országuk felvirágztatásában, a szocializmus és a béke javát szolgáló fáradhatatlan munkájukban.

Kádár János,
a Magyar Szocialista Munkáspárt
Központi Bizottságának
első titkára

Losonczy Pál,
a Magyar Népköztársaság
Elnöki Tanácsának elnöke

Lázár György,
a Magyar Népköztársaság
Minisztertanácsának elnöke

Az évforduló alkalmából Apró Antal, az országgyűlés elnöke táviratban üdvözlötte Flavio Bgavo elvtársat, a Kubai Köztársaság nemzeti ünnepének elnökét. Táviratban köszöntötte kubai partnerszervezetét a Hazafias Népfront Országos Tanácsa, a SZOT, a KISZ Központi Bizottsága, az Országos Békatanács és a Magyar Nők Országos Tanácsa. (MTI)

A béke közös jogunk

A DIVSZ elnökönek nyilatkozata

A jelenlegi konfliktusoktól terhes nemzetközi helyzetben elengedhetetlenül szükséges valamennyi haladó, békeszerető erő cselekvő összefogása a nukleáris háború veszélyének elhárítása, a fegyverkezési verseny megfékezése, az enyhülés vívmányainak megőrzése érdekében — hangsúlyozta Valid Maszri, a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség elnöke az MTI munkatársának adott nyilatkozatában, melyben értékelte a szervezet idei munkáját, és szólt a jövő évi tervéről is. Hangsúlyozta: — A bonyolult, válságoktól terhes nemzetközi légkörért elsősorban az Egyesült Államok politikáját terheli a felelősség. Ez a politika alássa a nemzetek közötti problémák megoldásának egyetlen reális útját, a békés tárgyalások lehetőségét, és a nemzetközi egyensúly megbontására, a katonai fölény megszerzésére törekszik.

A békétörékvések támogatását a DIVSZ mindig is fontos feladatának tekintette. A hidegháború újjáélesztésére irányuló imperialista törekvésekkel szemben a világszövetség elkötelezetten a béke ügye mellett áll. A különböző párbeszédek során is kifejeztesen jutattuk azt az álláspontunkat, hogy közös fellépéssel, az erők egyesítésével hozzá lehet járulni ahhoz, hogy Európa a béke, a biztonság és az együttműködés kontinense legyen. Európa ifjúsága olyan erőt képvisel, amely érdemi befolyást gyakorolhat a kontinens jelenlegi és jövőjét formáló eseményekre. Természetesen a béke ügye nem korlátozódik egyetlen kontinensre, a DIVSZ nem hagyja figyelmen kívül a világ más térségeit sem. Szolidaritásunk cselekvő támogatást is jelent: például számos nemzetközi ifjúsági brigád dolgozik a fejlődő országokban, így Nicaraguában jelenleg is tevékenykedik egy egészségügyi kollektíva. — Az új esztendőben folytatjuk a leszerelési világméretű kampányunkat. Jelenlegi tömegmozdulásokat, fesztiválokat szervezünk, amelyek a világ minden részén megfelelő lehetőséget teremtenek a fiataloknak békeágyuk kifejezésére.

Bővült a szövetkezeti kereskedelmi hálózat

A fogyasztási szövetkezetek a kultúraltabb kereskedelem feltételeinek megteremtésére az idén fokozott figyelmet fordítottak a falvakban és a kisebb településeken is. A kereskedelmi hálózat fejlesztéséről most elkészült összefoglaló a szövetkezeti kiskereskedelem bolti hálózata az idén mintegy nyolcvanezer négyzetméter alapterülettel bővült. A beruházásokhoz az országos és megyei közös fejlesztési alapokból jelentős támogatást kaptak az ÁFESZ-ek. A hálózatfejlesztésre — Prizma Barkácsáruház (MTI)

A FIAT

Hol

— Társadalmunk mája napjainkban... téma taglásába... megyében mennyiséget foglal el az ifj... betöltött szerepe sze

— A konkrét váll... Talán az utóbbi idő... az ifjúságról, túl so... lassan programozni... is. Az értelmes ele... lett a jövőben el k... hézések megoldása

Az ifjúság szerepe... mind mennyiségben... nyitják ez először... sából 42 759 (!) 35... ből ehhez a korosz... soknak csaknem eg... irányítók között 17... Az ügyviteli dolgoz... segítő családtagok k... alul.

A fiatalok helye... ha a minőségi tény... korosztály a legújait... kezelik a termelési... nyadát. Ez a techní... minőséget s ez bizo... ként is fogalmazhat... — ahol egyébként a... rül — a fiatalokat... s munkájukról ninc... helytállással, telj...

— Ha már itt ta... mai társadalom iff... nem, milyen okok... lában melyek lehet... tójában?

— Véleményem s... mai társadalom túli... esetleges gyártási e... zít, az jelen valósá... A köztudatban egy... melyek hol igen eles... élénk. Az egyik a... megítélése, amely a... ki. A hivatalos me... ami azt hiszem, tes... a társadalomban va... jelen.

Az egyén viszon... veszi észre, s ott is... jelenségeket, s ez... nem is veszi észre... gozó munkásfiatalj... ebből sokkal ritkáb... következtetéseket... ma sokkal szélsősé... a tényből eredően... nyába fordul, a „re... Ugyanakkor nem... míg szüleink a rádi... korában élünk és e... viselkedésünkben, t... ben hatnak ránk a... nyek, de főleg kony... is. Mi például úgy... litot; mérően mi m... mutatót s ehhez így... a kor, a világ vég... felzárkózni. Saját k... szának abban, hogy... világban. Már csak... képe lehet differenc... te.

— Akkor ebből c... ta szerint milyen a... arculata? Rendelke... nyezetőkészséggel, di... giák munkálnak-e b...

— Természetesen... natkoztható. Egye... gyan ítéltető meg... és világméretű arcu... sából bontakozik k... datban választólne... vevő generáció re... tartalékokkal, amel... Az ifjúság egyébké... dinamikával rendel... az a kérdés, hogyar... feltárni. Sajnos, úgy... energiákkal még ne... nek megfelelően sá... ugyanis a kezdemé... visszafogását a társ... kor tudat alatt — két dolgrol is meg... talt így egy életre... juik egy úton, ahol... hasznosítani.

Pedig a fiatalok... pillanatok alatt kép... vatkozom itt csup... által rendezett gene... kotó Ifjúság pályáz... minden erőnkkel a... hető célt, tisztánlát... fiatalok számára. M... válttnak hitt gondolk... ni kell. Minden eszt... takozását gátló kon... Nagyon fontos es... mika kibontakoztat... azonban a generác... energiákat lekötik... hogy a jó munka é... munkás és rossz ve... között; is akad. Sajr...

A FIATALOK A TÁRSADALOMBAN ALKOTÓ MÓDON VANNAK JELEN

INTERJÚ DR. SZÓRÁDI SÁNDORRAL, A MEGYEI KISZ-BIZOTTSÁG ELSŐ TITKÁRÁVAL

Hol a helyük a világban?

Társadalmunk egyik legtöbbet elemzett és vitatott téma napjainkban az ifjúság ügye és helyzete. Amikor a téma taglalásába kezdünk, tisztázni kell, Hajdú-Bihar megyében mennyiségi és minőségi szempontból milyen helyet foglal el az ifjúság általában s a munkamegosztásban betöltött szerepe szerint?

A konkrét válasz előtt engedjen meg egy megjegyzést. Talán az utóbbi időben már egy kicsit sokat is vitatkozunk az ifjúságról, túl sokat „elemazzuk” a dolgot. Át kellene lassan programozni gondolkodásunkat és cselekedeteinket is. Az értelmes elemző és vitatkozó szint meghagyása mellett a jövőben át kellene helyezni a hangsúlyt a feltárt nehézségek megoldására, a felismert gondok megszüntetésére.

Az ifjúság szerepe és helye egyébként Hajdú-Biharban mind mennyiségben, mind minőségben meghatározó. Bizonyítások ez előzőbb a számok. A megye 67 479 szakmunkásból 42 759 (62%) 35 éven aluli. A 69 689 betanított munkásból ehhez a korosztályhoz tartozik 29 693, a segédmunkásoknak csaknem egyharmada. Ugyanakkor a vezetői és irányítói között 17 074-ből 5769 tartozik ebbe a kategóriába. Az ügyviteli dolgozóknak több mint a fele, az önállóak és segítő családtagok között viszont csak kb. egyötöd a 35 éven aluli.

A fiatalok helye és szerepe számarányuknál is nagyobb, ha a minőségi tényezőket tekintjük. A társadalomban ez a korosztály a legújabb ismeretek hordozója, ők képviselik a termelésben a korszerű technika nagyobbik hányadát. Ez a technika adja a nagyobb teljesítményt, a jobb minőséget s ez bizony jelentős arányteremtő tényező. Másrészt is fogalmazhatunk: néhány munkaterület fölöttébb elterjedt — ahol egyébként az idősebb generáció sem szívesen tömörül — a fiatalokat mindenütt megtaláljuk a társadalomban s munkájukról nincs is rossz vélemény. S ezt mindennapi helytállással, teljesítményükkel érik el.

Ha már itt tartunk, Szórádi elvtárs szerint milyen a mai társadalom ifjúságképe? Egységes-e a megítélés, s ha nem, milyen okok játszanak szerepet a szóródásban? Általában melyek lehetnek a minősítő szempontok s azok-e valójában?

Véleményem szerint a mai társadalom ifjúságképe a mai társadalom tükörképe. Ez a kép magán viseli a tükör esetleges gyártási és technológiai hibáit, és ha valahol torzít, az jelen valóságunk élő ellentmondásait vetíti elénk. A köztudatban egyébként kétféle megítélés van jelen, amelyek hol igen éles, hol kevésbé éles kontúrokkal tölthetők el. Az egyik a hivatalos megítélés, a másik az egyéni megítélés, amely azonban ösztársadalmi szinten vetődik ki. A hivatalos megítélés általában kedvező képet mutat, ami azt hiszem, természetes is, realis is, hiszen a fiatalok a társadalomban valóban cselekvően, alkotó módon vannak jelen.

Az egyén viszont a szűkebb környezetben tapasztaltakat veszi észre, s ott is gyakran elsősorban a negatív példákat, jelenségeket, s ezekből hamar általánosít. Sajnos, sokszor nem is veszi észre a köznapok egyszerű, becsületesen dolgozó munkásfiataljait, pedig ők vannak többen, így aztán ebből sokkal ritkábban vannak le — sajnos — messzenem következtetések. A társadalom ifjúságképe egyébként ma sokkal szélesebb, mint bármikor volt eddig. Abból a tényből eredően, hogy a figyelem jobban az ifjúság irányába fordul, a „rendhagyók” feltűnése sokkal nagyobb.

Ugyanakkor nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy míg szüleink a rádiózás korában nőttek fel, mi az űrhajózás korában élünk és élünk. Ez visszatükröződik munkánkban, viselkedésünkben, tudatunkban, érzelmeinkben. Elénkben hatnak ránk a gyors információk, a nemzetközi események, de fogékonyabbak vagyunk az új jelenségek iránt is. Mi például úgy látjuk, hogy a saját magunk által felállított mérceink magunk próbáljuk magasabbra lökdölni a mutatót s ehhez igyekszünk felzárkózni. Pedig a „lökdösés” a kor, a világ végzi, ezt kellene nekünk figyelni s ehhez felzárkózni. Saját kis mércéink néha bizony szerepet játszanak abban, hogy nem vagyunk elég versenyképesek a világban. Már csak ezért is mondom: a társadalom ifjúságképe lehet differenciált, de soha nem lehet fehér vagy fekete.

Milyenek a fiatalok?

Akkor ebből csak egy kérdés következhet: tapasztalata szerint milyen a mai magyar ifjúság politikai-világnevezeti arculata? Rendelkezik-e a koridejű megfelelő kezdeményezéskészséggel, dinamikával, lendülettel? Jó irányú energiák munkálnak-e bennük mindig?

Természetesen a fent említett tükör-példa ide is vonatkoztatható. Egyébként is említettem már, szerintem hogyan ítélték meg a magyar ifjúság általában. A politikai és világnevezeti arculat azonban több tényező együttes hatásából bontakozik ki s ezért színesebb a kép. Ha egy mondatban válaszolnék, ezt mondanám: a mai magyar felnövekvő generáció rendelkezik azokkal a tulajdonságokkal, tartalékokkal, amelyek a jövő formálásához szükségesek. Az ifjúság egyébként is, természetesen szívesen kezdeményező, dinamikával rendelkező, lendületes társadalmi csoport. Csak az a kérdés, hogyan tudjuk ezt a dinamikát kihasználni, feltárni. Sajnos, úgy érzem, hogy az ifjúságban felhalmozott energiákkal meg nem tanultunk meg a kor követelményeinek megfelelően sáfárkodni. Nem ritkán tapasztaljuk ugyanis a kezdeményezőkészség, dinamizmus csillapítását, visszafogását a társadalom hétköznapi gyakorlatában. Amikor tudat alatt — vagy néha tudatosan — ezt csináljuk két dologról is megelégedünk. Egyrészt arról, hogy a fiatalok egy életre ketté törhetjük, másrészt esetleg elindítjuk egy úton, ahol energiáit valóban rossz irányban fogja hasznosítani.

Pedig a fiatalok, ha teret biztosítanak számukra, azt pillanatok alatt képesek értelmesen benépesíteni. Hadd hivatkozzam itt csupán példaként a DOTE KISZ-bizottság által rendezett genetikai kongresszusra, vagy a megyei Alkotó Ifjúsági pályázatra. A jövő elengedhetetlen feladata minden erőnkkel azon munkálkodni, hogy értelmes, elérhető célt, tisztánlátást és alkotó életteret biztosítsunk a fiatalok számára. Még akkor is, ha a hagyományos és bevált hiteles gondolkodásunkon és szemléletünkön változtatni kell. Minden eszközzel fel kell számolni az ifjúság kibontakozását gátló kontrasztelekciók elemeket.

Nagyon fontos ehhez hozzátenni: a kezdeményezés, dinamika kibontakoztatása nem generációs probléma. Sokszor azonban a generációs probléma körül felcsapó viták az energiákat lekötik afféle pótcselekvéssel. Tudom, persze, hogy a jó munka és a jó vezető nem kor kérdése. Rossz munkás és rossz vezető a felnőttekhez hasonlóan a fiatalok között is akad. Sajnos, talán nem is kevés.

Holnap új esztendő kezdődik megint. S minden új év közelebb hozza hozzánk a jövőndőt. Az egykori álmokat, célokat, reményéseket. Egykori ifjúságunk tartalmát. Érthető és logikus tehát, ha az év végén, az új év kezdetén a jövőre gondolunk elsősorban, s különösen társadalmunkra arra a rétegre, amely számára a mi ifjúságunk jelen lesz, s amely hordozza ezt a jövőndőt: az ifjúságra. Igen széles társadalmi érdeklődés, izgatott nyugtalanság, reményteli várakozás kíséri ifjúságunk életét, munkáját, magatartását. Ezért tekintjük át ünneplő számunkban az ő helyzetüket. Dr. Szórádi Sándor, a KISZ Hajdú-Bihar megyei Bizottságának első titkára válaszol kérdéseinkre, amelyeket Bényei József, a Napló főszerkesztője fogalmazott meg.

Amikor azt mondom, hogy az ifjúság igenli a szocializmust s kész többet tenni érte, mint eddig, a lényegert mondom. De az is igaz, hogy ifjúságunk az utóbbi időben lényegesen differenciálódott, minden szempontból. Osztályok között és osztályokon, rétegeken belül a rétegződések ma már nem mindig követik a klasszikus elveket. A szóródás okai között vannak pl. az alábbiak: a társadalom fejlődésének feszültségei, a szocializmus építésének ellentmondásai jithon és határainkon kívül, a szövetségi politika új dimenziói és így tovább. Ma komoly gond a társadalomban is, az ifjúságban is az értékelés és a minősítés. Az értékre ma átalakultak, nem elég a műltözött mérni magunkat, megtegyünk utunkat, ma csak a legfejlettebb lehet a mérce, s ebben viszont nincsenek időtálló értékelési módszerek. A valódi megoldás talán az, ha a kor követelményeinek mérlegel méretkezzünk. De ezt a mérce mindenki szemben egyként kell érvényesíteni.

Könnyű-e a fiatalnak?

Igen, a helyzet ellentmondásos. Nos, könnyű-e a fiatalnak lenni? Vajon az ifjúság társadalomhoz, munkához, közösséghez, a többi emberhez való viszonyát mennyiben befolyásolják a pályaválasztás, munkabárállás, beilleszkedés, családalapítási gondjai? Nincsen-e túlzott türelmetlenség a fiatalokban az anyagi javak megszerzéséért folytatott küzdelemben?

Fiatalnak lenni sose volt könnyű. Ha csak a jövő év társadalmi feladataira s az ifjúságunknak annak a szerepére gondolunk, máris látszik, hogy nem könnyű éveket élünk. A mostani nehézségek megoldása, amiben a fiataloknak döntő szerepük van, nem kisebb feladat, mint amit az előtünk járó generációk „annak idején” elvégeztek. Természetesen más a dimenzió, mások a problémák is.

A fiatalok életét több tényező befolyásolja, de talán ma egy léncsem kezd kiemelkedő jelentőségűvé válni: az életbe lépés körülményei. A pályaválasztás az első nagy erőpróba az egyén és a társadalom szempontjából is, ezért foglalkozik e témával annyit a KISZ. Aztán képzelje bele magát az ember abba a helyzetbe, hogy pályaválasztóként egyszerre kell beilleszkednie a munkahelyen — ráadásul kezdeményezően, dinamikusnak, mint az előbb láttuk — ugyanakkor anyagi egzisztenciát is teremtenie kell, pótolni elméleti tudásának hiányait, megszerezni a gyakorlatot, családát alapítani, s mindezt igen rövid idő alatt. Kihez fordulhat segítségért? Csak a társadalomhoz. Ráadásul néha az a közönség, amelyből kiszakadt (család, kollégium!) sokkal jobb lehetőségeket, körülményeket biztosított számára, mint az önálló munka, az új helyzet.

Anyagiasság? Meg kell azt érteni — persze — s mi megértettük és vállaljuk —, hogy ma országunkban az életszínvonal tartása a fő cél társadalmi méreteken. Viszont tudomásul kell venni, hogy az ifjúság számára ez nem lehet az egyedüli cél, a mi életszínvonalunknak emelkednie kell, hisz a fejlődéshez anyagi javakra is szükség van. Ezeket a javakat az ifjúság többsége hajlandó többletmunkával, többlet-erőfeszítéssel megteremteni. Mi türelmetlenek vagyunk, valóban, de az anyagi javak nálunk nem a kispolgári életformát célozzák, hanem az emberi-szakmai fejlődésünket. A harcolást, hasznoslést épp ezért elítéljük és felháborodva tiltakozunk ellene.

Úgy gondolom, az ifjúság legsúlyosabb egzisztenciális gondja ma a lakáskérdés. Tud-e valami biztatót mondani erről?

Igen, ez a legsúlyosabb kérdés, a KISZ álláspontja szerint ez fontos hangulatformáló tényező az ifjúságban belül. Ugyanakkor az a véleményem, hogy a lakáskérdés megoldása szükséges, de a társadalom teherbíró képességét figyelembe kell venniük.

Sokat tesz lakásügyben a társadalom. Törvényben előírt, hogy az új lakások 30–35 százalékát kell, hogy a fiatalok kapják. Hajdú-Bihar megyében ez az arány 70–75 százalék. Mit mutat ez mást, mint az ügyünk felkarolását? Az új lakástörvény is ifjúságcentrikus, tág teret biztosít a cseréknek, lépcsőzetes megoldásoknak. A véleményem tehát, hogy ezt a kérdést is megoldjuk majd, mint ahogy az óvodai, bölcsődei ellátást megoldottuk. A lakásmobilizáció az ifjúságnak biztosít előnyöket, de a fiataloknak is meg kell szökniük, hogy maximális igényüket csak fokról fokra érhetik el, mint mindenütt a világon. Maga a KISZ minden fórumon ott van, javasol, javaslatát elfogadják, elég csak a fiatal házások házára, a minigarzonokra gondolni.

Viszont a fiataloknak is többet kell áldozni, bele kell fogniuk magánépítkezésbe. Nagy is a kedv, teleg még van is, az építőanyag-ellátás, azonban sürgősen meg kell oldani. Így összgezzen: Ma az ifjúságnak Hajdú-Biharban is elérhető perspektívája van az önálló lakáshoz jutásra.

Miért agresszívek?

Van az ifjúságnak egy kis csoportja, amely kirívó, agresszív magatartásával az egész város hangulatát sérti, rossz megítélést szül a felnőttekben az egész ifjúságról. Vajon a becsületesen élő-dolgozó többség miért nem képes ezt a kisebbséget bárhogyan is kiszorítani a közösségből? Nem teheti-e mondjuk az Ifjú Gárda?

Ezeket a fiatalokat nem kiszorítani kell, hanem az alkotó közösségeknek fel kell karolnunk őket. Akit még lehet, aki viszont már a közmorált sérti, az ellen hathatósabb, szigorúbb intézkedés kellene, néha úgy érzem, a humánus kezd alhumánusmá alakulni. Igen fontosnak tartom ezeket a fiatalokat az esetében a munkahelyek kollektíváinak felelősségét. Ezek tagjai olykor felháborodnak egy-egy cselekedeten a városban, de saját környezetükben felfedezték-e már a góccokat, próbálták-e nevelni a „megtévedt” fiatalokat? Tudjuk-e a tévedés okait?

Sajátos helyzeténél fogva más problémákat jelent a tizenéves diákifjúság. Az iskola — s ez nem az iskola akaratán múlik — nem tudja a diákfiatalok szabad idő, foglalkoztatását ellátni. Ezért megkülönböztetett szerepe lenne a családnak, amely szerepet azonban nem tudja, mindig jól betölteni. A háttérben persze ott van a társadalom felelőssége is, amely általában megelégszik csak az ítékezéssel.

Az Ifjú Gárdát egyébként nem ilyen célból szervezte a KISZ, bár egyes szakalegységei rendszeresen részt vesznek az ifjúságvédelmi munkában. A társadalmi megoldás azonban az igénytámasztás, a feltételek megteremtése, az ellenőrzés, a segítség és a felelősségvonalas komplex folyamat lehet csak.

Keveset szolt e témakörben a KISZ szerepéről. A fiatalok magatartásáért, mentalitásáért sokszor elmarasztalják az ifjúsági szövetséget. Véleménye szerint miért nem képes a KISZ meghatározó világnézeti-elméleti hatást gyakorolni a tizenéves fiatalokra?

A KISZ az utóbbi időben módszereiben nem tudta mindig követni az ifjúság változását, rétegződését, fejlődését. A tizenéves ifjúság például nehezebben fogadta el a KISZ merevebbnek tűnő szervezeti-strukturális rendszerét. Igen nagy gondot jelent például az úttörőmozgalomból a KISZ-be való átmenet. Egy nyolcadikos gyerekek az úttörőmozgalom már túl gyerekes, az első gimnazistáknak pedig a KISZ túl „elvtársias”, úgy is mondhatnám, hogy nem elég színes, nem elég romantikus. Az ifjúsági szövetség a tizenévesekre vonatkozó határozata, elött ezzel a réteggel kevesebb párbeszédet folytatott a szükségesnél.

Ez az ifjúsági réteg egyébként természetesen veszi azt, ami van, a mai valóságot, gyakorlatot, s mivel ebben él, igen gyakran összeveti a kapott-tanult elméletet a napi gyakorlattal s ez bizony bennük világnézeti és etikai diszsonanciát, kettősséget szül. Az önállóság és felelősség társadalmilag szükséges rendszere sem alakult ki bennük teljesen, nem mindig készítik fel magukat megfelelően az önállóság gyakorlására, ugyanakkor igénylik ezt az önállóságot. Hozzáteszem, hogy a KISZ politikai képzési rendszere sem tud mindig elég gyakorlatias választ adni felmerülő problémáikra.

A KISZ azonban felismerte ezt a helyzetet, s a diákifjúsági határozat megszületése előtt és után igyekezett változtatni a mozgalmi munka módszerein, lásd például a rendezvények, rétegpolitikai programok új formáit, tartalmát. Úgy tűnik, ezekkel sokkal jobban sikerült megtalálni a hangot a diákifjúsággal. Alapnak azt tekintjük, hogy megpróbáljuk cselekedtetni ezt a réteget, jó szellemű mozgásteret biztosítani számukra. Ennek eredményességét többek között a legutóbbi politikai nagygyűléseink igazolják éppen itt, Debrecenben.

Ki legyen a példa?

A felnőtt társadalom sokszor benyújtja igényét: milyenek legyenek a fiatalok. Kérem, most tegye meg Ön is ezt, fogalmazza meg a fiatalok nevében, mit igényel, mit kér és vár az ifjúság a felnőttektől?

Ha csak egyetlen szót válaszolhatnék a kérdésre, ezt mondanám: példamutatást. Ha például a felnőttek az anyagtakarékosságról beszélnek, ne lássunk olyan sok helyen pazarlást. Ha erkölcsről, magatartásról oktatnak s ezt számon kéri rajtunk, ők se legyenek mások. Ha a nehéz gazdasági helyzetre hivatkozva korlátozásokra hozunk, akkor ne bontsanak fel egy frissen felépített utat, utána ötször. Ha az ifjúságtól konkrétan számon kéri cselekedeteit, magatartását, világnézetét, akkor tájékozottság az ifjúságot mondjuk azokról a felelősségvonalasokról, amelyeket felnőttekkel szemben eszközöltek, akik nem tartják be a társadalom követelményrendszerét.

Régi törvény, hogy legjobban a felnőtt társadalom példája nevel az ifjúságot. Új dolog viszont, hogy erre soha akkora igény nem volt, mint napjainkban. Az ifjúság örösi energiával keresi az új példaképeket, s mivel nagy, hősies, látványos cselekedetek ma nincsenek, a mindennapok gyakorlatában keresi. S ha itt ür keletkezik, bizony Nagy Győ vagy Hobó válik példaképpé s nem a vagongyári munkás.

Nem akarok telhetetlennek tűnni a felnőttekkel szembeni igények megfogalmazásában, de kérünk tőlük a jelenleginél több türelmet, összekötve emlékezéssel saját ifjúságukra, kudarcukra és gondjaikra, küzdelmeikre és botlásaikra. Kérünk tőlük több segítséget és jóakaratot, hogy ne mindig a „Beezeg a mai fiatalok” legyen a legfőbb nevelési és meggyőző érv. Kérünk tőlük végül realis, tiszta és valóban felvállalt történelemszemléletet. Avassanak be bennünket jobban a múltjukba, az elmúlt évtizedek valódi történelmébe, vállalják azt is őszintén, amit jól csináltak, de azt is, amit elrontottak. Az ifjúság pontosan és tisztán szeretne látni a huszadik századi magyar történelem nyitott vagy elhallgatott kérdéseiben. Például az ötvenes évek történelmében.

Mi még nem elsősorban kompromisszumokat keresünk. Izgatottak vagyunk és nyitottak, türelmetlenek, de jószándékúak. Segítsenek a felnőttek, hogy kevesebbet kelljen csalódnunk.

Holnap új esztendőt kezdünk, s minden év új, tiszta lapokat tesz elénk. Zárjuk hát a beszélgetést azzal, hogy próbál válaszolni rá: nyugodtak lehetnek-e a mai negyvenesek, van-e, lesz-e aki átveszi tőlük a stafétabotot, s rajta maradnak-e a pályán, amelyet a történelmi versenyben maguk választottunk?

Az év valóban új lesz, de a helyzet nem. 1983 a 80-as évek egy esztendeje, része annak a történelmi folyamatnak, amelyet az ifjúság is magáénak vállal. Igen, ez a stafétabot vállalását is jelenti. Igaz, az új esztendőben körülményeink nem lesznek jobbakk, sőt talán nehezebbek is az ideinél. Mégis nyugodtak lehetnek szándékaink, akaratunk felől a negyvenesek és az ötvenesek. Már csak azért is, mert nyugtalanságuk azt is jelezne, hogy a munka, amit végeztek, az út, amelyen jártak, nem olyan, amelyen továbbra is járni lehetne, folytatni érdemes lenne. De hát erről szó szólna. Hiszen vannak, akik máris átvették azt a stafétabotot, csak 81–82-ben 3700-zal nőtt a fizikai dolgozók száma a KISZ-ben és az ifjúsági szövetség többszáz fiatalot javasolt a pártba. Az ifjúság a mindennapok gyakorlatában ad választ arra, hogy a történelmi versenyben nemcsak eszmei, hanem gazdasági téren is versenyben tudunk maradni a világgal. Igaz, a harc folyik, az ellenség is szeretne hatni a mi ifjúságunkra, mert tudja, hogy az a jövő, aki a ma ifjúsága. Ez a kérdés eszmei-politikai síkjához tartozik. De hát az ifjúság eddigi munkája, eredményeink — ami része a társadalom eredményeinek — a biztositék és a válasz, hogy világhossza tegyük mindenki előtt: ez a harc soha nem lesz kétesélyes és nem lehet döntetlen sem. Számunkra az elődök vállalása ezt is jelenti.

S ha már az újévet említette, kívánok minden jó szándékú, emberszerető, társadalomépítő fiatalnak és felnőttnek sikereiben, örömeiben gazdag, békességörző új esztendőt.

A könnyűipar és a piac

Beszélgetés dr. Szabó Imre ipari miniszterhelyetttel

Életszínvonalunk hátrében jelentős szerepet tölt be a könnyűipar. A megpróbáltatásokkal teli új gazdasági helyzetben a kiegyensúlyozott belföldi ellátás, a fogyasztói igények kielégítése mellett azonban exportfeladatait is meg kell valósítani, az ágazatnak, a mind jobban beszücsülő értékesítési lehetőségek ellenére. Dr. Szabó Imre ipari miniszterhelyetttel a könnyűipar alkalmazkodóképességéről, a következő évek reális programjáról beszélgettünk munkatársunk, Horváth Anita.

— Az új világgazdasági helyzetet külföldön és itthon is arra készíteti a könnyűipar, hogy szembenézzen a piaci kihívásokkal. Az 1983. évi prognózis stagnálást, egészen mérsékelt keresletet jelez. Ennek ellenére hogyan tud helytállni az ágazat az export- és a belkereskedelmi értékesítésben?

— A világgazdasági helyzetet a könnyűipar számára is kedvezőtlenül változott. Exportunk olyan országokba irányul, ahol csökken a kereslet, erősödik az eladók versenye. A feltételek nehezebbé váltak. Ez a tendencia már két éve tart, és 1983. évre sem számíthatunk számottevő javulásra. A piaci kihívásokkal szemben nem „visszavonul” stratégiát választunk, hanem az új piaci helyzetnek megfelelő módszerekkel élünk. Növelni kívánjuk termékeink exportját, amit elsősorban termékeink színvonalának, versenyképességének javításával és sokkal jobb piaci munkával kell elérnünk.

Gyártmányfejlesztésünkben, terméktervezésünkben az egyes küpiacok, vevők igényeire az eddigieknél jobban és főleg gyorsabban, rugalmasabban kell alkalmazkodnunk. Közelebb kívánunk kerülni a vevőkhöz, ebben vállalatunk kereskedelmi munkájuk javítására már eddig is számos intézkedést tettek. Több vállalat önműlt külszerkesztési jogot kért és kapott, mások a külkereskedelmi vállalatokkal szorosabb, közös érdekeltségben alapuló együttműködési formákat alakították ki. Vállalataink sokat tehetnek és tesznek versenyképességük növeléséért a költségek csökkentéséig is. Folyamatban van a vállalatok belső irányítási és értékesítési rendszerének továbbfejlesztése, amely növelni fogja rugalmasságukat, alkalmazkodóképességüket.

Hasonló piaci „kihívással” találkozunk belföldön is. A magyar könnyűipar adja a hazai ellátás mintegy 85 százalékát, ami azt is jelenti, hogy a lakosság nem, kor, jövedelem összetételét, divattervezésének figyelembe véve választékot és méretrendszert kell biztosítani. Ez nem könnyű feladat. Törékvessünk, hogy itt is közelebb kerüljünk a fogyasztóhoz: a közvetlen kiskereskedelmi értékesítés részaránya jelenleg 27 százalék, amelyet még növelhetnénk tartók. Vállalataink bővítik saját üzlethálózatukat. A ruházati iparban a méretrendszer korszerűsítésével szeretnénk elérni, hogy minél többen tudják a gyárak, vállalatok termékeit, vásárolni. Bútoriparunk az elemes és kisbútorok választékának bővítését tervezi.

— Milyen intézkedéseket tesznek, hogy a ruházati, a bőr, a cipő és a bútortermékek esetleges csökkenésével is divatos, jó minőségű, korszerű hazai termékek kerüljenek az üzletkébe, s ne szűküljön a választék?

— Már az idén több, főleg textil- és kötőipari vállalatunk vállalkozott arra, hogy importpótló, divatos, jó minőségű hazai terméket kínáljon a belkereskedelemben. Ezt a munkát megkönnyíti a belkereskedelmi értékesítési várokat e téren a termelő vállalatoktól: növeljük ajánlatunkat a kereskedelmi vállalatoknál, mert a mainál sokkal erőteljesebb piacszer-

ző tevékenységre van szükség.

— A korlátozott importlehetőségek idején a devizai igényes alapanyagok helyett a könnyűipar milyen változtatásokat tervez az anyagfelhasználásban, a termékszervezet-módosításban?

— A könnyűipar az importigényes szakmákhoz tartozik, ezért kiemelt jelentőségűnek tartjuk azokat az intézkedéseket, amelyek az import-nyersanyag felhasználását csökkenthetik. Ezek több irányúak. Célunk az itthon előállított nyersanyagok — a len, a kender, a gyapjú, a nyersbőr, a vegyi szálak — nagyobb mértékű felhasználása, a feltételek megteremtése. Az anyag-gazdálkodási akcióprogram keretében konkrét feladatsorozatokat dolgoztunk ki az érintett vállalatokkal együtt a fajlagos anyagfelhasználás csökkentésére, az anyagkihozatal javítására, a másodikos nyersanyag és a hulladékok felhasználására. A pamutipar — a szükséges fejlesztések megvalósítása után — jelentős eredményt ért el az alacsony minőségű pamutok és a keletkező saját hulladékok felhasználásában. A kötőiparban a korszerűbb szabászati eljárások bevezetése jelentősen csökkenteni fogja a hulladékokot. A vállalatok közötti szorosabb együttműködéssel kívánjuk hasznosítani a maradékfontalat. Pamut- és gyapjúiparunkból a hazai kapacitások jobb kihasználásával, a termelés növelésével tudunk importot kiváltani. Felülvizsgáljuk a jelenleg érvényben levő szabványainkat, abból a szempontból, hogy összhangban vannak-e a készáru minőségi követelményeivel, nem tartalmaznak-e indokolatlan, túlzott előírásokat, amelyek pazarló anyagfelhasználást okoznak. A papír- és nyomdaipar összehangolt együttes munkájára, a papír súlyának csökkentése kedvezően hatott az importköltségek alakulására. Itt még további megtakarítási lehetőségek rejlenek.

A felsoroltak csak példaként illusztrálják azt a sokirányú intézkedéssorozatot, amelyet részletes anyagtakarékossági akcióprogramunk tartalmaz. Végrehajtását szervezzük és folyamatosan ellenőrizzük.

— Évről évre csökken az ágazat munkaerő-állománya. Bár az utóbbi időben javult a szervezethez, a jobb szervezéssel pótolni tudják-e a hiányzó munkásokat?

— Az ágazat létszáma évenként 2,5-3 százalékkal, mintegy 10 ezer dolgozóval csökken. A létszámfogyás nem egyformán érinti a szakágazatokat, vállalatokat, munkaköröket. Évről évre kevesebb a közvetlen termelő, gépeket kiszolgáló munkakész, s ezt csak szervezéssel tudjuk ellensúlyozni. E felismerés volt az indí-

tó, a több éve megkezdett üzem- és munkaszervezési módszerek bevezetésének. A fondákban, a szövetekben — a szervezés eredményeként — 13-60 százalékkal növekedett a gépek mellett dolgozók munkatermelékenysége, javult a minőség, jobb gazdaságosabb lett az anyagfelhasználás, az anyagkihozatal. A textiliparban húsz vállalatból tizennégy vállalatot harminchárom gyárral megvalósított, illetve folyamatban van a nagyobb jelentőségű üzem- és munkaszervezés. Kiemelkedő eredményt ért el a pamutipari vállalatok, néhány gyapjúipari vállalat (a Richards, a Magyar Posztógyár, a Finomposztó Vállalat), továbbá a Lenfonó és Szövőipari Vállalat. A textilruházati ipar évek óta élenjár a szervezési munkában, a felügyeleti vállalatok szinte mindegyike sikeres üzem- és munkaszervezést hajtott végre, s ezzel főleg a varrodai tartá-

lékok feltartásában, hasznosításában hozott eredményt. Jövőre is a gyártás-előkészítő és -befejező tevékenység szervezését tartjuk feladatunknak, amely a termelési költségcsökkentés mellett anyagmegtakarítást is eredményez.

Fontosnak tartom a már bevált szervezési módszerek szervezeti átvételét, adaptációját, az e munkában nagy gyakorlatot szerzett szakemberek, mérnökök tapasztalatainak igénybevételét. Átütöbbséget akarunk elérni több szakágazatunkban is.

— Milyen beruházási lehetőségei vannak az ágazatnak 1985-ig?

— Az ágazatban a IV. és V. ötéves tervidőszakban — minden korábbi fejlesztést jelentősen meghaladó — rekonstrukció valósult meg. A jelenlegi helyzetben szerintem elsősorban nem a további fejlesztésben, beruházásban kell keresnünk a megoldást, hanem abban, hogy a meglévő, korszerűsítésből fakadó kapacitásaink jobban hasznosuljanak termelési és gyártmánystruktúráink alakításában. Beruházási lehetőségeink némileg csökkennek, de még mindig jelentős az a pénzösszeg, amit egy-egy évben beruházásra költhetünk. A következő évekre nem a nagy fejlesztések, hanem az export- és energiamegtakarító, a másodlagos és a hulladékhasznosítást elősegítő kisebb fejlesztésekre nyílik lehetőség.

Csak jó megvalósított, a népgazdasági célokat szolgáló és eredményt ígérő fejlesztéssel lehet a versenyben részt venni. Ez lehetővé teszi a nemzetközi piacokon kedvezően értékesíthető termékek gazdaságos előállítását. Úgy vélem, az elmondottak érzékeltetik a könnyűipar teendőit az elkövetkező években.

Van-e tekintélye?

KÖRZETI ORVOS KOMÁDIBÓL

Debrecen és Komádi között a 70 kilométeres úton van időm elgondolkozni azon, hányadán is állunk a falusi körzeti orvosok tekintélyével. Ha van valamiféle falusi „tekintélyranglista”, azt hiszem, az orvosok legelőre kell sorolni. Miért? Ennek gyökereit a múltban és jelenben egyszerre kell keresnünk. Régebben az orvos egyike volt az amúgy is kevés tanult falusi embereknek, ami önmagában is tiszteletet parancsoló volt az adott településen. Mindemel-

lé — tekintélyét is erősítő — nap mint nap beteget gyógyított, fájdalmakat enyhített, testi gyötrődéseket oldott fel. A környezetében élőkön segített. Így van ez manapság is, persze sok minden változott: az orvos mellett szélesebb a tanult emberek rétege, s az olyanoké, akiket valamilyen tiszteletnek Mégis az orvos iránt megnyilvánuló szeretet, ragaszkodás magunkból fakad: bennünket ápol, vigyáz, óv — hálaunk forrását ez táplálja.

Ilyen intenzitású munka mellett — azt hihetné az ember — alig-alig jut ideje a kikapcsolódásra, más jellegű, mondjuk szellemi feltevésekre.

Az első következtetés valóban ez lehet — válaszol Csaba doktor. — Csak hogy mi a feleséggel arra törekünk, hogy megtaláljuk a szórakozás különböző formáit, igaz, az estém többnyire foglaltak, de közös szabad óráinkban szívesen hallgatunk zenét, nézünk televíziót, olvasunk, eljárnak az itt élő barátainkhoz, amolyan „társasági életet” élünk. Gyakran — attól függően, mennyit ügyelek estéknél — elutazunk szüleinkhez Nádudvarra, Nyíregyházára. Említhetem az elég gyakran sorra kerülő orvosi továbbképzéseket is. Ezeket többnyire Berettyóújfaluban szervezik meg, de Debrecenbe is el-eljutunk havonta legalább háromszor-négy-szer.

Itt félbeszakítjuk beszélgetésünket, mert az orvos fontos üzenet várja szolgálati lakásán. Közben megérkezik dr. Molnár Lajos, Csaba doktor közvetlen kollégája. Mint tanácsagnak van elintéztve, éppen az elnöki titkárságon. Az 1965 óta itt élő és dolgozó orvos röviden jellemzi társát:

Igaz, én vagyok az ügyvezető orvos, de ez mindennapi munkánkat nem befolyásolja, inkább mellrendelt köztünk a viszony. Mit mondhatok a nálam fiatalabb munkatársamról? Jó kolléga, népszerű a betegek körében, munkáját kifogástalanul elvégzi, gyorsan beilleszkedett az itteni környezetbe. Azt hiszem, az ő nevében is kijelenthetem: a VII. ötéves tervre ígért új, körzeti központi orvosi rendelő átadását mindketten kívárujuk...

Mitől

gyógyulunk meg?

Ezután az orvosi lakásba vezet az utam, ahol megismerkedem a feleséggel, dr. Rácz Évával. Szorgos napi teendői közepezt a házaspár ebédidő táján itt találkozik rövid időre. Megbeszéli a legfontosabb ügyeket, postát bontanak, haragnak pár falatot és már mennek is tovább, hogy ki-ki a maga reszortját végezze.

Akárcsak ezen a kora délutánon, amikor Csaba doktor mellé társulva, néhány fekvőbeteg keresünk fel. A sáros utcákon, utakon könnyedén mozgó Polski 126-os Fiatnál vesszük nyakunkba a falut. Az orvost több helyre is szólítja a kötelessége: injekciókat ad be, főként idős embereknek vérnyomást mér, gyógyszerrel ír fel. Útközben értesülünk arról, hogy egy magányosan élő idős asszonyt reggel óra arcidegzásba gyötör. Szomszédasszonya indult el, hogy megkeresse az orvost, nagy öröme össze is fut velünk. Perceken belül a helyszínen vagyunk, a néni hihetetlen türelemmel várja „felszabadítóját”, aki jól ismeri betegségeit, nem először kezel ilyen bajjal. Injekciókat tűt vesz elő, és egy szerrel hamar enyhíti a fájdalmat. A szomszédasszony — vizsgálat közben — kedvesen figyelmezteti a doktor urat, holnap hozza a következő vizsgálatra. Egyetlen mondattal jellemzi, hogy is van ő az orvosnál: „Tetszik tudni, úgy vagyok vele, ha nagyon fáj valamim és meglátom a kárpában a doktor urat, máris jobban vagyok.”

Tudjuk, ennyi persze nem lehet elég. A gyógyításhoz jókora adag hivatástudatra, emberszeretetre, örökösen gyarapodó szakmai ismeretre van szükség. Ha ezek, így együtt adódtak, joggal élvezheti a körzeti orvos — esetenként — a fekvőbetegeket látom el. A faluban közel kétezer idős ember él. Ez a tény meghatározza a mi munkánkat is, hiszen az évek múlásával a bajok is csak szaporodnak.

Kiss Dezső Péter

Ketten, három helyett...

Hamar útra igazítanak Komádi központjában: menjen csak a főutcán mindaddig, amíg egy szürke, kopottas épületet nem lát. A homlokzatán elhelyezett tábla jelzi majd, az orvosi rendelőhöz értem. Az egészségügyi létesítmény elhelyezése a fontosabb intézményeknek kijáró „rangot” kapta meg: a település központjában található.

Hétköznap délelőtt 11 óra lévén, jó pár beteg találak a váróban. Rövid környezet-tanulmány után csak úgy találomra kopogtatok be az egyik ablakon. Asszisztenső hajol ki, s miután elmondom, hogy dr. Csaba Miklós körzeti orvost kerese, kedvesen csak int, hogy jó helyen járok, kerüljek beljebb. Gyors ismerkedés után megégyezünk — hiszen sokan várakoznak vizsgálatra —, hogy a beszélgetést dél tájra halasztjuk, a helyszín legyen a tanácsóra.

Ez nem is baj, mert addig tájékozódhatom a falu egészségügyi helyzetéről. Szabó György tanácselnök szívesen fogad és mondja is a legjellemzőbbeket:

Három körzeti beteget kell ellátni, jelenleg csak két körzeti orvossal rendelünk. Magyarhomorog mint társközség is hozzájárul, örömmükre, megfelelő felkészültségű orvossal. Az említettek kivül épp Csaba Miklós felesége, dr. Rácz Éva látja el a gyermekorvosi szakrendelést. A központi orvosi rendelő épületében helyezték el a fogorvosi rendelőt. Közel nyolcezeren élnek községünkben, ha három orvosunk lenne, egyenként több mint 2500 beteget kellene gyógyítaniuk. Jelenleg ennek csaknem másfélszerese jut a két orvosra. Mégis mivel dicselkedhetünk? Talán azzal, hogy kialakítottunk egy önálló laboratóriumot, ahol vizelet-, vérvér-, vércukorvizsgálatot végezhetnek el az orvosok. Ez nagy könnyebbséget jelent a betegek: a vizsgálatokra nem kell be-

Mit mond a kolléga?

Minden bizonnyal az is oka lehet Csaba Miklós itteni tekintélyének, hogy a szak-

mára számtal ekkora energiabefektetésen túl szívesen vállal más feladatokat, megbízásokat is. A tanácselnöktől tudom, hogy igen hamar beilleszkedett a falu közösségébe, ide jött után nem is sokkal megválasztották a községi párt-végrehajtóbizottság tagjává, arról nem is beszélve, hogy 1976-tól tagja a munkásörsgnek. Az a típusú egyéniség, aki szívesen elbeszélget az emberekkel — nemcsak a betegekkel — az életükről, az örömeikről, sikereikről is érdeklődik. Öszinték hozzá az emberek, mert tudják, hogy ő is őszintén hozzájuk. Ennek a tulajdonságának köszönhető, hogy a leendő párttagokkal ő beszélget el előzetesen.

De maradjunk az orvosi munkánál. A fiatal körzeti orvos, teendőit így foglalja össze: Rendszeresen délután 17 és 18 óra között. Ezenkívül — elsősorban a délutánon — a fekvőbetegeket látom el. A faluban közel kétezer idős ember él. Ez a tény meghatározza a mi munkánkat is, hiszen az évek múlásával a bajok is csak szaporodnak.

Veszprém. A Nehézvegyipari Kutató Intézet ötéves, tudományos, együttműködési szerződést kötött a moszkvai Össz-szövetségi Növényvédőszer Kutató Intézettel. Közös fejlesztések ki új gyomirtó szereket (MTI-fotó — Varga László)

Két esztendő telt át az ötéves tervidőszak épült 1981-ben és Debrecenben? — Szabó Zoltántól, a más tervidőszak vezetőjétől.

Mint elmondotta keltebb ütemű tervezett a tanács éves tervben — települések népességtől kivánták Hajdú-Bihar megye nyosabb fejlesztését.

Míg 1979-ben és évi 1500 állami lakó megveszék helyen, 1981-ben 930, idén átadása várható.

Az úgynevezett lakásépítés túlteljesen a szövetvannal, szöhszással több sősorban családi hály. Így aztán az első tervezett lakásépítés sikerült elérni.

A telekellátást tanács kiemelt feltekinthet jól tudva azokon a telkeken, 1983 végéig nem ott ebben az ötéves nem épül fel a lakótereknek, hogy lül ezer hagyomány ládi ház és körülbe korszerű csoportos téséhez legyen tel sítvá.

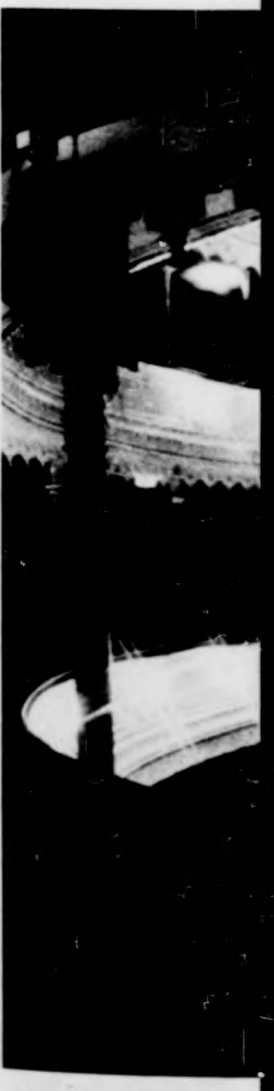
Ez év végéig 30 mányos családi háre alkalmas telek le kítvá, osztása foly van. Jövőre 700 tel míthatnak az építke.

A korszerű csopozak építését 1982-83-ban folytatott tették telkekkel az mia utcában, a Veban, a Mikepérsi ut Mikszáth utcában.

1981-ben és 1982-fejeződött a Tócsóktelep gerinc-közkiéniítése. Ezek tí millió forintot lá (az OTP és a tanács beruházásában v meg); nehéz, feszítros koordináció volt februáriától már fo san került sor az lakások átadására.

Vásárlók a Delib

Teljes pompájáb

A VI. ötéves tervben épült

Két esztendő telt el a VI. ötéves tervidőszakból. Mi épült 1981-ben és 1982-ben Debrecenben? — kérdeztük Szabó Zoltántól, a városi tanács tervosztályának vezetőjétől.

Mint elmondotta, mérsékelt ütemű fejlesztést tervezett a tanács a VI. ötéves tervben — a vidéki települések népességmegtartó erejét kívánták fokozni Hajdú-Bihar megyében, arányosabb fejlesztést elérni.

Míg 1979-ben és 1980-ban évi 1500 állami lakás épült a megyeszékhelyen, addig 1981-ben 930, idén pedig 835 átadása várható.

Az úgynevezett magánérem lakásépítés túlteljesült: 1981-ben százötvennel, 1982-ben százharminnal több lakás (elsősorban családi ház) épült. Így aztán az első két évre tervezett lakásépítési számot sikerült elérni.

A telekellátást a városi tanács kiemelt feladatának tekinti jól tudván, hogy azokon a telkeken, melyeket 1983 végéig nem adnak át, ott ebben az ötéves tervben nem épül fel a lakás. Arra törekednek, hogy körülbelül ezer hagyományos családi ház és körülbelül ezer korszerű csoportos ház építéséhez legyen telek biztosítva.

Ez év végéig 300 hagyományos családi ház építésére alkalmas telek lett kialakítva, osztása folyamatban van. Jövőre 700 telekre számíthatnak az építkezők.

A korszerű csoportos házak építését 1981-ben és 1982-ben folyamatosan segítették telkekkel az Akadémia utcában, a Vezér utcában, a Mikepércsi úton és a Mikszáth utcában.

1981-ben és 1982-ben befejeződött a Tócskerti lakótelep gerinc-közműveinek kiépítése. Ezek több százmillió forintot igényeltek (az OTP és a tanács közös beruházásában valósultak meg): nehéz, feszített, szoros koordináció volt ez! 1982 februárjától már folyamatosan került sor az épületek, lakások átadására.

1981-ben fejeződött be az Újkerti lakótelepen az építkezés. 1982-ben már a Tócskertre tevődött át a fő hangsúly. Az Újkerti lakótelepet szakmai berkekben nagyra értékelték — lakótelepért építészeti dívját még nem adták! A Tócskerten a lakások átadásával együtt már az alapfokú intézmények egész rendszerének átadását is sikerült biztosítani (orvosi rendelő, gyógyszerár, általános iskola, óvoda, élelmiszerbolt áll a lakók rendelkezésére).

Az Újkerten 1981-ben készült el a Délibáb Áruház; felavatták Nyulason a 16 tantermes iskolát és a 120 személyes bölcsődét.

Ami a lakásfelújításokat illeti, a terv 1981-ben nem teljesült — gondok voltak az előkészítéssel, nem volt elegendő kapacitás. 1982-ben viszont sikerült teljesíteni a tervet.

A lakások, intézmények kiszolgálása szempontjából fontos, hogy 1981-ben elkészült a napi 80 ezer kapacitású mechanikai szennyvíztisztító rendszer, hogy 1983-ban befejeződik a felszíni vízmű 2. ütemének építése (napi 20 ezer köbméter vizet ad a városnak), hogy jövőre befejeződik a fűtőerőmű bővítése is.

Kiemelt célkitűzés a VI. ötéves tervidőszakban az általános iskolai tanteremfejlesztés. Ugyanis 1981-hez viszonyítva 1985-ben hat-ezerrel nő a gyermeklétszám! A tanteremfejlesztési program 1981-ben és 1982-ben is teljesült: 97 plusz tanterem áll a tanulók rendelkezésére — ebből 52 új, illetve iskolabővítésként épült.

Az 1982-es év igen fontos volt Debrecen számára. Elkészült a Simonffy Emil Zeneiskola, befejeződött a Csokonai Színház rekonstrukciója, elkészült a fűtőcső és a homokkerti felüljáró felújítása, a Doberdó és a Kartács utcák korszerűsítése.

A színház rekonstrukciója több mint négy évig tar-

tott, de azt is figyelembe kell venni, hogy csak 1,5 év volt olyan, amikor komplett tervek álltak rendelkezésre! A rekonstrukció a költség-előirányzatot belül valósult meg!

A Vörös Hadsereg útja felújítását a középtávú terv tartalmazta, de a villamosvágányok életveszélyessé válása miatt erre korábban került sor. 1981-ben kezdődtek a munkák. A gondot az jelentette, hogy a közmvégek gazdái a pénzüket nem tudták egyéb elkötelezettségeik miatt 1981-re koncentrálni, és a kiviteli terveik sem voltak kész. A tanács inkább a munkák elhúzódsát vállalta, mint a későbbi bontást! Nehézséget okozott az is, hogy olyan közmvégek voltak is fel kellett újítani, amivel a műszaki becslek előre nem számoltak. A fűtőcső felújítása idén a pótlásokkal befejeződött — maradt a Petőfi tér, amit a KPM jövőre csinál meg.

Ugyancsak 1983-ban készül el a keleti tehermentesítő út is.

A kertési vízhálózat-fejlesztés a lakosság pénzügyi hozzájárulásával, a szakvállalatok társadalmi munkájával történt. 12-13 kilométer vezeték épült 1981-82-ben. Ha ezt az ütemet tartani lehet, 1985-re teljessé válik a

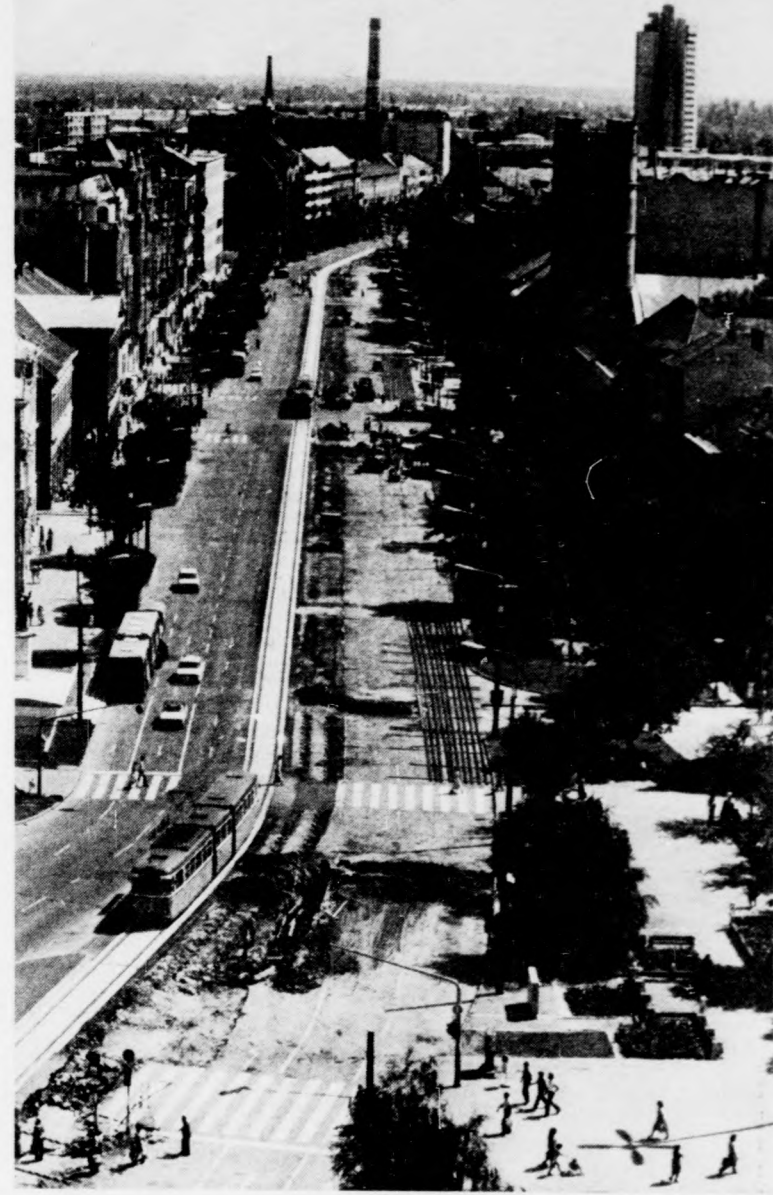
vezetékes ivóvízellátás Debrecenben.

1982 krónikájához tartozik még: a Doberdó utcán épületátalakítással 500 négyzetméter alapterületű élelmiszer ABC nyílt, nemrég kezdte meg árusítását a Vörös Hadsereg útja elején a Divatcentrum, befejeződött a Vasudvar felújítása, a régi bútorbolt helyén műszaki áruház várja a vásárlókat, Józsa kertvárosban vízvezeték-, csatorna-, iskola-, óvodaépítés van folyamatban.

Mérséklődött az állami támogatás, mégis az alapvető célkitűzéseket sikerült teljesíteni a városban — összegez Szabó Zoltán — sőt számos, 1983-ban induló beruházás előkészítése is megtörtént (Kálvin téri üzletközpont, Béke úti sarok beépítése, a Vágóhid utca korszerűsítése, a keleti tehermentesítő út elkészítése, a Petőfi tér korszerűsítése, a Nagyerdei Gyógyfürdő termál részlegének befejezése).

Az anyagi eszközök egyre szűkebben állnak rendelkezésre. A következő évek nehezebbek lesznek. A VI. ötéves terv állami lakásépítésének tervszámát nem sikerül teljesíteni — ötszázalalattal kevesebb lakás épül. És az előkészítési munkákat is visszafogottabban tudják folytatni.

S. F.

Már csak a képen folynak a munkák — a fűtőcső felújítása befejeződött

A tócskerti óvoda

JÖVŐRE IS IGY LEGYEN

Az életszínvonal nem ajándék

Ezekben a napokban dugig teltek a hűtőszekrények, a lakások, a családi házak titkos zugaiban ajándékok rejtőztek, a zsebek, a pénztárcák jó pár ötszázalalattal könnyebbek lettek. Mint az utóbbi időben mindig.

Pedig emelkedtek az árak, egy ötszáz forint alig elég, ha az ABC-áruházban szombat-vasárnapra meg akarja valaki tölteni a kosarát. Kollégák, barátok egyre gyakrabban kérdezik egymástól: ti hogyan osztjátok be a pénzt? A tőkés világ-gazdaság válsága immár korántsem elvont szakkifejezés, hiszen hatása a mi hétköznapi életünkben is érezhető. Itthon, nálunk is egyre többen kényszerülnek szigorú számvetésre, takarékosabb, feszesebb háztartás-vezetésre. S ez így van még akkor is, ha sokan változtatlanul nem vesznek, nem akarnak tudomást venni a realitásokról, s úgy élnek, úgy költenek, mintha semmi sem változott volna.

Am az utóbbi időszakban helyzetünk alapvetően megváltozott. Évek óta mondjuk, írjuk, hogy „hazánk nem függetlenítheti magát a világgazdaságtól, a világpiactól, hiszen nemzeti jövedelmünk meghatározó része a külföldön realizálódik”. A mondat úgyszólván közhellyé kopott, de értelme sokak számára talán még ma sem teljesen világos. Jóllehet egészen egyszerű, a leghétköznapibb háztartási tapasztalatokban is immár tetten érhető, amiről hosszú ideje beszélünk. Aki arról panaszkodik, hogy egyre többet dolgozik, és bár többet is keres, mint néhány éve, a pénze mégis mind kevesebbre elég, az tulajdonképpen közös gondjainkról is beszél.

Mert az utóbbi időben, miközben idehaza széles körben bontakoznak ki kedvező gazdasági folyamatok, miközben az ipar, és különösen a mezőgazdaság teljesítménye jelentősen javul, addig munkánk eredménye a piaci árrakkal, szervezünk, takarékoskodunk, okosan újítunk, próbálkozunk a termelési ráfordítások mérséklésével, de termékeink ára is gyorsan csökken, gyorsabban, mint a ráfordításaink. S ezt ellensúlyozni csak úgy tudjuk, ha minden eddiginél több árut szállítunk exportra. Erre szükség van, hogy fönntartsuk az államháztartás egyensúlyát, hogy megőrizzük fizetőképességünket.

Igen, többet kell exportálnunk, mint eddig bármikor. S ez egyben keserű pillulat is jelent; azt kell nyelnyünk, hogy most és a közeljövőben itthoni főlhasználásra kevesebb jut, jövőnk érdekében a családi háztartásokkal együtt, az államháztartás is szigorúbb számvetésre, feszesebb gazdálkodásra kényszerül.

Ha szűkös idők járnak, beosztóbban kell élnünk, többet kell dolgoznunk. A kétszer kettő négy logikája ez, legfőképpen a fiatalabb, az utóbbi két évtizedben felnőtté vált generáció számára érthető nehezen. Mert az utolsó húsz év az egyéremű fejlődés, az életkörülmények töretlen javulásának időszak volt. Évről évre javult a gazdasági helyzet, az életszínvonal, s ilyenkor ki gondol biblikus jóslatokra, a hűtőcső esztendő eljövételére.

Pedig az elmúlt években már sokasodtak a vészterhes fellegek. Látnivaló volt, hogy a tőkés világgazdaság ege mindinkább beborul. De mi-

közben itthon évről évre emelkedtek a jövedelmek, egyre több lett az autó, a hétfégi ház, mind többen és egyre sürűbben töltötték ki a szabadidőüket, akkor igazán oktondi aggodalmaskodásnak tetszett volna a távoli fellegeket nézni és arról beszélni: nem lesz mindig így.

Ma már ne feszegessük azt, hogy nem megtermelt javaink felélése, gyakorta okatlanul túlzott és esetenként ésszerűtlen felhalmozása volt-e az oktondibb magartás — utólag könnyű okosnak lenni. Beszélünk inkább arról kell, hogy a mai és a holnapi helyzetben mi a teendőnk. Az bizonyos — és a lehető legszélesebb körben kell ennek tudatosulnia — hogy a lustálkodás, a dűskálás és különösen a pazarlás kora elmúlt.

Nem lehet kibékült önmagával senki, aki a napi laza nyolcórás munkaimitáció után lustán végignyúlik kedvenc otthoni foteljében, s álmos újságolvasás közben azon medítal: mennyire tehetetlenek mások, milyen reménytelen, hogy ő maga fordítson, javítson saját és családja helyzetén.

Mert ez a legtöbb ember számára korántsem reménytelen. Munkaalkalom, jó munkaalkalom változatlanul és mindinkább akad ebben az országban. A magyar gazdaság, ellentétben a világ számos más országával, nem veszítette el működőképességét. Nemzeti jövedelmünk, ha kismértékben is, de ebben az évben növekedett, nincs munkanélküliség, exportunk bővült, és megőriztük fizetőképességünket. Olyan eredmény ez a mai helyzetben, amelyet még a közepesen fejlett és a fejletlenebb országok közül is csak

kevesen könyvelhetnek el maguknak.

Ha így marad! — fohász-kodnak most sokan, bár tudják, a fohász nem segít. Konkrét célokat kell teljesítenünk. Elsősorban azt, hogy külkereskedelmi mérlegünk eredményét jövőre az ideai kétszeresére növeljük. Ez a fizetőképesség megőrzésének feltétele, óriási feladat. Mert a világpiacon nyújtotta eladási lehetőségek nem javulnak, s az sem valószínűsíthető, hogy egyik évről a másikra kivitelünk szerkezete döntő módon megváltozzék. Ebben hinni dőreség; ha az ideinél néhány százalékkal több jól eladható árut tudunk jövőre előállítani, már az is nagy eredmény. Különösen, ha nyolcvannegyben, nyolcvanötben még több ilyen áruunk lesz!

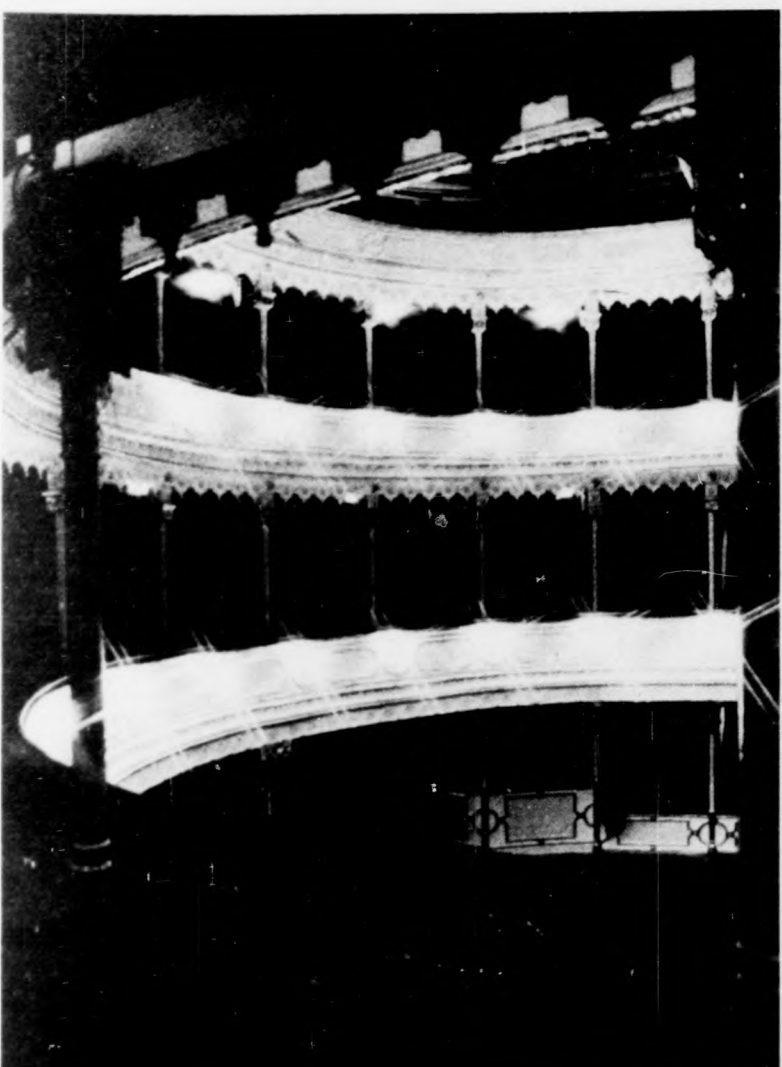
De ez csak erőfeszítések, mi több, lemondás árán sikerülhet. Le kell mondanunk — társadalmi méretekben — a kényelmes életéről. Felül kell vizsgálnunk korábbi igényeinket. S eközben türelmesnek, belátónak kell lennünk. Be kell például látnunk azt, hogy az eddiginél lényegesen nagyobb különbség lesz azok jövedelmében között, akik gazdaságos exporttermékeket gyártva jelentősen hozzájárulnak a népgazdaság stabilizálásához és azoké között, akik éppen csak eldolgolozgatnak, vagy termékeik eladhatatlanok. Aztán le kell szoknunk arról, hogy saját eredménytelenségünkért mindig másokat tegyünk felelőssé.

Egyén és társadalom célja egyaránt az, hogy mind többen és mind többet az eredményes vállalkozásokban dolgozzanak; és egyre kevesebb legyen a ráfizetés-sel dolgozó emberek és munkahelyek száma.

Gádor Iván

Vásárlók a Délibáb Áruházban

Teljes pompájában a színház

DEBRECEN FÉNYEI

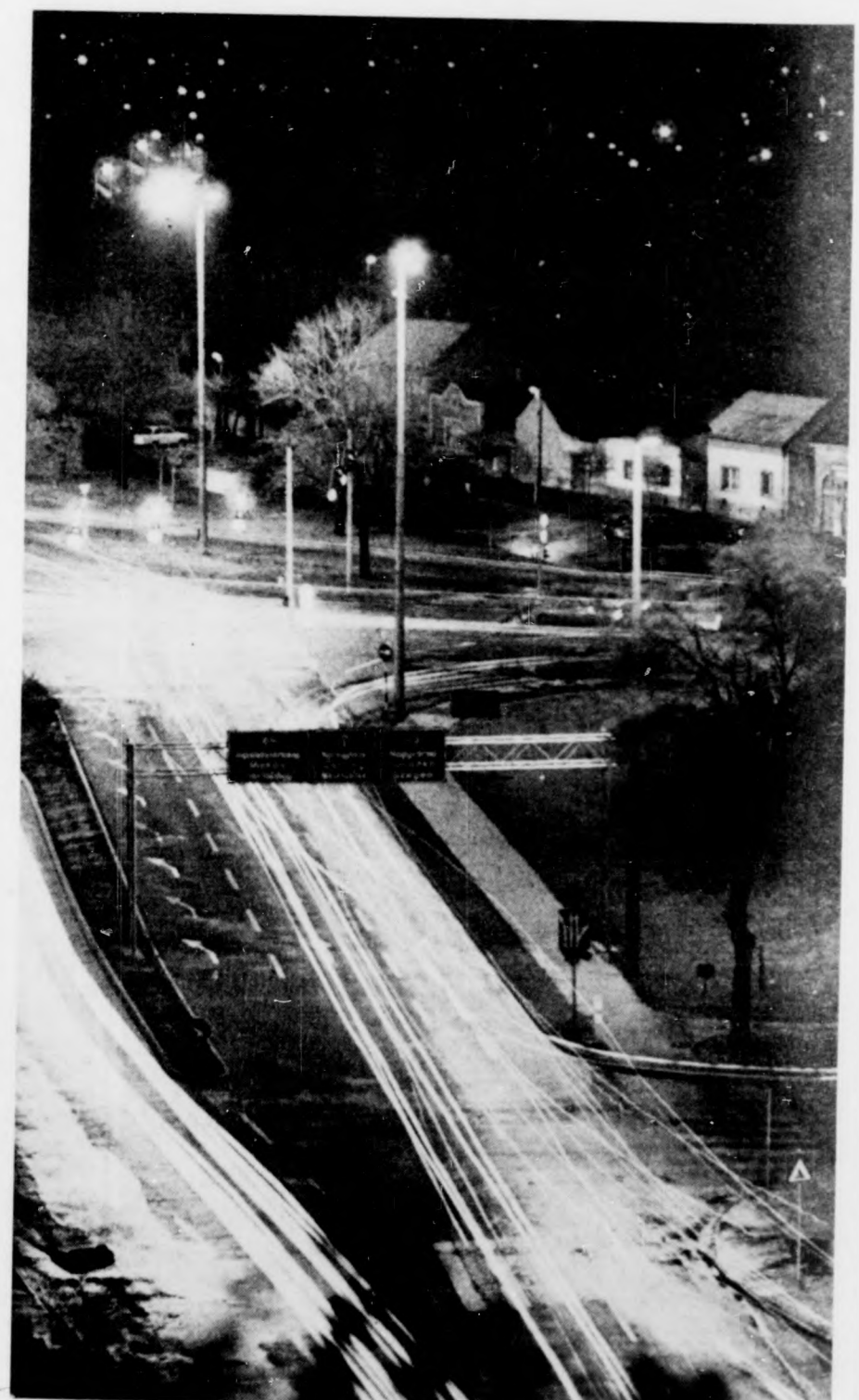

Egy városnak nemcsak nappal van karaktere. Éjszaka is. A fény rajzolja ki. Jelképesen is, meg praktikus értelemben is. Az elsöre talán ez a magyarázat adható: nincs titkolni valója, s aki jószándékkal közeledik hozzá, éjszaka is otthonra találhat. A másik, a praktikusság a jelképből következik: lássuk annak is az arcát, aki hozzánk kopogtat. Azaz: jöjjünk tisztába azonnal egymással!

Persze a fényképekből kiérezhető a harmadik motívum is. A hangulat. S ez az, ami talán leginkább szívünk szerinti. Mi ugyanis, akik átéljük a második világháborút, tudjuk: nincs lehangoltság, mint egy sötét, fénytelen éjszakai város. Az embernek még a gondolata is megdermed tőle. Európa emlékszik erre a dermedtségre. Akkor csak egyedül Svájcban rajzolódtak ki az éjszakai városképek. Emlékeztetve a reményre, amely csak befelé világíthatott.

Debrecen város fényei aligha hasonlíthatók a nagy metropolisok színes tobzódásaihoz. Viszont sokkal sajátosabb a melegsége. A harmóniára való törekvés, hogy a külső mögött a belső valóság is felismerhető legyen. S ha innen közelítjük a látványt, az egyensúly már is kitapintható. Az utcák, a kirakatok fényei fölött az otthonok adják az erősebb sugárzást. És ez mindig az élet jelenlétét bizonyítja.

Gyermekkori emlékeinkből jár vissza: éjszaka, ha féltünk, a lámpavilág azonnal elűzte szorongásainkat. Tudtuk, bizonyosra vettük: a fény nemcsak sugárzik, látni lehet forrásainál. Manapság egyre több fényt vetítünk a világ felé. Hogy megmutassuk szándékaink tisztaságát.

A H

Bocskai István az december 12-én Kor adott kiváltságlevelével tízezer hajdút a jobbágyorsból, szántónt és hazát terjedeleme döntése hozta. A hajdúdu és Bihar megyéti fejlődésének. A kiváltságlevelével a badsági születésű Bocskai és katonai 1604 őszén és 1606 teremtődtek meg. szabadság bölcsője ringott.

1

Az ország szélén, kis bihari falusztülhaladva Bocskai-szabadságleveléit. Almosdon, központjában fényzött egy szobor emlékeztet a szabadság első napjaira. A lapzatán koszorú. di ütközet évfordulója 15-én minden évben rövid ünnepséggel emlékeznek meg a győzelemről. (Pezzer parancsnoksága császári hadoszlop. tober 14-én éjjel Almosról az adbor felé, hogy egy gijoso katonáival len forduljon. akartak átkelni az utat akkor erdélyezték, a fák között meg Bocskai zúdultak rá Pezzer. Hajnalban verban felmorzsolgatták riakat.)

Az ütközet nyhába keresnénk. meg már az erdő nem tartozik Magyarhoz.

(Az álmosdi győzelem Bocskai csapataival a Berettyó átközését és Hencid Debrecenbe men nem volt hajlandó ni az udvarral, s megnyíltak előtte pui.)

2

Kismarja Bocskai bihari főúr egykor Sokáig tartotta a hagyomány, hogy István 425 évvel 1557-ben Kismarjára tett. Az öregek par elött meg meg volt ve ennek az igaz valóság: Bocskai I. lozsvárott született. ja, Bocskai György feleségével, Lekcs Krisztinával Izabellé fogságában élt gazdasági és társas kintélyét Bocskai alapította meg, aki szétosztott birtokait adományokkal, más ságával megnövelte ja családi birtok.

Bocskai István Kassán kelt kiváltsággal 1606-ban rangra emelte. Reskumentumból:

"... mindad a mi vörse kezükben birtokosok lakóit bá minden alkalmatl legyenek mazni."

(Bocskai István)

Kismarja kvál

A MŰLT TANÚI

A HAJDÚSZABADSÁG SZÜLŐFÖLDJÉN

Bocsikai István az 1605. december 12-én Korponán kiadott kiváltságlevelében közel tízezer hajdút emelt ki a jobbágyorsból, számukra ott-hont és hazát teremtett. A fejedelem döntése meghatározója lett a hajdúföld, Hajdú és Bihar megyék történeti fejlődésének. A korponai kiváltságlevelét a hajdúszabadság születésének dokumentuma, amelynek politikai és katonai előfeltételei 1604 őszén és 1605 nyarán teremtődtek meg. A hajdúszabadság bölcsője Biharban ringott.

Az álmosdi emlékmű (Fotók: Nagy Gábor)

1 Az ország szélén sáros utakon, kis bihari falvakon keresztülhaladva keressük a Bocsikai-szabadságharc emlékeit. Almosdon, a falu központjában fenyőfák között egy szoborkompozíció emlékeztet a szabadságharc első napjaira. A szobor talapzatán koszorúk. Az álmosdi ütközet évfordulóján, október 15-én minden évben rövid ünnepség keretében emlékeznek meg a hajdúk győzelméről. (Pezzen ezredes parancsnoksága alatt álló császári hadoszlop 1604. október 14-én éjjel indult el Álmosdól az adorjáni tábor felé, hogy egyesülve Belgijoso katonáival Bocsikai ellen forduljon. Diószegnél akartak átkelni az Er hídján. Az utat akkor erdők szegélyezték, a fák között húzódtak meg Bocsikai hajdúi, és zúdultak rá Pezzen katonáira. Hajnalban véres csatában felmorzsolták a császáriakat.)

Az ütközet nyomát ma hiába keresnénk. Nincsenek meg már az erdők, Diószeg nem tartozik Magyarországhoz.

(Az álmosdi győzelem után Bocsikai csapataival elfoglalta a Berettyó átkelőhelyeit, Zsákát és Mécidát, maga Debrecenbe ment, többé nem volt hajlandó egyezkedni az udvarral, s rövidesen megnyitotta Kassa kapui.)

2 Kismarja Bocsikai István bihari főúr egykori faluja. Sokáig tartotta magát az a hagyomány, hogy Bocsikai István 425 évvel ezelőtt, 1557-ben Kismarján született. Az öregek pár évvel ezelőtt még voltak győződve ennek az igazságáról. (A valóság: Bocsikai István Kozlovárott született, édesapja, Bocsikai György várandós feleségével, Lekselei Sulyok Krisztinával Izabella királyné fogságában élt. A család gazdasági és társadalmi tekintélyét Bocsikai György alapította meg, aki Biharban szétszórt birtokait királyi adományokkal, majd házasággal megnövelte. Kismarja családi birtok volt.)

Bocsikai István a falut Kassán kelt kiváltságlevelével 1606-ban mezővárosi rangra emelte. Részlet a dokumentumból: „Mindaddig,

míg Kereki várát a mi vérszerinti atyáinkfiai tartják kezükben, a kereki vár urai, illetve birtokosai Kismarja mezőváros lakóit bármely fejedelem előtt minden támadó, háborgató és alkalmatlanok ellen kötelesek legyenek megvédeni és megoltalmazni.” A falu lakói évszázadokon át hálával gondoltak a fejedelemre.

Erdekesség, az 1804-ben épült református templom belső falán a bihari főúr, Bocsikai képét helyezték el. Fennmaradt Kismarja ezüst pecsétnyomója Bocsikai képmásával, a templom tornyában levő harangon is ki van öntve a mezőváros pecsétje. A templom mellett szobor őrzi Bocsikai emléket.

3 Nagykerekiben megyénk csodálatosan szépen restaurált műemléke, a Bocsikai várkastély fogadja a látogatót. Megtekinthetjük a „Majdúk a magyar történelemben” című gazdag anyagú kiállítást. 1966-ban fejeződött be a több évig tartó munka, ekkor helyezték el a vár falán az alábbi szövegű emléktáblát: „E helyen már a XV. században kisebb erősség állott. Az 1590-es években Bocsikai István erősítette meg. 1604. október 3-5. között a császári csapatok ostromolták. Örvény Pál várkapitány Egri István 300 hajdújával védte meg. 1660-ban Szejdi pasa tatarjai felgyújtották. A kastélyt 1770 körül Csanády Sámuel hajdúkapitány főkapitány barokk stílusban újjátta meg. Klasszicizáló oszlopos bejárata 1850-ben készült.”

Fehér falak, zárt udvar. Az ide érkezőket megragadja a féltő gonddal helyreállított épület. Három teremben található a szabadságharc történetét bemutató képek, tárgyak, történelmi emlékek. Egy szobában a fegyverkiállítás kapott helyet. A kas-

A hajdúszabadság szülőföldjén jártunk, ott, ahol Bocsikai kibontotta a szabadság zászlaját, ott, ahol első győzelmeit aratta, ott, ahol megfogalmazódott benne a magyar függetlenség gondolata. Az idő sok mindent eltemet. A zombékos rétek, egykori gázlók, erdők helyét hiába kutatjuk, a hadak útját nem találjuk. De ezekben a kis bihari falvakban szobrok, képek, tárgyak, s a kereki kastélymúzeum emlékezteti az utókort, milyen jelentős események színhelye volt a bihari táj. Szabó Pál mondatait idézzük, amelyeket a kereki várkastély restaurációja után fogalmazott meg: „A régi-régi adósságot végre a bihari nép törleszténi kezdte e mai ünneppel. Olyan nagy és szép ez a törlesztés, amelynek haszna visszaáramlik az időben bőséggel.” Hisszük, hogy így van. **Filep Tibor**

„mindaddig, míg a kereki várát a mi vérszerinti atyáinkfiai tartják kezükben, a kereki vár urai, illetve birtokosai Kismarja mezőváros lakóit bármely fejedelem előtt minden támadó, háborgató és alkalmatlanok ellen kötelesek legyenek megvédeni és megoltalmazni.”

(Bocsikai István kiváltságleveléből részlet)

Bocsikai-szobor Kismarján

Kismarja kiváltságleveléje és ezüst pecsétnyomója

Építészet és művészet

Lehet-e ma (Magyarországon) művészet az építészet? Erről beszélgetünk Kószeghy Attilával, a Keletterv építőmérnökével, aki ugyan szerkezeteket tervez, de elméleti vizsgálódásaiban kutatja az építészet korszerű értelmezésének lehetőségeit. S hogy mennyire nem egyszerű a válasz a kérdésre, mutatja, hogy mindjárt az elején elméleti problémával — a művészi szerepe az építészetben — kerülünk szembe.

Vannak építészek, vannak építőművészeti alkotásként nyilvántartott épületek, tehát beszélhetünk építőművészetről — kezdi a fiatal tervezőmérnök. — Azt mindig társadalmi keretek szentesítik, hogy egyes korokban mit tartottak művészi alkotásnak. Ezek a keretek mindig változtak az emberi csodálatos dolgok számára. Az utóbbi időben kitágultak, s mára valóban problematikusává vált, hogy tudunk-e ugyanarról beszélni. En az építőművészet fogalmát abban az értelemben használom, ami a reneszánsz óta alakult ki, elválaszthatatlanul az egyéniség megdicsőülésétől, az eredetiség felmagasztosulásától. A mi kultúrkörünkben a jelentős művészeti alkotások jellemzőjeként elfogadott az a gondolat, hogy azok a mindennapi élet sodrásából kiemelve magasabb szellemi és érzelmi világot kínálnak, lenyűgöző, valószínűleg figyelemterelő eszköztárral. Kérdés, hogy kikhez szól az építőművészet, mit képes mondani? Nos, legtöbbször egészen másról, mint amit a művészi érték középponti mozzanatainak tartunk számon, tehát nem ad etikai-világnevelési programot. Szerintem a művészi alkotások egy szűk, csiszoltsággal rendelkező réteg számára a valószínűleg esetlegességtől védő pajzsul szolgálnak, s képesek riasztó fegyverre válni azok számára, akik a mindennapok gondjaiban kénytelenek elmerülni.

— Ha megengedi, kicsit a praktikum felé terelném gondolatait, s alanyul az embert, az alkotó embert választom. Vajon milyen lehetőségei vannak ma egy építésznek, hogy tudását és képességeit épületekbe formázza?

— A negyvenes évek végén a szoc-reál elterjesztésével hosszú folyamat szakadt meg. Ennek meghaladására az ötvenes évek végén és a hatvanas években nyílt lehetőség. Ezt amolyan bátorítalan corbusier-es korszaknak nevezhetnénk, mert kicsiben, ügyetlenül leutánozta mindazt, ami a nyugati építészetben szervesen jelentkezett. Száraz, ügyetlen, aránytvesztő, keresgélő időszak volt ez olyan példakkal, mint a nagyerdei fürdő öltözője vagy az Újvidéki formaköszvénye.

— S eztán, ha jól tudom, a hetvenes évek paneles frontátörése jött.

— Úgy van. Addig nagyobb tere volt a kézművészetnek, de ettől kezdve a kivitelezők totális diktatúrája érvényesült. Szinte szívességnak számít minden, nem sablon szerint való formai megoldás. Ezzel szemben az építőipari szakmai tudás is beszűkült. Középületeket ma csak vállalati keretekben lehet tervezni, s az egyediség érvényesítésére nagyobb teret kínál magának az építésznek is a sablonos, gondolkodás nélküli típusmegoldások terjedtek el. Ebben a közegben magányos farkas Makovecz Imre vagy Csete György, akik jelentős, de legálábbis lélekmenetető építészetet szeretnek volna létrehozni. Ehhez azonban a társadalmi tudat még felkészületlen.

— De felkészíthető. Ugye?

— Fájdalmas volna, ha építészetünk továbbra is belső kritika nélkül alakulna, hiszen jelenleg nincs építészkritika. Néhány év múlva nem lesz pénz panelekre, ezért a sajtóterős építészetet kellene máris finoman szabályozni. Ha ezt elmulasztjuk, itt is a sablonok, például a negylikások sorházak divatja válhat uralkodóvá.

— Korunk építészetére leginkább a funkcionalizmusra törekvés a jellemző, amit a tömegesség, illetve a szűk költségvetés kívánalmi befolyásolnak. Vajon mennyire törekedhetnek az építészek ilyen körülmények között az egyediségre, s a gazdasági helyzetre?

A Kossuth Egyetem kémiai épülete

— Ha képes 16 órát dolgozni, akkor nagy építész lehet belőle. Különösen, ha kompromisszumokra is képes. Én csak olyan nagy építésznek ismerek, aki 16 órát dolgozik.

— Mi tesz valakit nagy építészzé?

— Az, hogy egy épület korlátjának huzonharmadik fordulóját képes legyen úgy megtervezni, hogy az előző huszonkettővel azonos elven szerkesztődjék, s nem nyugszik bele abba, hogy az osztások nem rendeződjenek el. Tehát kiszűrni az esetlegességeket. Képes olyat megépíteni, mint a Mester utcai lakótelep kis lépcsői. Ez különbséget tesz a másik építészről, aki megadja magát a kivitelezői kényelmességnek s belenyugszik abba, hogy ez az egésze kiható részlet ne készüljön el.

— A laikus számára ez minimál-programnak tűnhet. Kiváncsivá tesz, hogy ön végül is milyen építészeti alkotásokat nevez művészeknek?

— Meglep a kérdés, mert ezt a kifejezést egyáltalán nem szokták használni. Nincs is művészkölcsölő az építőknél. Mesteriskolák vannak s hogy milyen szempontok alapján lehet minősíteni? Mondok néhányat: az egész arányosságra, a részek közötti összhang, tömörség, változatosság, természetesség, egyszerűség, világosság, eredetiség.

— Gondolom, ezeket nemcsak formai, hanem tartalmi kategóriák is.

— Nem használják már ezt a megfogalmazást, mert lejáratódott a vulgáris értelmezések során. Jelről és jelentésről, az építészetéről mint jelhalmastról divatos beszélni. Legújabbban pedig cselekedtető erejét emlegetik. Példákra térve megemlíthetjük Debrecenből a Centrum Áruház homlokzatát vagy a Kossuth Egyetem kémiai épületét. Mindkettő magán viseli a művészetiség sok mozzanatát.

— A Centrum homlokzata például melyeket?

— A tagolás görögös szigorúságát, a világosan áttekinthető léptéket, az anyagok, tónusok gondos megválasztását, gazdagságát. Az alkotás jelentőségét akkor érthetjük meg igazán, ha tudjuk, hogy az ötvenes évek végén, a szoc-reál korszakába ágyazva kapcsolódott az építészet nemzetközi hullámahoz.

— Aprópó: újabb szempont lehet választott témánk megközelítéséhez, ha — vázlatosan — áttekinthetjük az elmúlt évtizedek építészeti stílusait, irányzatait.

— Hol és hogyan dolgozhat a ma magyar építész?

— Vállalati keretek között, ahol a kis költségráfordítás és a többlettermék elérése az eredményesség fokmérője. Ezzel jár, hogy mechanikusan rengeteg típus részlettervet kell előállítani. A magántervezés díja pedig igen alacsony, így csak akkor érdemes vele foglalkozni, ha három este kézen van egy lakás terve. S képzeljük el, hogy Beethoven mit tudott volna alkotni ilyen keretek között. Ha a vállalatok védettséget tudnának biztosítani az ilyen típusú személyiségeknek, akkor számuk biztosan szaporodna. Debrecenben én csak egyetlen ilyen emberről tudok.

— Mindezek — s amiket itt még csak nem is érintettünk — vajon azt sugallják, hogy az építészetet egyre kevésbé társíthatjuk a művészet fogalmát?

— A művészi jelenségek aránya valóban kicsi, de ez nem feltétlenül jelent tragédiát, hiszen annak nem volna értelme, hogy minden művésztől váljék. Mint beszélgetésünk elején szóba került, a kulturális csiszoltság rétegek számára is kell alternatívákat biztosítani. Ahhoz, hogy mit szükséges művészből alakítani, távolos koncepciók kelljenek. A környezetalakítás egészében gondolkodva. Megteremtve az eltérő minőségeknek azt az arányát, amely a művészi érzékeny kultúrájú rétegeknek is kínál megfelelő építészeti környezetet. Ez nem elit koncepció, hanem az élő társadalmi-kulturális rétegződés felől természetes követelmény.

— Turi Gábor

Galambos Erzszi szerepei

Galambos Erzszi Fényes Szabolcs—Labcicé—Szenes Iván Florentin kalap című zenés játékában

Egészen új dolog, hogy Galambos Erzszi vidéki fellépéseket vállal. Sokszor nyilatkozott arról, hogy nem szeretni a haktit, nem tudja magát haktit, önálló estekkel utazó színésznék elképzelni. Egy idő óta Rivaldafény című műsorával, Haumann Péter társaságában mégis erre vállalkozott. Két fellépés között, majd a színpadok mögött arról beszélgettünk, miért változott meg a véleménye a haktiról.

— Az Operettszínházból én ezelőtt nem léptem ki, nem tudom, mi az a hakti. 1981. október 16-án mutattuk be először ezt a műsort.

— Miért változtatott véleményén, magatartásán?

— Nem szeretném, ha félreértés lenne. Én is tisztielem és szeretem a pénzt, de nekem úgy nem kell, hogy haktifellépéseken leromboljam mindazt, amit huszonöt év alatt erkölcsi, művészi hitelként összehoztam. Mert nagyon megdölgöztem azért, hogy a tojás középebe kerüljek. Van, akinek egy körrel jutottam a Jászai-díjhoz, a Kiváló és az Erdemes Művész címhez. Önfegyelem, nagyon-nagyon sok munka, lemondás van az eredmény mögött. Nincs az a pénz, amiért ezt odadobnám. Sokszor hívtak alkalmi fellépésekre. Nem mentem. Nem akartam csalódást okozni. Nagy félelem volt bennem a Rivaldafény bemutatása előtt is. Hátha nem tudom azt nyújtani, amit a közönség tőlem elvár. Mi ezt a műsort úgy próbáltuk, mint színházi produkciót. Ha nem színháznak tekintenénk, nem vállalnánk. Nem mehetünk olyan messze Budapesttől, hogy esetleg egyetlen perccel is kevesebbet adjunk, kevesebbet dolgozzunk.

— És miért öltözik át minden számhoz?

— Mert nagyon fontos, hogy én is jól érezzem magamat a hetven perc alatt. Azt adjam, ami a szerephez jár.

— Mi a legnehezebb a vidéki szereplésben, és miért éri meg?

— Az utazás nekem különösen fázasztó, mert novemberben volt egy gerincserülésem, és a több órási üldögélés nagyon nehezemre esik. Miért éri meg? Nem ingyen csinálom, nevetséges is lenne, ha ezt állítanám. Ha nem játszottam volna Lola Blaut az Operettszínházban, ahol két órán keresztül egyedül kell lennem a színpadon, nem mertem volna erre a műsorra vállalkozni. A kezdeti félelem elmúlt, mert tudom, tapasztalom, hogy telt ház vár. Az emberek Haumann Péterért és értem jönnek el. Ez csodálatos. Jártam vidékre kecskeméti és miskolci színésznő koromban, de az más volt. Akkor a darabra volt kíváncsi a közönség. Most nem tudják, mi van a cím mögött, kettőnköt akarják látni. Ez éri meg, erkölcsileg ez a legnagyobb siker.

— A műsorban humorosan került szóba, hogy minden főszerepet el akart játszani. Sikerként is minden híres operett, musical főszerepét megkapnia. De a színésznőknek nem hiányoznak a prózai szerepek?

— Sokáig voltam vidéki színésznő, nagyon sok drámában játszottam. Az Ármány és szerelemben, a Szentiványéji álomban, Goldoni-darabokban és mai magyar drámákban. Később is szerencsém volt. A televízióban két zenés játék kivételével csupa prózai szerepre hívtak. Az első vesprémi tévéfesztiválon az Üvegalkitkaért megkaptam a legjobb női alakítás díját. És ha már felvághatok, elmondom, azt hiszem, én vagyok az egyetlen operettszínházi tag, akit a Víg-színház főszerepre hívtak. Májusban mutatjuk be Strindberg Haláltáncát. Gábor Miklós és Bács Ferenc partnereként játszhatom a női főszerepet, sok-sok színésznő szerepalmát.

— Sosem titkolta, hogy egészen kicsi kora óta táncosnő és színésznő akart lenni. Kislánya, a tízéves Eszter követi-e a pályán?

— Nem. Más természetű gyerek. Nem csinál különös

Franz Arnold—Ernst Bach Hurrá flú című bohózatában (MTI-fotó — KS)

dolgot abból, hogy színésznő a mamája. Minden szerepemben megnéz egyszer, és kész. Nem is szereti, ha említik előtte, hogy láttak a színházban vagy a tévében, zavarja. Jobb is, gyerekek otthon a helye a pajtásai között. Én más voltam, magamutogató. Mióta az eszemet tudom, színpadra vágytam. Menni alig tudtam, de már táncoltam. Remélem is, hogy a lányom nem akar színésznő lenni. Nem szeretném, ha a gyermekem boldogtalan lenne.

— Olyan nagy a lehetőség a boldogtalanságra?

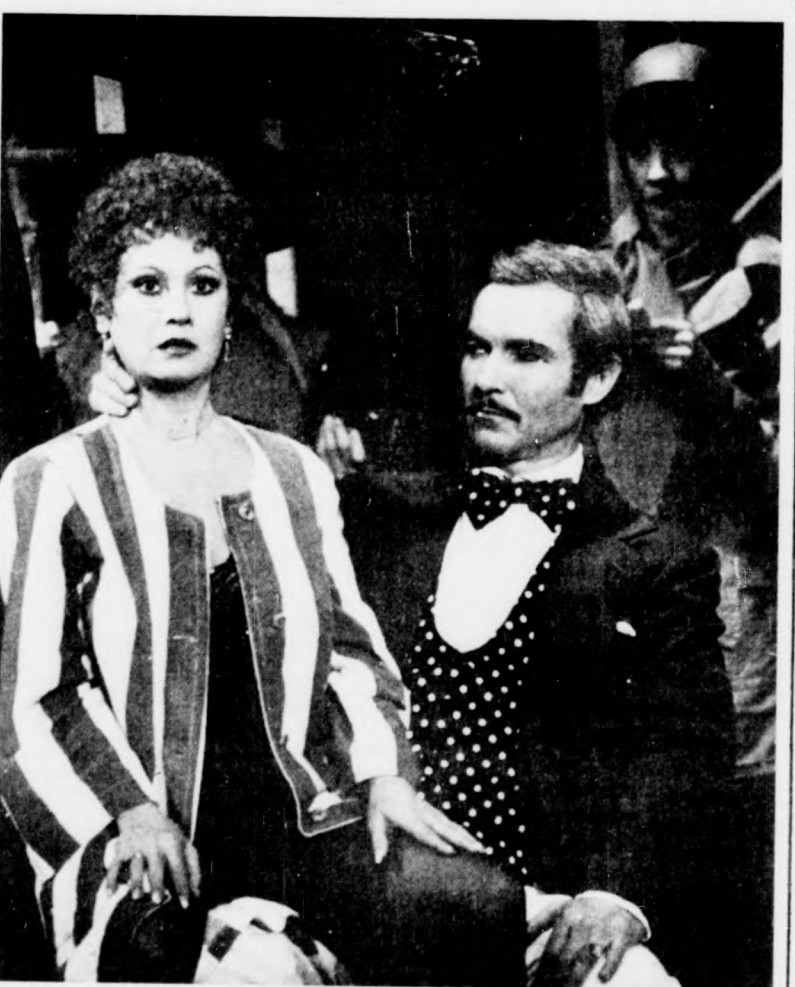
— Hogyne. Nagyon rövid az az idő, amikor az ember boldog. Este héttől tízig. De ami előtte van, az egész napi gyötörődés, kétely, hogy lesz-e siker vagy nem... Töri, zúzza magát az ember. Irítázatosan kegyetlen a mi pályánk. Hamar kimondják bárkiről, hogy öreg, hogy nem korszerű. Nincs arányban az elismerés, a pálya hossza azzal a munkával, amit egy jó műsorszínesztől megkövetel a

mesterség. Én balerinának készültem. Róna Viktorral jártam egy osztályba, mi voltunk a csodapáros. De ahogy végeztem, rájöttem, hogy csak a tánc nekem nem elég. Operettszubbrettként kezdtem a színészi pályát, aztán jöttek a prózai szerepek. Ahhoz, hogy musicalt tudjak játszani, színésznék is kellett lennem.

— Legkedvesebb darabjának tartja a Lola Blaut. Egy dalt beépített a Rivaldafénybe, egy részletet bemutatott a tévé. Kélp-e a Lola Blaut az Operettszínházból?

— Lehetetlen, azt a műsort csak a megszokott környezetben vagyok képes megcsinálni. Két óra egyedül a színpadon, hatvanoldali szöveg, korabeli híradórészletek, olyan koncentrációt igényel, hogy máshol nem is próbálom előadni. A televízió rögzíti majd az egészet, de nem a stúdióban. Ők jönnek a kamaraterembe, és közönség előtt veszik fel.

Budai Rózsa

Harsányi Frigyes és Johann Kander Chicago című musicaljében

Nézem a könyveit, ujjammal végigtapogatom az íróasztalon levő szemüvegokat, kezembe fogom kedvenc tolltollát, amivel néhány napja még a naptárjába jegyezte a tennivalókat. Megérintem a naptárt is, hogy közelebb húzzam magamhoz, de aztán a helyén hagyom. Nincs kedvem, nincs erőm hozzá, hogy kislábizáljam szálkás betűit. Hátradőlök a karosszékben, a tekintetem az ablakon túli kapura esik. Mintha egy perce lett volna csak, s nem két napja már, hogy becsukódott a kapuzárny a halottszállító kocsi mögött.

A kapun túl a házak egyformák. Ugyanolyanok, mint a mienk. A harmincas években állami tisztviselőként éltek bennük. Valóságos sziget volt ez a tisztviselőtelep a munkásoknegyed közepén, ezért a nyakkendő, öltönyös középosztálybeliek, ha csak tehették, továbbálltak innen. A háború végére felerészben már feltörekvő munkások laktak az épületekben, a következő években pedig a környék végképp magába olvasztotta a telepet.

Hogy mikor költöztünk ide, soha nem kérdeztem meg. Talán a második hullámmal jöhettünk, hiszen apám eredetileg lakatos volt, de a szakmáján kívül az is érdekelt, ami a világban körötte zajlott; okkal tartozhatott a feltörekvők közé. Ha véletlenül kiderülne, hogy az öreg akkoriban tagja volt valamilyen pártnak, szociáldemokratának vagy éppen kommunisztának, azon sem csodálkoznék.

Milyen különös! Meg sem tudom magyarázni, miért tartottam mindig is érdeklődő embernek, de lám, még abban sem vagyok biztos.

KABAI DOMOKOS:

hogy tagja volt-e valamilyen pártnak a háború előtt! A családban soha nem beszélünk erről. Egyszer ugyan kérdeztem tőle valami erre vonatkozó... Valami olyasmit, ami mentén ha akarja, elindulhatott volna visszafelé a múltba. Azt kérdeztem tőle, hogy miért nem lép be a pártba. Mert azokban a hetekben még a gimnáziumban is élénken tárgyalták: új párt alakul a régi helyett, és ebbe azoknak is kérikük kell a felvételüket, akik a réginek, az alakulóban levő elődjének tagjai voltak.

Ó azonban nem válaszolt. Mint ahogy azokról a könyvekről sem beszélt velem, amelyeket éjszakánként olvasgattam, mint ahogy azokról a harcokról sem nyilvánított véleményt, amelyek az elmúlt napokban tartották rémületben a várost.

— Apa, miért nem lépsz be a pártba? — ismételt meg a kérdést indulatosan, mert agyamba kergette a vért a hallgatása.

— Hallgass! Semmi közöd hozzá!

Örökség

ban. Csak álltam előtte a kitalapost cipőmben, remegve markoltam a kabátom szárnyát, éreztem, hogy az arcom előtti a pirosság, és csak néztem, néztem azt az embert, akinek a tekintete még mindig haragos volt, akit az előbbi érdeklődés mintha kiforgatott volna addigi szelidégéből.

— Igazán megmutathatnád, hogyan kell metszeni! Néha segíthetnék...

ÉRTSÜNK SZÓT!

A nyelv művelő Arany János

Halálának 100. évfordulóján a nyelv művelő, nyelvész Arany Jánosra is emlékezünk. Még a költészetét jól ismerők között is vannak, akik Arany és a nyelvtudomány kapcsolatáról csak ezt a szállóigét váltá ironikus kifakadását ismerik: „Nyelvész urak jobban tudják, a költő jobban érzi.” — Hiba lenne azonban, ha ebből arra következtetnénk, hogy Arany ösztönös költő volt. A magyar irodalomban valóban kevesen voltak — ha voltak egyáltalán —, akiknek olyan nagyszerű, velük született nyelvérzékük lett volna, mint önéki. Arany azonban tudta, hogy a nyelv dolgaiban az ösztönösség, a megérzés gyakran tévútra vezethet. Éppen ezért tudatosan gyarapította ismereteit a nyelvről. Róla szólva egyszerűen kell látnunk a költőt és nyelvtudóst, hiszen megfigyeléseit, ismereteit gazdagon gyümölcsöztette műveiben is.

Mi tette őt a magyar nyelv legnagyobb mesterévé, nyelv művelésünk egyik legnagyobb alakjává? — Ösztönös nyelvérzéke mellett első helyen említhetjük a szülőföld adományát. Azt, hogy a színmagyar vidéken élte gyermekkorát, s a romlatlan magyar nyelvet szívtá magába. A néprvel később tudományosan is foglalkoztatta. Szép bizonyítéka ennek „A é-t í-re váltó tájszlásról” címmel írt tanulmánya, melyben szülőföldjének jellegzetes nyelvjárási vonásáról ad ma is helytálló áttekintést. De szívesen ismerkedett a tájnyelvi szókincsével is, és szerepet szánt neki a köznyelv szókincsének bővítésében. Hibás, torz alkotású szócsinálmányok s idegen szavak helyett többször ajánlotta a néprvel kifejezéseit. Elmélyülten tanulmányozta a régi magyar nyelvet is. Egy nyelvtudományi munkát bírálva így fogalmazunk problémái is. Szerkesztőként különösen gyakran találkozott ilyenekkel. Maga, mert elvileg is igyekezett tisztázni a kérdéseket, a korszak egyik mértéktartó helyesírója volt. Tudjuk, már nagykorúsi tanársága idején is különös gondot fordított tanítványai helyesírási, nyelvhelyességi ismereteinek gyarapítására.

Arany és baráti kör lelkes támogatója volt a Magyar Nyelvőr című folyóirat megindításának (1872). Igaz, később a szerkesztők merev ortológus „nyelvvédő” magatartása miatt elveik összeütözköztek. Javarást e korból maradtak fenn a nyelvészeket csipkedő szellemes epigrammái, megjegyzései; de a költő élete végéig figyelemmel kísérte a Nyelvőr munkáját, megszüveleendő megjegyzéseket tett egy-egy cikkéhez. Úgy vélte, hasznosabb volna a mondat-tan nyelvhelyességi kérdéseivel foglalkozni, mint örökké a Kazinczy-korszak szóalkotásának, egyes szavak helyességének vagy helytelenségének a problémáit feszegetni. Arany a nyelv épségének legfőbb biztosítékát a nyelv törvényeinek megfelelő mondat szerkesztésben látta, s ennek egyik fontos eszköze éppen a szórend, vagy ahogyan ő mondja, a „szó-fűzés”, a „szókötés”. Erről vallott véleményét túlynyomó részben a mai nyelvtudomány is elfogadja.

Kálnási Árpád

Gazdag tény

A kötetben tükrözött történettudomány szemléleti-módszertani menyei, a hazai helyi irás gazdag tapasztalt helytörténeti komplexitása érvényesül: so a népesedési visz (Kovács Zoltán toll településszerkezetéről (Sápi Lajos), a v tika alakulásáról (K István), a közigazga vezetőről (K

— Negyvenöt utat gondolkozott el, de a mordult!

— Most már elég zésből! Vidd vissza, elhozad!

— De apa...! — koztam, ő azonban ellentmondást:

— Azt mondtam vissza!

Igen, ekkor is elkerdesek. Pedig annyi megfejténi v volna vele kapcsoló a legutóbbi úgy is! hány hónapja törté könyvek között egy gult füzetez bukkat lapokon szálkás bet mi kétség; egy nap a kezembe. Méghoz jó isten! A keltezés Az irás azonban ne vasható, a grafit is az évtizedek során lapokról. Neki akar ülni, hogy közelebb megvizsgáljam a s semet. Ekkor topp apám, akinek gy megmutattam a füz

— Nézd már, mit Te ki tudol olvasni írást?

— Az öreg rám néz — Melyik írást? — te, a szemem azon látszott, hogy észre naplót. — Mutasd meg, mondta, de már ka füzet után. Hogy r rintotta, erősen mag rította, mint valami mányt, majd ennyi gott:

— Ráérsz még meg — Aztán kicsoszogó bából.

Dermedten nézte s még sokáig ott szemem előtt a ké eltűnik az ajtó mög nyedt háta. Még két

A SZABAD KIRÁLYI VÁROS

Debrecen története 2. 1693-1849

Kedves karácsonyi aján-
dékkel lepte meg az Alföldi
Nyomda a város múltja iránt
érdeklődőket. Miként arról a
Napló is hirt adott, az ünnep
előtti napokban megjelent a
Debrecen története című ösz-
szefoglalás első — voltakép-
pen, kronológiai rendben má-
sodik — kötete. Már kapható
is, 100 Ft-os áron az Ady
Endre Könyvesboltban. Re-
melhetőleg mihamar követi a
további négy kötet, és pár
éven belül teljesse válik a
rég várt sorozat. Nagyon hi-
ányzik ugyanis egy korszerű
várostörténeti szintézis, hi-
szen Szűcs István közkezdvelt
munkája 110 évvel ezelőtt lá-
tott napvilágot, és már igen-
igen elavult. Ezért csakis he-
lyesebbi lehet a kiadó, a Vá-
rosi Tanács V. B. művelődés-
ügyi osztálya azon döntését,
hogy a kéziratok elkészülté-
nek sorrendjében teszi közzé
az egyes köteteket, hadd hasz-
nálhassák azokat minél hamar-
abb.

Megyéink helytörténetírás-
ának ez a szintézis az eddigi
legnagyobb vállalkozása. Elő-
munkálatairól, a szerkesztői
elvékről lapunk is többször
beszámolt. A most megjelent
kötet olvastán úgy tűnik, az
előzetes elképzelések meg-
valósultak: egy magas szín-
vonalú, tudományos igényű,
de a szélesebb közönség szá-
mára is jól használható hely-
történeti kézikönyv születik.
Olyan kézikönyv, amely ösz-
szegi a kutatások eddigi
eredményeit, de számos pon-
ton, területen ki is egészíti
azokat új adatokkal, megál-
lapításokkal, szempontokkal,
és új összefüggésekre is rá-
világít. Mindezek révén hoz-
zájárul a város múltjának
alaposabb megismeréséhez, a
Debrecen-kép árnyaltabbá,
pontosabbá tételéhez.

Gazdag tényanyag

A kötetben tükröződnek a
történettudomány újabb
szemléleti-módszertani ered-
ményei, a hazai helytörténet-
írás gazdag tapasztalatai. A
helytörténet komplex felfo-
gása érvényesül: sorrendben
a népesedési viszonyokról
(Kovács Zoltán tollából), a
településszerkezet változásai-
ról (Sápi Lajos), a várospoli-
tika alakulásáról (Balogh
István), a közigazgatás szer-
vezetéről (Komoróczy

György), a városgazdálkodás-
ról (Rácz István), a mező-
gazdasági és az ipari terme-
léseiről (Balogh István és Var-
ga Gyula), a kereskedelem,
közlekedés, hitelélet fejlődé-
séről (Gyimesi Sándor) és a
három gazdasági ágazat tár-
sadalmi vonatkozásairól,
majd két művelődéstörténeti
fejezetben a debreceni felvi-
lágosodásról (Tóth Béla és
Julow Viktor), valamint az
egyházszervezetről és az isko-
lakultúráról (Bajkó Máttyás),
végül az 1848-49-es forradal-
om és szabadságharc helyi
eseményeiről (Balogh István)
olvashatunk áttekintést. A
helyi folyamatokat az orszá-
gos fejlődés menetébe ágyaz-
va mutatják be, s többször
utalnak a külföldi hatásokra
is. A fejezetek tartalmi kap-
csolódása szerves, az átfedé-
seket elkerülték, kivéve a
művelődéstörténeti részt, ahol
a szétválasztás egyébként
sem látszik indokoltnak, hi-
szen a felvilágosodás intéz-
ményi bázisa a Református
Kollégium volt. A kötet belső
arányai jók, de feltűnően ke-
ves helyet (mindössze 13 old-
alt) kapott 1848-49 histo-
riája.

Rendkívül gazdag tényanyag,
sok-sok adat tárul elénk a
mintegy 550 oldalas könyv-
ből. A forrásbázis széles; a
szerzők elsősorban a Hajdú-
Bihar megyei Levéltár anya-
gát használták, de sokszor hi-
vatkoznak az Országos Levél-
tár irataira, filmmásolataira,
a Tiszántúli Református Egy-
házkerület Levéltárának do-
kumentumaira, valamint a
bibliográfiai függelékben fel-
sorolt forráskiadványokra,
feldolgozásokra is. Csekély
mértékben merítettek viszont
a korabeli sajtóból. A leírta-
kat számos táblázat és több
térkép teszi szemléletesebbé.
Sajnálatos, hogy a képanyag
jóformán a település- és mű-
velődéstörténeti fejezetekre
korlátozódik, holott másol
is helyük volna az illusztrá-
cióknak.

Rácz István szerkesztői
előszava szerint a szerzők
„alapvetően azt a folyamatot
kivánták nyomom követni,
hogyan alakult ki és szilár-
dult meg Debrecen civisnek
nevezett parasztpolgári jelleg-
e”. Valamennyi oldalát,
részletét természetesen nem
mutathatták be, de a főbb
tendenciákat sikerült fel-
vázolniuk, érvelésük általá-
ban meggyőző.

Alighanem először bonta-
kozik ki az olvasó előtt, a
város gazdasági és ezzel
együtt társadalmi fejlődésé-
nek sajátos volta teljes egé-
szében. A XVII. század végé-
sén Debrecen még inkább
kereskedelmi és kézműipari
centrum; a mezőgazdasági
termelés csak fokozatosan
nyert teret, de a XVIII. szá-
zad második felére már ez
vált meghatározóvá. Ekkor,
az 1770-es években bomlott
fel a földhasználat megújuló
mennyiségű — állami intéz-
kedés folytán. Megszűnt
a ház utáni földek periodi-
kus újrafelosztása, kialakult
az állandó telekrendszer,
amely lényegében a polgári
földmagántulajdon megre-

remtését jelentette. Ezt a fo-
lyamatot erősítette, szélesít-
ette ki 1819-ben a zálog-
pusztákon levő ún. béresföl-
dek megváltása a városi pol-
gárok által. E két aktus in-
dította el, illetve gyorsította
fel a tanyásodást is. Csak
ekkor, 1819 után kezdett a
város gabonából önálló
lenni. Az iparban és a keres-
kedelemben foglalkoztatot-
tak száma, aránya változat-
lanul magas, de a kézműpa-
rosok és a kereskedők nagy-
része földtulajdonnal is ren-
delkezett. Ezenkívül az ipari
termelés is nagymértékben
függött a mezőgazdaságtól:
nyersanyagának zömét innen
kapta, s felvevő piaca is el-
sősorban a paraszti népesség.

Ellentmondásos fejlődési szakasz

A debreceni társadalmi
fejlődésnek fontos, jellegze-
tes vonása volt, hogy a belső
rétegződés végbement ugyan,
de ez nem szélsőséges. Ege-
szén pontosan: igazán nagy
vagyonok nem halmozódtak
fel. A későbbi polgári átalak-
ulás szempontjából ez hát-
ányosnak is bizonyult, mert
hiányzott a tőke a városból.
Elsősorban a belső differen-
ciálódás mérsékeltebb volta-
val függ össze, hogy a társad-
almi harcok (pl. a civisek
és az árkon kívüli, hóstáji
jogtalan szegények, a céh-
mesterek és a legények küz-
delme) sosem öltöttek radi-
kális formát vagy jelentős
mértéket.

Debrecen 1693-ban nyerte
el a szabad királyi város
rangját; s ez több vonatko-
zásban fordulópontot jelen-
tetett életében. Ezért datálták
a kötetben a tárgyalat periód-
us kezdő határát erre az
évre. A tanulmányokból vi-
lágosan kiténik, hogy a so-
kakban élő statikus Debrecen-
kép erre a történelmi
korszakra sem alkalmazha-
zó. A mintegy másfél évszázad
mozgalmas, bonyolult és
ellentmondásos fejlődési sza-
kasz volt a város történeté-
nek. Jellemző példaként ra-
gadjuk ki a várospolitika
egyik döntő elemét. Koráb-
ban, közel másfél évszázadon

át Debrecen jóformán füg-
getlen mezőváros volt, szinte
korlátlan belső autonómiá-
val. A kiváltság megszerzése,
1693 után élvezte ugyan a
központi államhatalom védel-
mét, de azon az áron, hogy
az állami beavatkozás
mind erőteljesebbé vált
(amihez még a rekatolizálás
is társult). A város kemény
harcokat vívott az autonó-
mia maradványainak meg-
tartásáért, de nem sok siker-
rel: az 1830-as évekre az ön-
kormányzatnak még a fosz-
lányai is megsemmisültek. A
tárgyalat korszakban Debrecen
sajátosságai, jellegzetes-
ségei megvannak még — sőt
újjak is formálódtak —, de a
bécsi abszolutizmus nyomása
egyre inkább ezek felszámolá-
sát, vagyis az uniformizál-
ódást célozta. Eközben —
persze gazdasági, társadalmi
tényezők hatására is — a
városvezetés fokozatosan
megmerevedett, arisztokratik-
ussá és konzervatívá
vált. Ez megint egy sajátos
ellentmondás forrása lett: a
tipikusan magyar város, a
legnépesebb magyar lakta
település irányítóival szem-
ben az osztrák udvart, a
központi kormányzerveket
képviseelő királyi biztosok
kezdményezték több terüle-
ten (pl. a városfejlesztésben,
a mezőgazdaságban) is a kor-
szerűsítést.

A felvilágosodás hatása

A város gazdasági és poli-
tikai életét mindvégig a feu-
dális vonások határozták
meg. Mindazonáltal mindvég-
ig jelen voltak a társadalmi
progresszió képviselői, sőt
olykor — de csak némely ter-
ületen — számottevő befo-
lyásra tettek szert. Ez törté-
nt a kulturális életben a
XVIII. század második felé-
ben és a XIX. század legele-
jén, amikor a felvilágosodás
hatására, eszméinek joga-
gyében Debrecen a magyar
művelődés egyik legjelentő-
sebb központja lett. Ekkor
több tudományágban és a
szépirodalomban is kiemel-
kedő alkotások születtek. A
legutóbbi évek kutatásai
nyomán úgy véljük, a refor-
mkorban is többet tett a
város — illetve néhány pol-
gára — a polgárosodás és a
nemzeti fejlődés érdekében,
mint amennyiről a kötetben
szó esik. A szerzők arányta-
lanul keveset foglalkoznak
az 1830-40-es évek haladó
eszméi, politikai törekvései-
vel. Pl. meg sem említik
Balásházy János agrártudo-
mányi műveit, a két kaszinó
polgári jellegű programjait,
a Telegdi Kovács-fivérek
munkásságát; egyáltalán
nem vizsgálják a liberaliz-
mus helyi hatását.

Más hiányérzetünk is van.
A hiányok egy része a terje-
delmi korlátokból (pl. a
könyvkiadás, a könyvkeres-
kedelem, a sajtó, a képzőmű-
vészet mellőzése), a másik
része a szerzői, szerkesztői
konceptióból adódik (így kap
a színház mindössze fél old-
alt, s marad ki a tárgyi és
szellemi néprajz), harmadik
része pedig a kutatás fehér
foltjaival függ össze. Maga
a szerkesztő is szorgalmazza
a további részletkutatásokat,

meg is jelölt egy területet:
a társadalmi néprajzot.
Azonnal hozzátesszük az
egészséget történetét is.
Feltétlenül elmélyültebb
vizsgálódásokat, elemzése-
ket igényel a reformkori mű-
velődés és Debrecen 1849-es
szerepe.

A szintézis következő kö-
tetéinél célszerű lenne a le-
endő használók, olvasók
szempontjait még jobban fi-
gyelembbe venni. Elengedhe-
tetlen a személynév- és hely-
névmutató, valamint a tema-
tikus szerkezet miatt az idő-
rendi táblázat. Mivel a mos-
tani kötetből ezek kimarad-
tak, elképzelhető az a meg-
oldás is, hogy az ötödik kö-
tet végén egységes, összevont
mutató és kronológiai kö-
zölnek. Fontos, hogy legyen,
és még fontosabb, hogy mi-
nél előbb legyen.

Bényei Miklós

Kiss Tamás versei

A falu temploma

Nekem ez a falu a nyár,
nem láttam még télen, behavazva,
föltette élek. Dombtetőről
nézem az öblös tájakat,
körül kék erdők taraját,
réseken át az üveghegyeket.

Amott, a másik domb alatt,
szembe velem a templom,
tornyán zöld hagymakupola
a lucernavetésbe tűnik,
az okkerszín kis templomhajó
érett rozson ringatózik.
Tán nincsen is. Csak álom ez.
Tetején halvány szentek ülnek,
este szállnak és hegedülnek,
megirigynélc Marc Chagall.

Oltáráról nagy tanítók,
régii kegyes doktorok szólnak,
alatta lelkek hallgatónak,
magányos vénnek, mint a hollók:
százévesek, nem is halandók.
Tetőtől talpig feketében,
örzik a szót, a magvakat,
keszkenőbe, keblükbe rejtve.
Elátkozott zene vonit kint,
felborult, széttört a világ.

Oda

— Jules Romains —

Ez a novemberi hajnal
alig felejtí az éjt,
a félig felébredt fej még
erőtlen az álmok ellen.

Benn a bárók szögletében
sötétség lappang egész nap,
a lebujokban a lámpák
egészen délig elégnék.

Olyan jól érzi az ember
maga egy vén utca mélyén,
hol a tömeg egy különös
titokba burkolózik be.

A falak elérhetetlen
mély sóhajokat lehelnek,
s a pince nyílások súglet
lelke hallhatón mesélget.

Az égen meg egy derengő
belső mosoly húzódik ei:
ő talán már tudja azt is,
ami t mi még csak keresünk.

Veretlenül

Tele a mező, csupa test,
csupa csont és csupa vér,
(a föld alatt csonttemető).
Eldőlt a harc, be vagy kerítve,
s mind, aki él, aki remél.
Nem vagy előrs, se utóvéd,
gerillaharcba hát ugyan
mért kezdenél, ha lenne is még
utca, ház, erdő, menedék.
Percnyit se hídd, hogy megvered
az ősi ellent. Lassan ereszd le,
vagy dobd is el a fegyvered
veretlenül. Az útközvetnek vége,
még hátra a halálrakeresetek
tétje, ideje, menedéke.

Fortélyos átmenete van
öröklétnék és elmúlásnak,
akkor is, ha nincs irgalom,
se néked, se neki, se másnak.
Öregt már nem vak merénylő:
a maga félelme vette célba,
hajtson főt, hisz körülötte
annyi már az eset, a példa.
Mért félna az, aki alatt még
közlekedőben fut a jó,
és látja bölcsen, futtában is,
hogy nincsen már veszteni való.

Kovács Margit
kerámija

KERESZTEZŐDÉSEK

Baleset a Landler Jenő utcai kereszteződésben
1982 telén, februárban

1982. november 8-án, 9-én és 10-én egy mindenre kiterjedő, és tegyük hozzá, hogy rendkívüli vizsgálat vette nagyját alá a közúti és a vasúti kereszteződéseit a MÁV Debreceni Igazgatóságának vonalain, így Hajdú-Biharban is. Másként szólva, az illetékes párt- és állami vezetők kezdeményezésére és utasítására egy szakértői-társadalmi testület (a rendőrségtől, a Volántól, a Közúti, a MÁV-tól, az SZMT-től és a tanácstól) végrehajtotta a Minisztertanács 2024/1972. számú határozatát, amely közlekedésünk biztonságának érdekében született. A tények jegyzőkönyvi rögzítését november 29-én a Hajdú-Bihar megyei Közlekedésbiztonsági Tanács egy nagyobb elnökségi ülésén követte, ahol a még ugyancsak javítható biztonság ügyét vitték előbbre.

Interjúmban egyetlen kérdés hangzik el: „1973 óta megyénkben a vasút és a Közút erőfeszítései (többek közt a vizsgálatok) valóban fokozták-e az élet védelmét a kereszteződésekénél?”

Az utátjárók megszüntetését szorgalmazzuk

Deák Zoltán vasúti igazgató-helyettes: — A kereszteződések sajnos a nevükben hordják a tragédiát. A balesetek, általában a súlyos balesetek itt történnek. A közút—közút kereszteződésben (bár ez sem veszélytelen) a viszonylag szabad pályán mozgó járművek még az utolsó pillanatban is kitérhetnek egymás elől, a mozdony kötött pályán mozog, fékútja sokszorosa például egy tehérgépkocsinak. Kitérésre nincs lehetőség. A vasúton több ember élete forog veszélyben, és az anyagi kár is tetemesebb. A veszélyt tökéletesen a felüljárók igitatják ki a vasút életéből, de az építési költségek (hogy mindenhol legyen felüljáró, ahová kell!) megroppantják az ország teherbíró képességét. Csak annyit mondhatok, hogy Debrecenben is több felüljáróra van még szükség, az Április 4-i csak egy a szükségességek közül. Addig is, míg csak a feltevésekben léteznek, az utátjárók megszüntetését szorgalmazzuk. A megye területén 1974-ben 497 szintbeni keresztezést számolhattunk, jelenleg 284 utátjárónk van, 42 külön iparvágányon. Minden második utátjáróra biztosítóberendezés ügyel, ezek között Hajdú-Biharban hetven fénySOROMPÓ. Csak(!) 1982-ben 31 fénySOROMPÓT állítottunk fel a megyei kereszteződésekben. Hogy a számokat össze is vehessük, elmondom itt, hogy a hatmegyes igazgatóság területét érintően 45 fénySOROMPÓ, 262 fénySOROMPÓ, 51 „szakállas”, 49 teljes csapórudas, összesen 407 működik. Az utátjárók száma 1147. Hajdú-Bihar kereszteződéseire a MÁV debreceni igazgatósága külön nagy összeget fordít.

Dr. Schiffer János (rendőr alezredes, a megyei Közlekedésbiztonsági Tanács titká-

ra): — A 2024/1972-es minisztertanácsi határozat azokat a feladatokat írta elő, melyek nélkül aligha tudnánk a közlekedésbiztonság fokoztatásáért ennyit tenni. Ennek ellenére igen szomorú, hogy az utátjárókon országos viszonylatban nem mondható ki, nem állapítható meg kevesebb baleset, hiába épült ki nagy költséggel a korszerű biztosítóberendezések sorára. Megyénkben 1975 és '82 között a vonat 92 gépkocsit ütött el és 52 alkalommal rongálódott meg a sorompó. Vasúti átjárón (ez igazgatósági adat) 1975-ben huszonnégyen, 1981-ben ketten haláltak meg. 1976 és 1980 között huszonkilencen vesztették életüket a kereszteződésekben. Hajdú-Bihar szomorú statisztikája, az összesítő adatokból ez olvasható ki, gyérül. A sérülések statisztikája azonban változatlanul feketén stagnál szerzte az igazgatóság vonalain. Tíz szomorú esetből kilenc a gyalogosan vagy a járművel átkelő ember olykor elképesztő figyelmetlenségével „magyarázható”. Idézőjelben mondván, hiszen a megtörtént baleseteknek csak elenyésző százalékát okozza, okozta technikai hiba. A látóképi sorompó már többször újjáépült, az ívet szabálytalanul próbálják bevenni, illetve azt hiszik, hogy be tudják venni. A fénySOROMPÓ (bár tilosat jelez) áthajtanak, a fénySOROMPÓT megkerülik. A csapórúd emelgetésével az automata sorompó motorja elromlik, a fénySOROMPÓPRIZMÁKAT össze-törlik, a villogó vörös fényű lámpákat leszerelik. A kár jelentős, mert a tönkretett alkatrészek nem azonnal, a raktárból pótolhatók, de jóval több ennél az, hogy a baleseti veszély ezzel is növekszik. Hajdú-Biharban évente százakat büntet meg a rendőrség az átkelési szabálytalanságokért, az elszármított fékezésként, a késői reflexekért, az ügyeskedés miatt. Ezek a szabálytalankodók nincsenek tudatában

a felelőségüknek, megkísérik őket a hosszú piros villogás, nem értik, miért legyenek türellemmel, holott ha csak azt vesszük, hogy a zárhányi vonalon 24 óra alatt 160 szerelvény fut át, érthetővé válhatna a várakozás. Sokszor azonban kifogás éri a fénySOROMPÓkat is. Összegezve, úgy ítélem meg, a technikai erőfeszítések eredményével jártak és járnak, de a technika nem mentesíti az embert a felelőség alól.

Deák Zoltán: — Igen. Meghibásodhat a fénySOROMPÓ is, mert minden elektronikus rendszer, sok elemből tevődik össze. Azt a néhány problémát azonban, ami velem a fénySOROMPÓVAL is kapcsolatban, nem arra szabó felhasználnunk, hogy az embert a felelőség alól felmentjük. Ugyan, előfordul, hogy akkor is állni kell a sorompónál, ha a vonat még távol. E fogyatékoság kiküszöbölésére javaslat készült, hogy kevesebb legyen az utátjáró kereszteződésekben elvesztett idő. Csak megjegyzem, hogy a fénySOROMPÓRENDSZER azonnal sötétre kapcsol, ha meghibásodik.

Debrecenben különösen a Vértesi úti, a Szorváti úti és a Huszár Gál úti kijáratok jelzővel élesített kereszteződésekben raboltak el a berendezéseket. Olykor feleslegesen. Helytelen információk okozták, hogy a fénySOROMPÓKAT a vonat áthaladása előtt túl korán lezárták, hogy néha indokolatlanul jeleztek „megállj!”-t. Megoldás az időzítő órák újraindítása. Így a bejáratok jelzőnél megfogott vonat, illetve a két behatási pont között tartózkodó, tíz perc elteltével nem sötétre állítja a sorompót, hanem az óra újraindítása mindaddig

vörössé teszi, amíg a két behatási pont között a vonat ott-tartózkodik. A tíz perces túli sorompó zárva tartás felsőbb szervek engedélyéhez van kötve. Debrecenben a Közúti Igazgatóság Vállalat bejáró útján és a Vértesi úton örökös sorompót működtetjük így. E kettőhöz kaptuk meg ezt a valóban szükséges engedélyt.

A rendőr-főkapitányság kérésére a MÁV igazgatóság összeállított egy anyagot. Ez tartalmazza minden sorompótípus működését, a közben előforduló hibákat, gondokat. A KRESZ a témával igen szakszerűen foglalkozik, ezért a MÁV szakértői — akár oktatói is — szívesen adnak a gépjárművezetőknek felvilágosítást. A mozdonyvezető egyébként tud a rossz fénySOROMPÓRÓL, s ha az sötétre jelez, a megközelítési sebesség nem lehet több 15 kilométer óránként.

Essék néhány szó a rossz fénySOROMPÓKRÓL is!

Még valamit! 1983. január 1-től megbízólevél és utasítás alapján a Közúti Igazgatóság és a MÁV közösen sorompófelelősöket jelöl ki a kereszteződésekhez. A hangjelzésről, ahol ezt a közlekedési fegyelem nem engedi meg, továbbra sem mondhat le a MÁV.

A látás háromszöge

Simonyi Alfonz (Debrecen, a Közúti Igazgatóság főmérnöke): — A látást az utátjáróknál sokszor egy méternél magasabb cserje, gaz takarja, esetleg terepalakulat vagy építmény. A MÁV-on kívül egyelőre csak a Közúti Igazgatóság intézkedik rendszeresen a zavart okozó növényzet eltávolításáról. A legutóbbi közös bejárás után ezt a munkát az azonnal végrehajtandó feladatok közé soroltuk. De miik tartoznak ide? A Hajdúhadház—Hajdúsámsón közötti kereszteződésnél péld-

ául 130 méterrel arébb helyezték az autóbusszmegállót. Megismételtük a közúti veszélyt jelző és a kereszteződés, előjelző táblákat. A fakultákat kicseréltetjük. A fényjelzőt takaró táblát lejjebb helyeztük. Vagy. Földútsatlakozást szüntettünk meg (polgár—nyiregyházi fút). Ugyancsak a Hajdúböszörmény—Hajdúhadház vasúti átjárókon a gyalogos átvezetést a közúttól el kell választani! Az átvezetéstől a Hajdúböszörmény városi Tanács készítessen tervet, melyet a KIG-hez nyújtson be. Kivitelezési határidő: 1983. szeptember 30-a.

Más! Arra kötelezzük a Debreceni Postaigazgatóságot, hogy a debrecen—bihartördai vasúti átjáróban a postáldákat a rálátás akadályozása miatt helyezze át! Határidő: 1983. január 31-e.

A debreceni, Léai úti 20. és 21. szám alatt lakókat föl kell hogy szólítsuk. A szükített rálátási háromszög biztosítása érdekében a telekükön levő fákat és bokrokat vágják ki!

S lehetne még ténődők tovább sorolni, ám a példákban ennyi is elég. Azonban gondoljuk végig, most minden felszólítás nélkül, hogy kik, miben segíthetnek a látás javíthatóságán. Lehet, hogy éppen egy kivágot fa menti meg majd az ember életét, legyen az magánkertben, vagy bárhol, de az utátjáró közelében.

Az ember a felelősebb!

Kmetty Gyula, a 6-os számú Volán igazgatója: — Bár következetes volt a törekvés, intézkedések születtek, hogy a közlekedésben a munkafeltételek meglegyenek, de előfordultak súlyos balesetek. A közvéleményt lehangolták a tragédiák. E rendkívüli események újabb

vizsgálatokat indítottak el. A levont következtetések meghozták az újabb intézkedéseket a balesetek megelőzése végett.

A Volán Vállalat vezetősége ilyenkor és minden balesetnél részletesen vizsgálja a körülményeket, Elemzi az okokat. Most a menetrendszertől autóbusszok vonalán levő vasúti—közúti kereszteződések vizsgálatában vettünk részt. Megállapításainkat, a helyzetfelmérést hasznosítottuk. Egy-egy kereszteződés sajátos áthaladási körülményeiről gépkocsivezetőinket tájékoztattuk, a rájuk vonatkozó rendelkezéseket szakmai oktatáson ismertettük. Mi is fokozzuk a közúti ellenőrzést, s még inkább a kereszteződések áthaladási szabályainak betartását. Általánosan, de a vizsgálatok tapasztalataiból is megállapítható, hogy az ember szerepe, a baleseti tényezők között, a nagyobb jelentőségű. Ugy gondolom, intézkedéseink rendszere (összességében) lehetővé teszi az emberi tényező formálását. A gépjárművezetők alkalmasságának minősítésekor a Munkalelektani Allosmás az általánosnál szigorúbb követelményeket támaszt. Az újfelfrítés hatnapi elméleti oktatásban részesül, amellett a gyakorlati időtől függően 3-tól 24 napig gyakorlati oktatásban. Minden gépkocsivezetőnknek kötelező a negyedévekben a négyórás oktatás. Rendszeres a forgalmi és a műszaki tanulóvalakkal együtt a vezetéstechnika, a közlekedési szabályok oktatása, a baleset-megelőzésekben közreható tényezők ismertetésével együtt. Elemzünk a megtörtént balesetek okait. Rendszeres a vonalbejárás, ismertetjük a veszélyes csomópontokat, az útvonal leírását.

A szabályok megsértését, a forgalmi utasítások be nem tartását a vállalat vezetősége eddig is szigorúan bírálta el. A súlyos vétségeket, a szabályok durva megszegését fegyelmi eljárás követi. A kereszteződésekben (tilos jelzésnél) az áthaladásért a gépkocsivezetőt a legsúlyosabb fegyelmi büntetés sújtja. A Vezess balesetmentesen! mozgalom sem csak hangzatosság a vállalat életében.

Zárva az interjút, idevág Pullai Árpád közlekedés- és postaügyi miniszter válasza egy interpellációra. (Országgyűlés. 1982. XII. 15.) Aki kérdezett: dr. Mátay Pál, Fejér megye főügyésze. A kereszteződések biztonságosabbá tételét intézkedésektől várja.

Pullai Árpád emlékeztetett arra, hogy az elmúlt években több mint egymillió forintot fordítottak a biztonság megjavítására, ám a műszaki és egyéb előmozdító intézkedések mit sem érnek, ha az emberek közlekedési morálja gyöngé. Egy nemrég felmérés megdöbbentő adatot hozott a felszínre: „Egyetlen napon (az országban) 927 esetben hagyták a vezetők figyelmen kívül a vasúti kereszteződésekben a tilos jelzést.

Beszereklék az utátjárókba a nagy szilárdságú, sima, nem kátyúsodó elemeket. Simábbá válik a így biztonságosabb a kocsik futása

OLV

A két-balkezes ellen

Nehéz az ügyetlen kezelete. A testnek, a játékszertérnek kell lekicsinyülő megket, sőt esetenként, dást elviselniük. No kezések", itt az állorvosság, hogy megszabaduljunk a hertől. Társaitokka kezdünk hozzá!

Dőlj előre
Két székelt kell háttal egymásnak, terre egymástól. E két versenyző. A alatt egy spárgát he a földre kifeszítve, nek végei a székek centiméterre kilőgn jelre a két versenyző len, villámgyorsan, jól (dől) és megprób ga felé kirántani a got. A győztes egy kap. (Ha mindkett szerre kapják fel, a lennek számít.) A 5 pontig tart. (1. rajz)

Ki a frissebb
Minden versenyz egy gyufásdoboz, ar méter vastag cérna, sítvé. Jelre a gyere ceruzára kezdjék f

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20
21	22	23	24
25	26	27	28
29	30	31	32
33	34	35	36
37	38	39	40
41	42	43	44
45	46	47	48
49	50	51	52
53	54	55	56
57	58	59	60
61	62	63	64
65	66	67	68
69	70	71	72
73	74	75	76
77	78	79	80
81	82	83	84
85	86	87	88
89	90	91	92
93	94	95	96
97	98	99	100

Heltai Jenő szellemi rizmjára olvasható a hosszú soraiban.

Vizsintes: 1. Felny versenyző. 7. Beczema 12. Az aforizma (Zárt betű: I.) 14. Lénemű betűi. 16. Tónofonikus szóval. 17. helyeslő szó. 18. Keservezetű pókfélé. Mindenféle kacat. 22. tisztítja a portól. 24. munisták. Magya Pártja. 25. Kítűnő kutya. 27. Verscsengő németül. 30. Rmúszál. 32. Pózna. 33. varok teljesen kúalakja. 35. Gazdaság rövidítése. 36. Hibáz Fut. 39. Kaució. 41. veg olvashatóvá tés. Mesterember. 43. Jnapilap. 44. A ráma. 46. Férfi éneklang. 48. Szege a templom. 50. szó. 51. A mohamed szent könyve. 53. bácsi beceneve a sul. Rostnövény. 56. Hír a tuberkulózis ellen. küzdelem szervező (Frigyes). 58. Sürög. 59. Szinte nem. 61. 62. Arra a helyre. 64. belső! 68. Síkidomot. egyenes. 69. Viszketé gyomnövény, névelő. **Függőleges:** 1. E. dísz. 2. Az erbium. 3. Jugoszláv város.

A két-balkezesség ellen

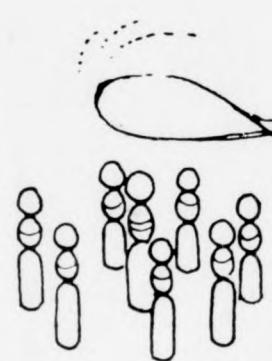
Nehéz az ügyetlen gyerekek élete. A testnevelésórákon, a játszótéren sokszor kell lekiicsinyló megjegyzéseket, sőt esetenként gúnyolódiást elviselniük. No, „kétbalkezesség”, itt az alkalom, az orvosság, hogy játékosan megszabaduljatok ettől a tehetől. Társaitokkal együtt kezdjünk hozzá!

Dőlj előre

Két széket kell felállítani háttal egymásnak, 2-3 méterre egymástól. Erre ül a két versenyző. A székek alatt egy spárgát helyeztetek a földre kifeszítve, amelynek végei a székek alól 30 centiméterre kilógnak. Adott jelre a két versenyző hirtelen, villámgyorsan előrehajol (dől) és megpróbálja maga fele kirántani a madzagot. A győztes egy pontot kap. (Ha mindketten egyszerre kapják fel, az döntetlennek számít.) A mérkőzés 5 pontig tart. (1. számú rajz)

Ki a frissebb?

Minden versenyző előtt egy gyufásdoboz, amire 10-10 méter vastag cérna van erősítve. Jelre a gyerekek egy ceruzára kezdjek feltekerni

„Szöcske”-viadal

A helyből ugrást mindenki ismeri. (Páros lábbal, álló helyzetből elugorni.) Ennek egy érdekes változatát versenyszerűen is lehet játszani. Egy kötél vagy rúd (vékony lécc) felett kell helyből távolugrani. Ügyességet igényel. A játék nehezíthető a kötél vagy a rúd emelésével. Az a győztes, aki a legmesszebb tud ugrani. (2. számú rajz)

Izgó-mozgó karika

Három gyerek játszhatja egyszerre. Hozzávaló egy torna- vagy hulahopp karikaterre mozoghat vele. A másik két játékos pedig igyekszik a labdát a helyét változtató karikán átadni. Mindenkinek 10 kísérlete van, de ezt is lehet időre játszani. Cserék után mindenki egyformán lesz dobó és karikatartó is. Az a győztes, aki a legtöbb „gólt” dobja.

ka és egy kisebb labda. A három játékos egy vonalban feláll (közöttük 5 méter legyen a távolság). A középsőnél van (feje fölé nyújtott kézzel) a karika. Jobbra-balra, előre-hátra 1-1 mé-

Lasszóvetés

Pár felállított műanyag kugli vagy földbe szúrt ág lehet a cél. Középes vastagságú kötélből készüljön a lasszó. (Kis hurkon kell a kötelet áthúzni.) A verseny mehet időre vagy darabszámra is. (3. számú rajz)

Ugrálás

Középre áll egy gyerek kezében egy négyméteres kötéllel. Társai négy méterre körben felállnak. Amikor a középen álló forgatni kezdi a kötelet, a gyerekek feladata a feljűk közéledő kötelet átugrani. Akit megérint a kötél, kiáll a játékból.

Horváth Mihály

GYEREKEK KÖNYVESPOLCA

A magyar pénz története

Régen, amikor az emberek még nem használták a pénzt, egyes árukért cserébe állatokat, tárgyakat, állatbőröket adtak. Első királyunk, István például így törvénykezett: „Ha valaki a rabszolgák közül lopást követ el, első esetben adja vissza a lopott dolgot, és orrárt, ha tudja, váltsa meg öt tinóval, ha pedig nem tudja, vágják le azt.” A magyarok tinóban fejezték ki valaminek az értékét. Még ezer évvel ezelőt is, de éppen István király törvényeiben utoljára.

István volt az első, aki magyar pénzt veretett. Nyugat-Európában ekkor már régóta verték pénzt ezüsből, amit dénárnak neveztek. István is ezüsből verette a magyar pénzt. Ötvöseit egyik oldalán néhány vonalból álló egyszerű templommal díszítették, amely köré a REGIA CIVITAS feliratot helyezték. Ez magyarra fordítva királyi város jelent, s István városát, Esztergomot látni benne. A pénz másik oldalán egy lándzsát tartó kéz van, a lándzsán kicsi zászló. Az aranyozott lándzsa a királyi méltóság egyik jelvénye volt.

1968-ban, egy Pécestől délre fekvő kis faluban találtak rá az első magyar pénzre.

István második pénze ennél egyszerűbb volt. Mindkét oldalán egy kereszt van, körülötte felirat: STEPHANUS REX, azaz István király. A másik oldalon pedig: REGIA CIVITAS, az Esztergomot jelentő királyi város.

Hogy milyen pénze volt Károly királynak és Mátyásnak, hogy miről árukkodik Bethlen Gábor pénze? Vagy milyen körülmények között érkezett haza a bécsi gyűjteményből Apafi fejedelem egykori 50 dukátosa?

Megtudhatjátok Gedai István Tinó helyett ezüstpénz című könyvéből. De olvashatók még II. Rákóczi Ferenc libertársáról is és a Kossuth-bankról, amely valamikor a magyaroknak minden pénzről többet ért, mert Kossuth neve rajta.

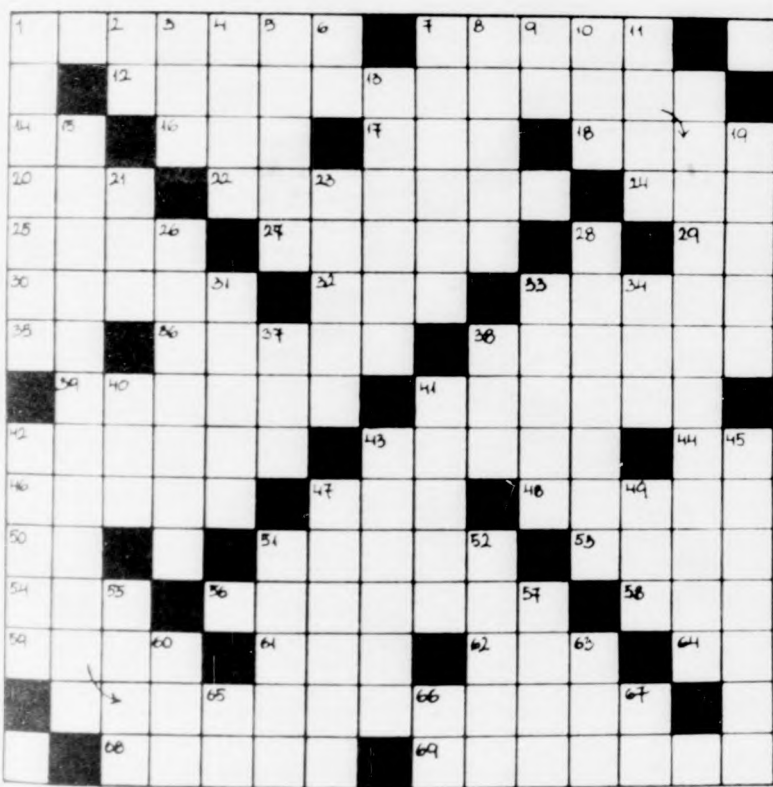
A Tinó helyett ezüstpénz című könyv érdekesen meséli el a magyar pénz, a dénár, a dukát, a forint, a korona történetét és egy-egy érme kalandos sorsát. A kötetet a Móra Ferenc Könyvkiadó Rékassy Csaba rajzaival és Szelényi László fotóival adta közre.

Milyen is a kórház?

„Ha most megkérdezed tőlem, hogy milyen volt, mit mondanék? Hogy rossz is volt, meg gyakran jó is. Néha félttem, amikor nem is kellett volna, és néha fájt, amit csináltak. Szereztem új barátokat, és sok-sok új dolgot láttam. Nagyon érdekes volt az egész.”

A Képzeld, kórházban voltam! című könyv főhőse így összegzi tapasztalatait. Dr. Balázs Anna könyve, amely szintén a Móra Kiadó gondozásában jelent meg, egy gyermek szemével mutatja be a kórház mindennapi életét. Egy kislánunk ki kell venni a manduláját. A szerző az ő napjait követi nyomon, attól a percetl kezdve, amikor édesanyjával átlépi a kórház kapuját. Megtudhatjuk, mi minden történik vele, amíg gyógyultan el nem hagyja a kórtermet. Akik voltak már kórházban, a könyvet olvasva bizonyára újra átéli a műtét és a különböző vizsgálatok izgalmait. Akik ez ideig elkerülték, azok pedig megismerhetik furcsa, titokzatos világát. A könyv szerzője orvos, jól ismeri a kórházi életet. Az ismeretek közlésén túl arra is gondolt fordít, hogy elmesélje könyvében, milyen kapcsolatok, barátságok szövődnek a kórtermekben, hogyan segítenek egymáson a beteg gyerekek, a nagyobbak a kisebbeknek, az erősebbek a gyöngékek. A kötetet, Dános Judit rajzai díszítik.

Fazekas Valéria

HÓPEHELY

Heltai Jenő szellemes aforizmája olvasható a rejtvény hosszúságaiban.

Vizintés: 1. Felöltött korú versenyző. 7. Becézett Emma. 12. Az aforizma első sora (Zárt betű: I.) 14. Léha egyenlő betű. 16. Társastánc fonetikus szóval. 17. Angol helyesírás szó. 18. Kezdetleges szervezeti pókféle állat. 20. Mindenféle kacat. 22. Megtisztítja a portól. 24. Kommandó Magyarországi Pártja. 25. Kifőző vadász-kutya. 27. Verscsengések. 29. Ó németül. 30. Rugalmas műszál. 32. Pózna. 33. A rovarok teljesen kifejlesztett alakja. 35. Gazdasági Hivatal rövidítése. 36. Hibázthat. 38. Fut. 39. Kaució. 41. A szöveg olvashatóvá tétele. 42. Mesterember. 43. Jugoszláv napilap. 44. A ráma belseje! 46. Férfi énekkar. 47. A hely leve. 48. Szegény, mint a templom... 50. Indulat. 51. A mohamedán vallás szent könyve. 53. Igazgató bostoni beceneve a suliban. 54. Rostónóvény. 56. Híres orvos, a tuberkulózis elleni hazai küzdelem szervezője volt (Frígyes). 58. Sürgető szó. 59. Szinte nem. 61. T. D. S. 62. Arra a helyre. 64. Első belső! 68. Sikidomot határoló egyenes. 69. Viszketést okozó gyonnövény, névelővel.

Konstantin szülőhelye. 4. Birói szóval büntetést szab ki. 5. Barnás, vörössárga festék. 6. A tetejére. 7. Esmi kezd az eső. 8. Nem azonosak. 9. Minisztertanács. 10. Nagyhatalom. 11. Azelőtt OTI-nak nevezték. 13. Ellenállást legyőzve halad előre. 15. Az aforizma betéjeze (Zárt betű: Y.) 19. Fegyverhordozó ifjú volt a középkorban. 21. Prémis állatok has alatti prémieje. 23. Madár, süvöltőnek is nevezik. 26. Az ízellábúak egyik osztálya. 28. Elénkzöld drágakő. 31. Közjogi méltóság volt a feudális Magyarországon. 33. Azonnal, rögtön. 34. Nála mélyebbre. 377. Romániai város Erdélyben. 38. Sör tájszóval. 40. Létezik. 41. Színész (Lenke). 42. Ritka női név. 43. A bor készítésének szakértője. 45. NDK-beli város, porcelángyártása világhírű. 47. A bort dicsőítő költemény. 49. Egy németül. 50. AH. 51. Hangjegyeket lejegyzett zenemű. 52. Szám tizen alul. 55. Színvonal. 57. Koros. 60. A labdajátékok célja. 63. Alma... a Kazah SZSZK fővárosa. 65. 450 római számmal. 66. Spanyol és osztrák autók jelzése. 67. Hangtalanul tol!

H. J.

Függőleges: 1. Értéktelen díz. 2. Az erbum vegyjele. 3. Jugoszláv város, Nagy

Beküldendő: az aforizma; Beküldési határidő: 1983. január 10.

Az állatok királya

(OLASZ NÉPMESE)

lepedett egy papagáj és azt mondta:

Fésűlsz szép hajfonatot, hiába, Felfal téged az állatok királya.

Es a leány válaszol neki: Papagáj, papagáj, Tollaidból legyező lesz, rossz madár, Falat húsod kutyák elesege, Én leszek a gazdád felesége.

E szavak hallatára a leány sírva fakadt. Mikor az állatok királya visszatért a vadászatból, látja, hogy szomorú, s megkérte: — Mi bajod? — És a leány elmesélte, hogy mit mondott a papagáj.

Tudod mit kell válaszolnod? — kérdezte a király: Papagáj, papagáj, Tollaidból legyező lesz, rossz madár, Falat húsod kutyák elesege, Én leszek a gazdád felesége.

Amikor másnap eimondta ezt a mondatot, a papagáj dühében tollát felborzolta, s úgy megrázta magát, hogy tollahullatva repült el. A papagáj a szomszéd király volt, s mikor megkopsztva hazatért, azt

kérdezte a szolgálattól: — Ki megrészelt bántani a papagájt?

A szolgál felelt: — Minden reggel az állatok királyának háza felé repül, és így érkezett haza, megkopsztva.

A király azt mondta erre: — Holnap reggel nyomában szegődök, és magam nézem meg, mi történik vele.

Másnap az erdőbe lovagolt, követte a papagáj röptét, az ablak alá ért, ahol a szép leány fésülködött, akihez foghatót soha nem látott még. A papagáj az ablakpárkányra telepedett, és ezt énekelte:

Fésűlsz szép hajfonatot, hiába, Felfal téged az állatok királya.

Es a leány válaszol neki:

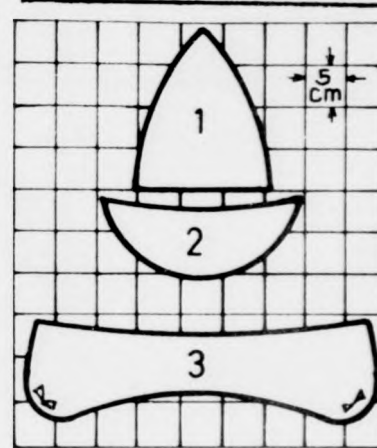
Papagáj, papagáj, Tollaidból legyező lesz, rossz madár, Falat húsod kutyák elesege, Én leszek a gazdád felesége.

Es a papagáj az összes tollát kirázta mérgében. Erre a király megjelent az állatok királya előtt, és feleségül kérte a leányt. Az állatok királya szívesen beleegyezett, bár nagyon szomorú volt, hogy el kell válniuk. Az köszönetet mondott, búcsút intett, és otthagya egyedül az erdő közepén.

A lakodalomba eljött a király, a menyasszony apja is, és bocsánatot kért a leánytól azért a bűnéért, amit a gonosz nővérek felbujtására ellene elkövetett.

Es a papagáj? Elröppült, és senki sem hallott azóta róla.

Fordította: Agyal János

Téli sporthoz

Hozzávalók: 40x40 cm méretű, nyers színű plüss anyag, 80x90 cm méretű apró mintás karton vagy vászon bélelésanyag, 90 cm hosszú zsinór.

Munkamenet: a szabásmintát csomagolópapírra átrajzoljuk, felnagyítjuk: 1. fejletőforma, 4 db-ot szabunk, 2. szemellenző, 1 db-ot szabunk, 3. felhajtott fülvédő, 1 db-ot szabunk. A bemutatott szabásmintán 1 kocka 5x5 cm nagyságú. A méretünkre elkészített szabásmintából, mindkét anyagfélésegből azonos nagyságú darabokat szabunk, a szélrészeken 1-1 cm ráhagyással. Először összevarrjuk a fejletőforma külső, belső részét, majd az ellenző és a fülvédő belésanyagát, a szabádon maradó szélrészeken, a belső felületen összevarrjuk. A belső oldalon összeillesztjük, összeféreljük a külső rész tartozékait (szemellenző, fülvédő), majd próba után összevarrjuk. A belés fejlető részét a fülvédővel a belső oldalon összevarrjuk, ezután a sapkát kifordítjuk, kialakítottuk a végleges formát, a belés fejlető részét és a szemellenző-találkozás belésoldalszélét ezután apró kézi öltésekkel, a végleges vonalon összedolgozzuk. Az ellenző, fülrész szélére, nagy léptékű díszítéssel 5 mm széles díszvarrást készítenek. A fülvédő (szabásmintán jelzett részére) mindkét oldalon összekötő zsinórt rögzítünk.

Egy, s másra nézve...

— Maga is látta ezt a filmet? —
 — Láttam.
 — Rémes. Nézze, magyar filmben én már sokféleképpen láttam ábrázolni a magyar újságírókat. Volt az igazság bajnoka, volt alkoholista, volt korrupt, aki lefekszik a hatalomnak, volt idegbeteg, de hogy ilyen nagy buz...
 — ...moderálja magát és válogassa meg a szavait! Maga nem egy filmszereplő, vagy drámahős, aki mindent kimondhat!
 — Csak ne szakítson félbe! Azt akartam mondani, hogy olyant még nem láttam magyar filmben, hogy ilyen nagy buzgalommal ábrázolták volna azonos neműek szerelmét, mint ebben a leszbikus szerelmesfilmben.
 — Na, látja, így már egészen másképp hangzik. Csak azt nem értem, miért volt a film címe az, hogy Egymásra nézve?
 — Mert a rendező is egy másra nézett. A magyar színésznek nem vállalta a főszerepet. S különben is... Mi lehetett volna még en-

nek a filmnek a címe? A Homok asszonya? Azt már egy japán film lefoglalta.
 — Pedig itt aztán volt belőle. Még a pásztoróra idejét is homokórán mérheték.
 — Ne is beszéljünk róla. Sajnos, most a világon mindenütt ez megy. Azt mondják, a különeműek szerelme már elcsépelte és túlhaladott dolog.
 — Ne mondja!
 — De, mondom. Tudja, hogy az NSZK-ban már kivándorlási problémákat is okoz ez a tény?
 — Hogyhogya?
 — Úgy, hogy Herr Schultz jelentkezik a kivándorlási hatóságnál. A hivatalnok kérdezi, miért akar kivándorolni, hiszen megvan minden. Azt mondja erre Herr Schultz: — Nézze, uram, régen büntették a homoszexualitást, később azt mondták, hogy betegség, ma már engedélyezik az azonos neműek házasságát. Én nem várom meg, amíg kötelezővé teszik!

Göz József

Szilveszteri ajánlatunk

Karkötőt az Óra-ékszerből Hálóinget a Röltextől

Babkávét Braziliából

Ha már így áll a dolog

WERNER MITSCH AFORIZMA-GYŰJTEMÉNYÉBŐL

Azelőtt a gyerekeknek sok testvérük volt. Más játékra egyszerűen nem volt pénz.

Egész nap nevet. Remélhetőleg nem komoly a dolog.

A király házasodik. És négy héttel később az egész világ a királyné hasára bámul.

A demokrácia veszélyessé válik, ha a többség rosszban sántikál.

Tipikusan emberi dolog, az a hal a legnemesebb, amely a legjobban ízlik.

Szájszag ellen a friss fehérnemű sem használ.

(Ford.: Gellért György)

2

3

Jött helyébe...

Gondolatok

Vigyázz, nehogy véletlenül valamilyen halhatatlan művet alkoss! Ezzel ugyanis sok embert arra kényszerítenél, hogy egész életét műved megsemmisítésének szentelje. (Lec)

Fentről többet látni, de csak gombostűfejnyi méretekben. (Sławomir Trocki)

A fizetés olyan pénz, amely egyesek elől eltakarja a világot, másoknak viszont kinyitja a szemét. (Urszula Zybura)

A jó munkát végző emberek először önmagukat munkálják meg. (Robert Karpacz)

A gondolat — forradalom, a megvalósítás — sokszor ellenforradalom. (Leopold R. Nowak)

A múlt — a jelen, csak egy kissé távolabban. (Norwid)

Az éjszaka — takarékoskodás a nappalal. (Krecia P.)

Nehéz olyan országban élni, ahol az embereknek nincs humorérzékük, de még nehezebb ott élni, ahol az életet csak humorérzékkel lehet elviselni. (Bertolt Brecht)

Sajnos azok az óriási intézmények, amelyeket megalkotunk, a legkevésbé sem szűnnek meg, időállók, mint a múmiák. (Theodore Roszak)

A tények az őket körülvevő hallgatás ellenére is jelt adnak magukról. (Sophokles)

Tudom, hogy költészetre szükség van, csak azt nem tudom, miért. (Jean Cocteau)

Azzal töltjük az időnk, hogy az utókornak dolgozzunk. Ám néha szeretném látni, mit tesz majd nekünk az utókor. (Joseph Addison)

Ha nyomot akarsz hagyni magad után, nem elég szántanod, vetned is kell. (Wróblewski)

Hallottuk valahol

— Szóval, neked nem öröm a munka?
 — De igen, csak hogy nem könnyű naponta egyfolytában nyolc órán át örülni!

— Ezért a bizonyítványért jól elfenekellek, fiam!
 — Szerintem nincs értelme papa, hiszen még a tanár néni is azt mondta, hogy rajtam már a verés sem segít!

— Érdekes, maguknál folyton áruátvétel van, de ha vásárolni akarok, mégsem kapok semmit!

— Mr. Smith bemegy a szupermarketbe és egy 100 dolláros nyújt át a pénztárosnőnek.

— Ez hamis pénz — mondja a pénztárosnő, a bankjegyet a fény felé tartva —, ezért nem tudok magának semmit adni.

— Nem is akarok vásárolni — tiltakozik Mr. Smith — csak arra akartam megkérni, hogy váltsa fel...

Az előadó professzor hosszasan beszél, és az egyik idézetet a másik után sorolja.
 — Hogy tetszett az előadásom? — kérdezi azután az egyik hallgatótól.

— Túl száraz — válaszolja a hallgató —, ahhoz képest, amennyi forrást felhasználta hozzá...

— Jobb, ha nem is gondolok rá, hogyan magyarázom meg a feleségemnek, hol voltam ma este...
 — Helyes. Hadd törje ő a fejét!

— Hogyan lehet az, hogy nincs személyi igazolvány?

— Elvesztettem.

— S miért nem jelentette be?

— Nem tudtam, hogy be kell jelenteni.

— De hiszen az utolsó előtti oldalon le van írva teljesen érthetően!

— Csakhogy én a személyi igazolványomat az utolsó előtti oldallal együtt vesztettem el!

— A maguk új dolgozójának minden a kisujjában van!

— Igazán? Azért remélem, a fejében is van valami!

— Miért kellene egy okos nőnek még nagyon szépek is lennie?

— Hogy a férje meg tudja bocsátani az okosságát.

Berlin. „Kertem” címmel rendezett kiállítást egy újító kedvű szobrász. A különleges alkotásokat — melyekhez papírt és vasszőget használt fel — sokan megcsodálták (MTI Külföldi Képszolgálat)

Párizs. Issey Miyaka japán divattervező bemutatta legújabb, téli kollekcióját, melyben néhány „riasztó” modell is akad (MTI Külföldi Képszolgálat)

Átmeneti nehézségek

Bementem a minap a boltba és fűzfánfűtőt akartam vásárolni. Úgy néztek rám, mint a véres ingre. Fűzfánfűtőt???

— Hát nem tudja a kedves vevő, hogy azt már hetek óta nem lehet kapni? Egy nagyon fontos alkatrészt, a fűtülő lelkét, importból szerezzük be. És sajnos, a szállító cég csődöt jelentett. Ne is zargasson bennünket, amíg ismét nem szállítanak!

Elfutott a pulykaméreg. Nem elég, hogy nem szolgál-
 nak ki, még így beszélnek velem!

— Ide figyeljen — mondtam az eladónak. Vegye tudomásul, hogy a vevő nem zargatja önöket, hanem vásárolni akar maguktól. Egy kis udvariasságért nem kellene a szomszédba mennük!

Szánakozva nézett rám az eladó, s mint atya a hülye gyermekének, megmagyarázta:

— Hol él maga? Valóban azt hiszi, hogy az udvariasság nem importálható? Hát mit gondol, miért olyan kevés az udvariasság kereskedő? Tudja meg, az udvariasságot épügy importáljuk, mint a fűtülőt. Sajnos, ebben a helyzetben itt is fennakadások vannak. Tónkrement a Höflich és társa cég Alsó-Hexenschussban, és hónapok óta nem szállítanak udvariasságot. Ne is keresse, drága uram, már nekem is fogytán van, a többiekől nem is beszélve.

— Na jó, de akkor leg-
 alább ajánlhatnának valamit helyette. Azt bezzeg nem tudnak! Úgy látszik, maguk e szakértelmet is importálják!

Egymásra nézett a két kartárs.

— Mégiscsak jól értesült a kedves vevő. Ezt maga is tudja. Sajnos, ez a helyzet. A szakértelmet a Kluge és fia nevű korlátolt felelős-ségű társaság szállítja a magyar kereskedelemnek, de mivel a cég amerikai szabadalommal is dolgozik, Reagan leállította a szállításokat.

— Ide figyeljenek! Ha azt hiszik, hogy mindent az import nehézségeire foghatnak, nagyon tévednek. Én ezt az egészet megírom az újságba...

— Hohó... — mondta a boltvezető — látja, észre sem vettük, hogy a kedves vevő állandóan firkál. Mutassa csak...!

Pillanatok alatt kikapták a kezemből ezt a cikket, és olvasni kezdték.

— Ez jó..., nahát, ki sem néztük volna belőle... hohó, még hogy atya a hülye gyermekének... De megálljunk csak! Uram, miféle humoreszk ez? Nincs poénja? Azt nem adjuk meg az olvasónak, szerkesztőkérem?

— Hát... izé..., hogy is mondtam...

— Csak ki vele, semmi mellébeszélés!

— Tudják, az úgy volt, hogy a... na, szóval a poén alapanyagát importból szereztem be... Mondom, szer-
 reztem. Mert sajnos az a híres francia cég, a Le Point ltd — az látja el a párizsi Canard Enchaîné-t is alap-
 anyaggal, beszüntette a szállítást. Így kirokijamat bizonyítatlan ideig a legnagyobb sajnálatomra nem tudom el-
 látni poénal.

G. J.

Minden kedves vásárlónknak
eredményekben gazdag
boldog új évet kívánunk!

DEBRECEN
SZÖVETKEZETI ÁRUHÁZ VÁLLALAT
DOLGOZÓI

APRÓHIRDETÉSEK

LAKÁS
3 szobás, Gyergyó utca, IV. emeleti, OTP-s lakás kp.-ért eladó, vagy kisebbre és kp.-re cseréljük. Több megoldás is érdekel! Jeligére a kiadóba.
Eladó 2 + 2-es, 68 négyzetméter nagyságú, szép kivitelű belvárosi, I. emeleti szövetkezeti lakás. Érdeklődni a 24-796 számú telefonon, de. 8-10 óráig vagy du. 18-20-ig.
Nagyerdő, Lefkovits Vilmos utcai kétszobás, logiás örökklás eladó. Kp. + kevés OTP. Garázs megoldható. Leveleket 1984. őszi beköltözés" jeligére a kiadóba.

Józsan, főúton levő kétszintes, négyzobás, hitelmentes családi házamat telekkel, szövetkezetire vagy tanács lakására cserélem. Érdeklődni Iózsza, Koszorisóbt.

INGATLAN

Kétszintes, háromszobás, összkomfortos józsa lakóházam 370 négyzetgöl telekkel eladom. Kétszobásnál nagyobb szövetkezeti lakást beszámítok. „OTP-n keresztül is" jeligére a kiadóba.
Pacón 400 + 220 négyzetgöl vegyes gyümölcsös eladó. Kerekes Ferenc u. 41.

Sürgősen eladó 220 négyzetgöl telek lakható köépülettel és melléképületekkel. Leveleket „Tavaszi 83" jeligére az egrí Hírdetőbe.

Kavics u. 19. sz. négyzobás családi ház műhellyel eladó. Két családrésze is kialakítható. Érdeklődni 16.00 óra után, mindennap, Iványi József, helyben.

Egy szoba, konyhás házrésze eladó. Érdeklődni 5. után, Homok u. 135., Pünkösdkék.

Vikendiekkel olcsón eladó. Gábor Lajos, Iózsza, Rózsástelep u. 1. Rózsás vendégtövel szemben.

ALBÉRLÉLET

Egy üres szoba-konyha külön bejárattal albérletbe kiadó. Irén u. 10.
Üres szoba kiadó két nőnek, vagy fiatal házaspárnak. György u. 18. IV. em. 35.

ÁLLÁS

Gépirástanulás tizújias vakitással szaktanárok-nál bármikor megkezdhető. Sallal u. 5.

JÁRMŐ

Barkas mikrobusz eladó. Gázvezeték utca 25.
Polski Fiat 125-ös egyben vagy hontva eladó tizezerért. Iózsza, Koszorisóbt.

BÚTOR

Mindenféle szép bútor vétele és eladása. Arany János u. 13. Telefon: 20-019.

Szép bútorok vétele és eladása. Szekrények és egyéb bútorok. Hagyatékot is veszek. Szabadság útja 12. Árpád téri.

EGYÉB

Gázonyjűtő töltése, szelepelése, kulcsmáslás azonnali, névtáblák, feliratok, bélyegzőkészítés gravitricnikával. Révész tér 2. (Kistempom mellett az udvarban.) 8-17-ig.

Napocsiba, F1-es, előjegyezhető. Halastó u. 10/B, Kovácsék.
1-2 nap alatt köszürölök kész, ollót, daráló-kést, korcsolyát. Mester u. 39., arokműhely.
Menyasszonyruha kölcsönzése nagy választék-ból. Vörös Hadsereg útja 77.
GÖCS-bérházak mögött újonnan épült aknás garázs eladó. Érdeklődni az esti órákban a 27-079-es telefonon.
December 27-én, Debrecenben az esti órákban elvesztettem pénztárcámat december havi munkabéremmel. Kérem a becsületes megtalálót, jutalom ellenében jelentkezzen Debrecen, Gyergyó u. 9. VI. 39. alatt.
Igényesnek jó forgalmú virágbolt eladó. „Fargalmas" jeligére a kiadóba.
Olcsón eladó egy db 500-as szalgafűrészgép, Hajdúszovát, György u. 5. szám alatt, Mezei Barna.
Új cserépkályha berakását, átrakását azonnali vállalom. Szutor László, Debrecen, 4032 Szabó István alt. tér 5. VI. 41.
Páncéltörés bécsi zongora eladó. Hosszúpályi, Osvény u. 17.
Lengésszállító, javítása garanciával. Borz u. 20. sz. alatt, telefon: 22-791.

Eredményekben gazdag
boldog új évet kívánunk!

Allami Biztosító

Boldog új évet kívánunk
minden kedves vásárlónknak!

Az új esztendőben is készséggel állunk rendelkezésükre.
— hagyományos és korszerű építőanyagokkal
— vegyi anyagokkal
— modern konyhabútorokkal

KELET-MAGYARORSZÁGI
TŰZEP-VÁLLALAT
201. sz. telepe,
Debrecen,
Monostorpályi út 1. szám.

Gyakorlattal rendelkező földmunka-gép szerelő, hidraulika szerelő, autómotorszerelő, autoelektromos, karosszéria, szerkezeti, géplakatos, esztergályos, hegesztő, kömüves, adagoló levítő szakmunkásokat, segédmunkásokat alkalmaz a KEVIEP gépzireme, Debrecen, Vágóhid u. 18. Fizetés megvezetés szerint. Munkásszállás biztosított. Jelentkezés az üzemvezetőnél.
1983. január 1-vel alakuló kisvállalat könyvelő adminisztrátori munkák betöltésére gyakorlatiallal rendelkező dolgozókat alkalmaz. Jelentkezni lehet a hajdúszovátmányi GELKA szervízben.
A Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat hágyára felvessz vachetonszerelő, villanyszerelő, lakatos, gumijavító, szilárkos, hegesztő, autószerelő, esztergályos, maros, szerzőkészítő, gépárműelektromos-szerelő, fűtéseszerelő szakmunkásokat, valamint segédmunkásokat, betonzókat, takarítókat és vegyünet-öröket. Főtekezés és férfiak részére munkásszállás biztosítva. Ne jelentkezzenek azok, akik két éven belül többször változtattak munkahelyet! Jelentkezés a hágyárban, Debrecen, Balmaudjárósi út 70.

JANUÁR 2-15.
FEHÉR HETEK
A CENTRUM ÁRUHÁZBAN!
Ágyneműk és függönyök nagy választékával és 10 000 Ft-os ajándékutalvány nyerési lehetőségével várjuk kedves vásárlóinkat.

EXPRESSZ

Eladó Csapó utca 104. sz. III. em. 9. 2 + 2-es örökklásom. Érdeklődni a helyszínen, du. 17.00-19.00 óráig.
Eladó egyzobás-összkomfortos házrésze. Köszürős u. 7. Súlyom utca-ból nyílik.
405 négyzetméter építési telek eladó. Achim A. u. 73. Kerektelep.
Nagyerdőn épülő két-szobás-étkező, OTP-társaság garázzsal eladó. „Januári hitelnyitás" jeligére a kiadóba.
Pacón eladó 225 négyzetgöl gyümölcsös kert, lakható házsal, víz, villany van. Micsurin u. 104. II. 22.
700-300 négyzetgöl kertet vennék kicsi házsal, kúttal. Ertesítést 11-006-os telefonon.
Ruházati kereskedelemben nyugdíjasként állandó munkát vállalko. Ajánlatok 21-352 telefonon.

Dolgozókat alkalmaznak

Kevizori munkakörbe felsőfokú végzettséggel, vagy mérlegképes könyvelői képesítéssel rendelkező személyt felvesszünk. (Számvetélti gyakorlatiallal rendelkező előnyben!) Jelentkezést kérjük „Perspektíva" jeligére a kiadóba.
A Debrecen I. sz. Mezey Postahivatal (Hatvan u. 5-9) férfi dolgozókat alkalmaz motorkerékpáros távirat-kézből és csomagfelvétel munkakörbe. Jelentkezés a hivatal munkügyi előadójánál.
Szakvizsgával és gyakorlatiallal rendelkező építőipari kalkulátor felvételre keres a Debreceni Ingatlankezelő és Képző Vállalat. Fizetés megvezetés szerint. Jelentkezés a számviteli vezetőnél, Böszörményi út 68.
A 127. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet azonnali belépéssel felvessz épület-villanyszerelő szakokat. Középfelsőfokú végzettség, szakmai gyakorlat szükséges. Jelentkezés Burgundia u. 1.

A Sárrét menti ÁFÉSZ
biharnagybajomi
TŰZEP-telepén
BONOBIT-S
parkettaragasztó
23 kg-os
kiszerezésben
kapható.
CENTRUMHÉTFŐ
január 2-3.
férfi-, női, gyermek-
téliakabátok,
ágy neműk,
kristályvázák,
játékkabák.
20%

A KOMÁDI ÉS VIDÉKE ÁFÉSZ
szerződéses üzemeltetésre
hirdeti meg az alábbi egységeit
1983. március 1-től 1986. március 1-ig.
1. 29. sz. vegyesbolt, Dobalpuzta
2. 8. sz. vegyesbolt, Komádi, Munkás u. 32.
3. 14. sz. vegyesbolt, Komádi, Árpád u. 90.
4. 16. sz. vegyesbolt, Komádi (Kutasi Á. G.)
5. 31. sz. élelmiszerbolt, Komádi, Dózsa u. 71.
6. 11. sz. élelmiszerbolt, Komádi, Tanácsköztársaság u.
7. 12. sz. élelmiszerbolt, Komádi, Győzelem u.
8. 13. sz. vegyesbolt, Komádi, Fő u. 190.
9. 9. sz. zöldségpavilon, Komádi, Piac tér
10. 4. sz. élelmiszerbolt, Komádi, Fő u. 64.
11. 37. sz. élelmiszerbolt, Magyarhomorog, Árpád u. 99.
12. 6. sz. élelmiszerbolt, Körösszakál, Rákóczi u. 52.
13. 5. sz. dohánybolt, Komádi, Fő u. 190.
14. 32. sz. vegyesbolt, Körösszakál, Dózsa u. 71.
15. 2. sz. büfé, Komádi, Vörös Hadsereg útja
16. 3. sz. italbolt, Komádi, Izsappuzta
17. 4. sz. presszó, Komádi, Vasvári út 1.
18. 5. sz. italbolt, Komádi, Dózsa u. 71.
19. 13. sz. italbolt, Körösszakál, Dózsa u. 71.
20. 15. sz. italbolt, Magyarhomorog, Árpád u. 25.
21. 16. sz. italbolt, Dobalpuzta
22. 17. sz. italbolt, Körösszakál, Vörös Hadsereg útja
A pályázatokat az ÁFÉSZ elnökének kell beküldeni 1983. január 31-ig.
A kereskedelmi egységek versenytárgyalása 1983. február 15-én 10 órakor, a vendéglátóipari egységek versenytárgyalása 1983. február 16-án 10 órakor lesz megtartva.
A versenytárgyalások helye: Komádi, ÁFÉSZ, Hősök tere 11. alatt levő ifjúsági klubja.
Az egységekkel kapcsolatos felvilágosítást az ÁFÉSZ főkönyvelője, vagy helyettese ad. **KOMÁDI ÉS VIDÉKE ÁFÉSZ**, 4138 Komádi, Hősök tere 11.

Fekete-fehér, színes televíziók, rádiók, magnók, lemezjátszók, háztartási gépek, központi és egyedi antennák
készpenzes, átalánydíjas és garanciális
javítását és karbantartását
rövid határidővel vállalja
a
DEBRECENI ELEKTROMOS KARBANTARTÓ KISVÁLLALAT (DEKVA)
Debrecen, Petőfi tér 23.
Telefon: 15-444.

AX
RAIT
XIII. SZ. AUTÓJAVÍTÓ VÁLLALAT
4. sz. karbantartó üzemébe (Hajdúszoboszló) 1983. január 1-vel alakuló kisvállalathoz
FŐKÖNYVELŐT
keres.
Feltétel: felsőfokú végzettség és legalább ötéves szakmai gyakorlat. Jelentkezés a karbantartó üzemvezetőjénél (Hajdúszoboszló, Debreceni úttér).

GYÁSZHÍREK
Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **KOBLI JÓZSEF** 44 éves korában elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. január 3-án déli 12 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Gyöngyösi u. 26. A gyászoló család.
Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **DOBÁNSZKY LASZLÓ JÓZSEF**, az OTP gépkocsivezetője 31 éves korában, 1982. december 23-án elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. január 3-án, hétfőn déli 2 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Eötvös u. 85. A gyászoló család.
Fájó szívvel tudatjuk, hogy **KOBLI JÓZSEF** 44 éves korában váratlan hirtelenséggel elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. január 3-án, hétfőn déli 12 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Hámán Kató út 64. VI. em. 24. A gyászoló család.
Fájó szívvel tudatjuk, hogy **UJVÁROSI FERENCNE** 54 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. január 3-án, hétfőn 11 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó terméből egyházi szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Sándor u. 15. A gyászoló család.
Fájó szívvel tudatjuk, hogy **SZŐCS LAJOSNE** Csáki Erzsébet 44 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. január 4-én du. 1 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Dembinzki u. 5. A gyászoló család.
Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **KISS JÓZSEF** Rendő őrszolgája 58 éves korában váratlanul hirtelenséggel elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. január 2-án du. 1 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó terméből egyházi szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Csapó u. 6. III. em. 41. A gyászoló család. Minden külön értesítés helyett.
Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **GOMBOS MIKLÓS**, a H-B megyei ZOLDERT Vállalat volt osztályvezetője 58 éves korában váratlanul hirtelenséggel elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. január 2-án du. 1 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó terméből egyházi szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Csapó u. 6. III. em. 41. A gyászoló család. Minden külön értesítés helyett.
Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **DR. KANTOR BELÁNE** Soós Gabriella, a HAJDUTERV Vállalat dolgozója 37 éves korában rövid, súlyos betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. január 3-án, hétfőn du. 3 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Miksa K. u. 4. A gyászoló család. Részvételiátjegyzések mellőzéseit kérjük.
Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **ZOLDERT VÁLLALAT** volt osztályvezetője 58 éves korában váratlanul hirtelenséggel elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. január 2-án du. 1 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó terméből egyházi szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Csapó u. 6. III. em. 41. A gyászoló család. Minden külön értesítés helyett.

Foci VB
Olvassom az új a jövőben legalább előtti jelöljenek már 1984-ben megjelentek: An ország, Jugoszlávia győzelméről a via társulással." Ahogy én magam Kibuzdanzánk n Es akkor mi lenne — Na, mit szólna — Ez csak terti — És mondja, tek már folyának? — De meg ment rülteknissel... — Hogy erti ez? — Minden terti fő- és csucsbizott — Kilencven, n — Uram, mi n — Persze, mese — Továbbá sz rülteknenti. — Hova? — Ahol eddig Argentnaba, Spa — De ilyen kor — Csak hadd s hozzák haza a t — És hányan m — Nezze, az a ahogyan mondan — Hát igen... nek az új létesitm — Csak ne oly nem elég konstru zést. — Értem, teha vek születnek... stadion, hány szá — Marad a Nép — Ahogy van? — Úgy! — De, hiszen a — Maga ezt ne szakban lesz, egy te... — Ne mondja! — De mennyire erős küzdelem lesz — Nem értem, is, ebből lehetne Nem értem, mire — Maga pancse ven bizottság, ez repülő, szálloda, nem pénz? Számok lek én itt magán kérdés? — Volna, de ez — Ki vele! Ki ve — Lesz nekünk

A magyar sport a feladatokat teljesítette

BUDA ISTVÁN ÚJÉVI NYILATKOZATA

Az 1982-es versenydínnel a magyar sport a két olimpia közötti időre kitűzött feladatokat teljesítette. Az összkép nem rossz, hiszen a világbajnoki mérleg: 9 arany, 17 ezüst és 19 bronz, míg az Európa-bajnokságoké: 9-14-17. Ezen túlmenően is sok értékes siker született a versenyszínpadon éppen úgy, mint a tárgyalóasztalnál és a sportdiplomáciai életben. Nem lehet persze megfeledkezni a hiányosságokról sem, amelyek időnként beárnyékolják a mindennapok szorgos tevékenységét, és emiatt nem lehetett még sebb a teljes kép. Az alábbiakban Buda István államtitkár, az OTSH elnöke adott nyilatkozatot a Magyar Tvirati Iroda sportrovatának a versenysport 1982. évi eredményeiről, különös tekintettel az olimpiai felkészülésről és a magyar sport néhány aktuális kérdéséről.

— Előjáróban talán azt lehetne megemlíteni, hogy az olimpiai, félidőjének lezárásakor a nemzetközi erőviszonyokban nem volt tapasztalható jelentős változás, de érdekes és szembetűnő több sportágban a kínai versenyzők szereplése. A 18 olimpiai sportágban megrendezett világbajnokságokon a rangsorban Magyarország nem hivatalos pontszámítás szerint a 7. dobogós helyezések alapján a 6., az aranyérmek számát tekintve pedig a 9. helyen áll. E tekintetben szembetűnő egyébként a Szovjetunió fölénye és hogy az NDK milyen szilárdan tartja a 2. helyét.

— A rangsor dícséretes helyezései ellenére is a magyar sport összteljesítménye elmaradt az olimpiára meghatározott célkitűzéstől. Ennek fő oka, hogy a magas szinten teljesíteni tudó versenyzők köre nem bővült kellő mértékben és az egyes sportágakból kivált klassziszokat nem tudták megfelelően pótolni. Azt is fel lehetne persze említeni, hogy egyes felelős szakvezetők az évi munka során nem kellően „lángoltak”, s ezt mielőbb fel kell szüntetni.

— Hogyan ítéli meg az OTSH elnöke az egyes sportágak évi teljesítését?
— Versenysportunk eredményességének legnagyobb teherviselői — olimpiai terveinknek megfelelően — az idén is a kajak-kenu és a vívás, az érmek és a pontok felét ők hozták. Az elhatározásnak megfelelő volt a sportlövők és az öttusások eredménylistája, mindkét sportágban a fiatalok jeleskedtek Birkózásban a kötöttfogásúak elmaradtak az előző évek sikereitől és ezt a szabaddfogásúak javuló eredményei sem tudták pótolni. Jelentős visszaesés volt tapasztalható súlyemelésben és ökölvívásban, kiélegítőnek tűnt a cselgáncsozók és a férfi

tornászok szereplése, míg az utóbbi sportágban a nők alaposan elmaradtak korábbi teljesítményüktől, a nemzetközi színvonaltól. Atlétikában és úszásban nemzetközileg nem sikerült előbbre lépni, náluk csak a hazai eredmények említhetők és néhány tehetség feltűnése.

— Mindezek után kik számíthatnak ma az olimpiai kiküldetésre?

— Mindenki, aki becsületesen készül fel, hozza a megfelelő szintű nemzetközi eredményt és esélye van érem- vagy olimpiai pontszerzésre. Persze a küldöttség száma alaposan függ attól, hogy a csapatportokban hány együttesnek sikerül kivívnia az utazás jogát, hiszen ezeknél az egységeknél 20, sőt ennél több fős gárda is lehetséges. Ha számot is kellene mondanom, akkor 150-250 fős magyar csapat utazhat Los Angelesbe, természetesen az 1983-as esztendő még alapos változásokat hozhat, de a kitűzött cél mindenképpen a moszkvaihoz hasonló szereplés az érmek és pontok számát tekintve és a nemzetközi rangsorban a legjobb 10 között maradás.

— Az új év nehéz gazdasági viszonyai között is adottak a magyar sport anyagi feltételei?

— Igen, de nagy szükségünk van ezen kívül a saját erőből való bevételekre, a különböző akciókból (borítékos sorsjegy, Edzett ifjúságért-befizetés stb.) való kiegészítésre, no és természetesen a célszerű és minden tekintetben takarékos felhasználásra.

— Végezetül, hogyan ítéli meg a magyar sport nemzetközi kapcsolatait?

— Úgy hiszem, e tekintetben elégedettek lehetünk, hiszen 55 nemzetközi sportszervezetnek vagyunk tagja és 36-ban van tisztviselőnk, akik 95 pozíciót töltenek be, közülük 28 jelentőset (alelnök, főtitkár, elnökségi tag stb.). Egykori neves sportolóink, versenyzőink tevékenykednek a különböző sportágak vezetésében, olyanokban, amelyekben hagyományosak a magyar sikerek (asztalitenisz, birkózás, kajak-kenu, súlyemelés, labdarúgás stb.).

— 1982-ben sok híres nemzetközi sportvezető látogatott hazánkba, és több fontos sportdiplomáciai eseményre is sor került fővárosunkban. A Budapest Sportcsarnok felépítésével lehetőség kínálkozott nemzetközi sportesemények rendezésére is. Elmondhatom tehát, hogy a magyar testnevelési és sportmozgalom a sok gond mellett is eredményes évet zárt — fejezte be nyilatkozatát Buda István. (MTI)

Hajdú-Bihar legjobbjai

D. Volán salakmotor-csapata, Újhelyi Mária és Hajdú Zoltán

Nemes László átadja az első helyezettek járó díját Hajdú Zoltánnak (Kalmár István felvétele)

Immár hagyományos, hogy évenként Hajdú-Bihar megyében is megválasztják a legjobb csapatokat, versenyzőket, szép díjakkal jutalmazva őket. Erre az idén is sor került, s az ünnepélyes kihirdetésre tegnap, csütörtökön délelőtt került sor a Hajdú-bihari Napló klubtermében. A szerkesztőség nevében Filep Tibor rovatvezető üdvözölte a vendégeket, köztük Nemes Lászlót, a megyei sporthivatal elnökét, Harangi György debreceni sportfelügyelőt. Nemes László a sporthivatal nevében üdvözölte megyénk legeredményesebb sportolói, majd átadta a vándorszerlevelet, tiszteletdíjakat és okleveleket.

Hajdú-Biharban az év sportolói 1982-ben.

Csapatban: 1. D. Volán salakmotoros csapata, 2. DMVSC női kézilabda-csapata, 3. DMVSC NB I-es labdarúgó-egyettese. — **Utánpótlás csapatban:** 1. DMVSC ifjúsági labdarúgó-csapata, 2. DMVSC Sportiskola női röplabdacsapata,

3. DMVSC női ifjúsági kézilabda-egyettese. **Egyénileg. Nők:** 1. Újhelyi Mária (DUSE) atlétanő, 2. Sáfi Márta (DMVSC) kézilabdázónő, 3. Szabó Éva (DMVSC) atlétanő. — **Férfiak:** 1. Hajdú Zoltán (D. Volán) salakpálya motorkerék-

páros, 2. Babály László (DMVSC) atléta, 3. Tóth Ferenc (D. Honvéd Bocskaik) birkózó. **Ifjúságiak:** 1. Kereki István (D. Sportiskola) súlyemelő, 2. Vajda Katalin (DMVSC) atlétanő, 3. Jankó Zoltán (D. Dózsa) úszó.

D. Volán salakmotor-csapata

Újhelyi Mária (DUSE) atlétanő

Hajdú Zoltán (D. Volán) salakmotoros

A Debreceni Volán salakpálya motorkerékpáros csapata az 1982-es országos csapatbajnokságot pontvesztés nélkül nyerte, és 1981 után ismét ez az együttessel lett Hajdú-Bihar 1982. évi legjobb csapata.

A hétszoros mezőnyben a legénységesebb az volt, hogy a D. Volán mind Miskolcon (41-37-re), mind Debrecenben (47-31-re) legyőzte a nagy riválisát, a Borsodi Volánt. A debreceni „aranycsapatban” kilenc versenyző szerepelt a bajnoki idényben, közülük öten — Oreskó János (csapatkapitány), Adorján Zoltán, Hajdú Zoltán, Juhász László és Tamcsu Antal — I. osztályú versenyzők, hárman II. osztályú minősítéssel rendelkeztek — Bakcsán Lajos, Bódi László és Bráner István —, míg ifj. Tihanyi Sándor ifjúsági aranyjelvényes sportoló. Edzőjük a világbajnoki hetedik helyezést és Európa-bajnokságon a párosban (Radácsi Ferenc) aranyérmes Perényi Pál.

Az országos csapatbajnokságot 12 ponttal szerezte meg a D. Volán, második a Borsodi Volán 8, harmadik a Szegedi, Gyulai Volán-vegyes 5 ponttal. A legeredményesebb debreceni pontszerzők: Adorján 68, Oreskó 60, Hajdú 55, Tamcsu 34, Bódi 31 és Juhász 28 ponttal. A versenyzők öt új gépet kaptak az elmúlt idényben, összesen 22 gépet használtak versenyeken és edzéseken, míg ezeken kívül 13 tanulómotor áll rendelkezésére az utánpótlásnak.

Az új, az 1983-as bajnoki idényben már nem lesznek vegyescsapatok, valamennyi szakosztály önálló együttes lesz, részt az országos csapatbajnokságon, s egy-egy csapat csak négy főből áll majd. A D. Volán csapatában két versenyző már nemzetközi minősítéssel rendelkezik és versenyez 1983-ban, Hajdú Zoltán, aki két évre és Adorján Zoltán, aki egy esztendőre nyerte el a kitüntetett minősítést.

Ezúttal a „sportok királynőjének”, az atlétikának egyik legjobb képviselője nyerte el a megye legjobb női sportolója címet. Nem érdemtelenül, hisz a civilben a Debreceni Agrártudományi Egyetem üzemteni tanszékén tudományos segédmunkatársként dolgozó középtávfutónő már fél évtizede jól ismert alakja a hazai szabadtéri és fedett pályás versenyeknek. Még 1969-ben a legendás Rajkai Tibor ismerte fel tehetségét, mely hosszú ideje már jelenlegi edzője, Kereki György László irányításával realizálódott kiváló eredményekben.

A sok országos középiskolai és főiskolai bajnoki címet, az összesen tizenegy ifjúsági és utánpótlás magyar válogatottságot hallatlan kitartásának és akaraterének köszönheti, mely a napi 10-20 kilométerek legyőzésére is alkalmassá tette. Újhelyi Mária ez évben tovább gyarapította dícsőglóriáját. A Budapest Sportszervek megnyitóján, fedett pályán tavasszal már a felnőtt magyar válogatott mezt is magára öltötte, melynek Prágában a Rude Pravo híres mezei futóversenyen is viselője volt. Az ott elért egyéni tizedik helyezésére és a szófiai téli főiskolai világtatókon 800 m-en szerzett harmadik helyére legalább olyan büszke, mint a fedett pályás országos bajnokságon 1500 és 800 m-en elért bronzérméire.

Résztevője volt Budapesten a magyar-NDK fedett pályás viadalnak, a mezei futó bajnokságon pedig hatodik helyet szerzett. Nemcsak a sportban, de magánéletben is sikeres évet zárt ezúttal, hisz a tavalyi angol középiskolai világtatókon 800 m-en szerzett harmadik hely után idén ötödször nyerte el a Debreceni Agrártudományi Egyetem „jó tanuló — jó sportoló” címet, egyetemi tanulmányait is befejezte. Vizsgáit jelesen letéve szerzett agrármérnöki diplomát.

Hosszú esztendőket óta kedvelt sportág Debrecenben a salakpálya-motorkerékpározás, s annak ellenére, hogy kevesen űzik, annál többen — ezrek — látogatják a motorstadionban a „vaspapuszok” viadalait. Az utóbbi időkben egyre eredményesebb és népszerűbb lett a csupán 21 esztendőes Hajdú Zoltán, a Volán 6. sz. Vállalatának ács és állványozó szakmunkása.

Hajdú Zoltán sportágában országosan is az év legjobbjai, s méltán került az első helyre megyénk sportolói közt. Eredményei is közismertek, elsősorban a hazai bajnokságokban ért el 1982-ben maximális eredményeket, hiszen mind az egyéni, mind a páros országos bajnokságon (Adorján Zoltánnal) aranyérmes lett. Erőssége volt a D. Volán bajnoksapatának is. Egyike azon sportolóknak, akik háromszor is bajnoki címet szereztek hazánkban.

Igen sokat szerepelt a nemzetközi porondon is, ezeken a viadalokon sok szép eredménnyel dicsekedhet. A rangosabbak: A juniorok világbajnoki döntőjén, az NSZK-beli Pockinban hatodik lett, párosban (Adorján-nal) Európa-bajnoki döntős volt. Három nagy nemzetközi viadalon is elnyerte a győztesnek járó trófeát. Aranyiskokot hozott haza Ausztriából, a csehszlovákiai Zsarnovciban, és ő nyerte a Szegeden a Taurus Kupát is.

Hajdú Zoltán küzdőképessége, önfegyelme, akarása emelte társai fölé. Ezekre a jellemvonásokra igen nagy szüksége van egy salakmotoros versenyzőnek, hiszen nem vesélytelen száguldani a gép nyeregében a kanyarokban, ahol az ellenfelek minden turpisságukat felhasználják a győzelem érdekében. Tudjuk róla azt is, hogy várták a sikerre, s akkor a legboldogabb, amikor győzelme után felhangzik a Himnusz, és ezek állnak fel a nemzetiszínű zászló tiszteletére.

Foci VB Magyarországon?

Olvasom az újságban: „FIFA-döntés született, hogy a jövőben legalább hat évvel a soron következő VB előtt jelöljenek színhelyet. Így az 1990-es Mundialra már 1984-ben meglesz a végleges döntés... az eddigi jelentkezők: Anglia, Franciaország, Hollandia, Olaszország, Jugoszlávia, Szovjetunió, de szó van egy „vegyes” igényről is: Ausztria-Magyarország-Jugoszlávia társulással.”

Ahogy én magunkat ismerem, mi nem társulunk. Kibundáznánk magunknak az önálló rendezés jogát. És akkor mi lenne?

- Na, mit szól hozzá sporttárs? Ez igen!
- Ez csak természetes, végre törlesztett a FIFA!
- És mondja, maga, mint beavattok, az előkészületek már folynak?
- De még mennyire! Terüsterő, a legnagyobb körülményekkel...
- Hogy érti ezt? Beszéljen!
- Minden terv kész van, kilencven al-, közép-, fő- és csúcshelyzet már megalakult, funkcionál.
- Kilencven, nem sok?
- Uram, mi már 1990-ben gondolkodunk...
- Persze, meséljen tovább!
- Továbbá szakembereinket külföldre küldjük körülményekről.
- Hová?
- Ahol eddig már VB-t rendeztek, de különösen Argentínába, Spanyolországba...
- De ilyen korán?
- Csak hadd szívják magukba a VB levegőjét, és hozzák haza a tapasztalatokat meg egyebet.
- És hányan mennek ki?
- Nézze, az az ezerkilencszázkilencven szakember, ahogyan mondani szokás, „több szem többet lát”...
- Hat igen... És idehaza pedig terüsterővel készülnek az új létesítmények, stadionok...
- Csak ne olyan hevesen, a tervek bár készek, de nem elég konstruktívok, most kezdtek meg az áttervezést.

— Értem, tehát még korszerűbb, impozánsabb tervek születnek... És mondja, milyen lesz az új VB-stadion, hány százerezen ülnek majd benne...

- Marad a Népstadion!
- Ahogy van?
- Úgy!
- De, hiszen az nem százazres...
- Maga ezt nem érti! A VB megnyitójára három műszakban lesz, egy délelőtt, egy délután, egy pedig este...
- Ne mondja!
- De mennyire! Nézze uram, kis ország, kis VB, de erős küzdelem lesz!
- Nem értem, mert van hazai erőforrás, ad a FIFA is, ebből lehetne bővíteni a sportlétesítményeinket...
- Nem értem, mire költik akkor azt a temérdek pénzt?
- Maga pancer! Már előjáróban mondtam, kilencven bizottság, ezerkilencszázkilencven kiküldött, hajó, repülő, szálloda, külföldi lapidj stb., stb. Ez magának nem pénz? Számoljon csak! De különben is mit beszélnek én itt magával, aki nem ért a focinhoz. Van még kérdés?
- Volna, de ez igazán jelentéktelen...
- Ki vele! Ki vele!
- Lesz nekünk egyáltalán 1990-ben válogatottunk?

(Mol — bor)

Őszi végeredmények

A hajdúszoboszlói városi kispályás labdarúgó-bajnokság

1. Boeskaal-Vasas SE	19 15 2 2 70-13 32
2. Városk. V.	19 14 3 2 73-26 31
3. SZOT Béke	19 14 3 2 45-12 31
4. TIGAZ Kertv.	19 13 1 5 77-20 27
5. Délibáb SE	19 9 7 3 55-31 26
6. TIGAZ V.	19 9 2 5 44-27 26
7. Bútorgyár	19 10 3 6 28-22 23
8. Útép. V.	19 10 1 8 58-29 21
9. Vör. L. Tsz	19 10 1 8 36-33 21
10. Búzák. Tsz	19 9 2 8 50-36 20
11. Shampion SC **	19 8 5 6 28-40 18
12. Kocoryárgyár	19 6 4 9 35-40 16
13. Volán V.	19 7 2 9 24-42 16
14. TIVIZIG SE	19 6 3 10 42-42 15
15. M. Száki. *	19 6 3 10 37-56 13
16. Városi T.	19 5 2 12 26-50 12
17. Gyógyf. V.	19 5 0 14 34-81 10
18. ÁFOR	19 3 1 15 20-71 7
19. ÁG. MEDOSZ SE	19 3 1 15 28-91 7
20. Spart. SE	19 1 0 18 11-70 2

* csapattól 2 pont levonva
** csapattól 3 pont levonva

A püspökladányi kispályás labdarúgó-bajnokság

1. Nov. 7. Tsz	24 16 5 3 117-39 37
2. Kocsisz. I.	24 15 2 7 89-44 37
3. Pedag.	24 15 2 7 89-44 37
4. Kézsi.	24 13 8 8 89-74 29
5. Kézsi.	24 13 8 8 70-67 29
6. Kocsizav.	24 12 4 8 61-41 28
7. Rendőrs.	24 11 2 11 87-80 24
8. KIK Klub	24 11 1 12 58-79 23
9. Hamvas	24 9 2 13 51-59 20
10. Vegyesipar I.	24 8 0 16 51-107 16
11. Kocsisz. II.	24 6 3 15 63-105 15
12. Vegyesipar II.	24 5 1 18 41-89 11
13. Klub 82 kizárva	

TOTÓTANÁCSADÓ

(A csapatok helyezése)	Népsport	Sportfog.	Rádió	Napló
1. Ascoli (13)—Cesena (7)	x,1	x,2	1,x	1
2. Catanzaro (16)—Avellino (14)	x,1	1,x	x,1	x
3. Napoli (15)—Verona (2)	x,1	x,2	x	1
4. Pisa (10)—Torino (6)	x,1	x	1,x	x,2
5. Sampdoria (8)—Fiorentina (9)	x,1	x,1	x	1
6. Udinese (5)—Inter. (4)	x,2,1	x	x	2
7. Atalanta (11)—Lazio (1)	x,2	2,x	2,x	2,x
8. Bari (17)—Cremonese (5)	x,1,2	x,1	1,2	1,x
9. Bologna (13)—Lecce (7)	1	x	x,1	1
10. C. basso (12)—S. bened. (9)	1,x	x,1	1,x	1
11. Cavese (3)—Como (8)	1,x	x,1	x,2	x
12. Pistoiese (15)—Palermo (10)	1	1,x	1,x	1
13. Varese (16)—Foggia (18)	1	1,x	x,1	1
14. Arezzo (6)—Perugia (19)	x,1,2	1,x	1	1
15. Milán (2)—Reggina (14)	1	1	1	1
16. Juventus (3)—Cagliari (13)	1	1	1	1

SOROKBAN

A labdarúgó NB I-es szakosztályok technikai vezetői részére programgyeztető értekezletet tartanak január 6-án az MLSZ-ben. Ugyanekkor tartják az MNK-sorsolást a legjobb 16 közé jutásért. Ebben a DUSE érdekelt.

A Magyar Atlétikai Szövetség elkészítette a férfi versenyzők ez évi rangsorát. 100 m: 6. Babály (DMVSC), 200 m: 3. Babály, 400 m: 8. Nagy M. (DMVSC), 1500 m: 9. K. Szabó (DMVSC), 5000 m: 4. K. Szabó, 10 000 m: 7.

K. Szabó, 110 m gát: 2. Bodó (DMVSC), 400 m gát: 8. Csapó (DMVSC), magas: 11. Várhelyi (DUSE).

Olaszország VB-győzelme. Az AP amerikai hírügynökség közvélemény-kutatást tartott: melyik sportesemény volt 1982 legnagyobb szenzációja. A szavazás végeredménye: 1. Olaszország labdarúgó válogatottjának világbajnoki győzelme — gyengébb kezdés után, Rossi magára találásával.

1982. december 31., péntek

Szilveszter napja

A Nap kél 7.21 —

nyugszik 15.52 órakor

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Nyolcvan évvel ezelőtt, 1982. december 31-én született Szombathelyen, és 31 éves korában, 1953-ban halt meg Kardos György építész, egyetemi professzor, a műszaki tudományok kandidátusa.

Budapestben szerzett építész oklevelet, 1925-ben, de már az előző esztendőben Wálder Gyula tanársegédje és munkatársa volt a műegyetemen. Önálló tervezéssel is mestere később neobarokk-jának hatásait (újraközi); Kardos György tervezte az Erzsébet téri Biztosító Intézetnek a háborúban elpusztult épületét, 1931-től a műegyetem tanára lett. Nevéhez fűződik az Épitőipari Műszaki Egyetem megszervezése, ő volt ennek első rektora is. Vezető szerepet vitt az építészet oktatás programjának korszerűsítésében és az új szocialista építészeti stílusú építészeti iskolák megalapításában, amelyeknek hagyományát a klasszicizmusban vélte megtalálni. Fontosabb munkái: Klasszikus tömeg-, felület- és térrendszerek; A magyar barokk és copf építészet rövid összefoglalása (Révhelyi Elemérrel közösen); A magyar klasszicista építészeti társadalmi, gazdasági és politikai alapjai; A magyar klasszicista építészeti; Építészettörténelmi és építőművészeti tanulmányok.

Hús, tej, kenyér

Lesz mit enni és inni szilveszterkor is

A szilveszteri ellátás iránt érdeklődünk a megyei húsipari, tejipari és sütőipari vállalatnál. Mindhárom helyen megnyugtató választ kaptunk kérdésünkre, tehát lesz mit enni és inni is.

A lakosság ellátásának megszervezése már december elején megkezdődött — mondta Szombathy László, a húsipari vállalat kereskedelmi fősztályának vezetője. A partnerekkel írásos megállapodást kötöttünk a karácsonyi és szilveszteri szállításra. Úgy érezzük, hogy a karácsonyi forgalmat is sikerült zökkenőmentesen lebonyolítanunk, s remélhetőleg a szilveszteri is hasonlóképpen fog lezajlani. A húsipar 80 tonna töke sertést, 20 tonna marhahúst és 50 tonna hús-készítményt ad a vásárlóknak. Lesz szilveszteri bőséges malac is, körülbelül 350 darab. E nagy mennyiségű arugyors kiszállítása nagy munkát jelent a vállalat valamennyi dolgozójának.

A tejipari vállalatnál Mile Sándor főmérnök, megbízott igazgató is megnyugtatóan nyilatkozik az ellátásról. A szilveszter nem „tejes” időszak — mondja —, ettől függetlenül tej- és tejtermék-fogyasztás is lesz nyilván az ünnep alatt. Nagy segítséget jelent az új debreceni tejüzem belépése a termelésbe, amely ma már megnyugtatóan termel. A kereskedelemmel jól együttműködve szerveztük és szervezzük az ellátást. Fel vagyunk készítve, meglepetés nem érhet bennünket. Minden igényt ki tudunk elégíteni.

A sütőiparnál viszont „kenyeres” ünnepnek tekintik a szilvesztert, és az újévet. Nem jelent gondot az ellátás — mondja Kovács Lajos igazgató. A két napra mintegy 410 tonna kenyér és 12 tonna zsúrkenyér termelését oldjuk meg, ennyire van igény. Az értékesítés első sorban 30-án történik, de lesz friss kenyér 31-én is a kereskedelmi egységekben és a vállalat szakboltjaiban.

ÁLLATORVOSI ÜGYELET. Debrecenben december 31-én reggel 6 órától január 1-én reggel 6 óráig dr. Szilágyi László (Széchenyi utca 92., telefon: 23-190), január 1-én reggel 6 órától 2-án reggel 6 óráig dr. Molnár István (Varga utca 11. szám) lesz az ügyeletes állatorvos.

Nyílt levél

Kedves Ismeretlen Ismerősöm! Örömmel tapasztalom, hogy érdeklődik zűbebb pátriánk és a világ dolgai iránt. Örömmel azonban öröm is vegyül: információszegény ügy elégit ki, hogy hétköznap, munkába menet kiszedi postaládánkból a Hajdú-bihari Naplót. Ezzel nem azt akarom javasolni, hogy a hét végén is vigye el kedvenc megyei lapomat, vagy máshol okozzon tevékenységével bosszúságot. Tisztában vagyok azazal is, hogy mindenki igyekszik takarékoskodni ebben a nehéz gazdasági helyzetben. Mivel ennek szorítását én is érzem, gondolom, nem furcsállja a kérésemet: hazafele jövet dobja is mindig vissza postaládánkba az újságot.

(szulovszky)

Vigyázat! A szilveszteri pezsgő az emberből nehogy majmot csináljon. (Telefóto — AP—MTI—KS)

Újra együtt a Golf

Közel másfél éve szünet után ismét az eredeti felállításban játszik a sok sikert megért debreceni Golf egyesület. A Kocsis Béla (billentyűsök), Gombos Géza (basszusgitar), Béke Csaba (dob), és Kovács Zoltán (szólógitar) alkotta zenekar január 1-től fővárosi és vidéki klubokban, egyetemeken, művelődési házakban lép a közönség elé. Műsorán dzsesszrock, dzsessz és új hullámos szerzemények szerepelnek. A Golf egyesület az óévtől szilveszterkor a debreceni Egyetem kávéházában búcsúzik, ahol este 8 órától hallhatják zenéjüket az érdeklődők.

MŰZEUMOK NYITVA TARTÁSA. A Hajdú-Bihar megyei Múzeumi Szervezet múzeumai és kiállítóhelyei december 31-én 15 óráig lesznek nyitva. Január 1-én, 2-án és 3-án zárva tartanak, kivéve a Déri Múzeumot, amely január 2-án 11 órától várja az érdeklődőket.

MUNKAVÉDELEM. A Hajdú-Bihar megyei Mezőgazdasági Szövetkezetek Szövetsége munkavédelmi feladói részére szervez január 5-én 9 órától Debrecenben a termelőszövetkezeti üdülőben (Nagyerdei körút 1—3. szám).

KÖZLEMÉNYEK

Ertesítjük vásárlóinkat, hogy 1983. január 1-től, január 7-ig Debrecen 201., Debrecen 202., Hajdúböszörmény, Hajdúszoboszló, Hajdúnánás, Berettyóújfalu 204. telepeink és a debreceni mintaboltunk leltározás miatt zárva tartanak. A leltározás ideje alatt a tüzelő- és építőanyag-értékesítés szünetel. Kelet-magyarországi TÚZEP Vállalat. (x)

A Volán 6. sz. Vállalat személyforgalmi üzemegeése értesíti a T. Utazóközönséget, hogy 1983. január 2-tól a menetjegy-ellenőrzési csoport Debrecen, Simonffy u. 2/C alá költözik. A helyi járat és elővárosi forgalomban részt vevő autóbuszok a menetjegy-ellenőrzések alkalmával megállapított pótdíjak befizetése, bérletigazolványok utólagos bemutatása 1983. január 2-tól Debrecen, Simonffy u. 2/C alatt történik. Ügyfel-fogadás: hétfőtől péntekig munkanapokon 13—15 óráig. (x)

MOZI • SZÍNHÁZ • TV

MOZI

Várlak nálad vacsorára (amerikai). Vig ma, szombat, vasárnap hn. 4. f. 6. Apolló ma n. 10, n. 12, hn. 2, szombat hn. 2, vasárnap n. 10, n. 12, hn. 2, Meteor ma, szombat, vasárnap 3, n. 6, n. 8.

Egy házasságtörés következményei (NDK-bell). Delta ma, szombat f. 4, f. 6, vasárnap f. 6.

Az „I” AKCIO (szovjet). Vig ma, vasárnap n. 10, Apolló ma, szombat, vasárnap 4.

ABBA (svéd—ausztrál). Híradó ma f. 10, hn. 8.

Akiket forró szenvedély hevít (olasz, 16). Apolló ma, szombat, vasárnap 6, 8.

Csak semmi pánik (magyar). Híradó ma f. 12, hn. 2, hn. 4, hn. 6.

Egy kis indián (amerikai). Vig ma, vasárnap n. 12, hn. 2, szombat hn. 2.

Elektromos esküvő (angol). Delta matiné vasárnap 10.

Fotográfia (magyar). Vig kamara szombat f. 3, f. 5, f. 7, vasárnap f. 5, f. 7.

A gránátalma színe (szovjet). Művész ma, szombat, vasárnap 5.

Hazatérés (amerikai, 16). Vig kamara ma f. 3, f. 5, f. 7.

Házasságból elégséges (magyar). Klinka vasárnap 5.

Jelenetek a bábuk életéből (NSZK, 18). Művész ma, szombat, vasárnap f. 8.

Mackenna aranya (amerikai). Klinka ma 5.

A malajzi tigris (olasz—francia—NSZK). Horváth Árpád vasárnap 6.

Seriff az égből (olasz). Meteor mese ma, szombat, vasárnap 3, n. 6.

Szicíliai védelem (szovjet). Híradó szombat hn. 8, vasárnap f. 10, hn. 8.

Vuk (magyar). Híradó szombat hn. 2, hn. 4, hn. 6, vasárnap f. 12, hn. 2, hn. 4, hn. 6.

Film és diszkó a Kőlcsey Ferenc Művelődési Központban vasárnap 18-tól 22 óráig.

SZÍNHÁZ

Csokonai Színház

Ma 18 órakor Viktória — bérletiszünet.

TV

1982. december 31., péntek

BUDAPEST, 1.

8.58 Műsorismertetés. 9.00 Tévétorna. 9.05 Szűnidef matiné. 9.50 Lottósorolás. 11.50—12.45 Az ember zenéje. 15.27 Műsorismertetés. 15.30 Hírek. 15.35 Új évi üdvözlés. 16.15 Képvásár. 16.20 Slágerhírlap. 17.15 Reklám. 17.20 Idéssz: 17.50 Reklám. 18.05 „... jöjj, hazudj valamit elfogadhatót”. Szilveszteri meteorológiai előrejelzés. 18.15 A fele sem igaz! Vétélkedőműsor. 18.50 Jogi esetek. 19.30 Reklám. 19.40 Tévétorna. 19.45 Esti mese. 20.00 Hírek. 20.05 Superbola. A Parabola szilveszteri különlkiadása. 20.45 Leopárd és társai. Angol bűnügyi filmsorozat. 21.35 „Nevess csak cucnak!” Hofi Géza műsora. 22.25 Bécs—Budapest. Szilveszter. '82. A Magyar és az Osztrák Televízió közös gálaestje. 24.00 Hímnusz. 0.05—2.00 Éjfél után... Nőtázzunk! Összeállítás az óév legsikeresebb könyvzenéi felvételeiből. Kid Creole és a Coconuts az esseni Rock-palotában.

BUDAPEST, 2.

19.58 Műsorismertetés. 20.05 Hírek. 20.05 Shakespeare: Sok hűhó semmiért. Vigjáték két részben. 22.30 Az East együttes műsora. 23.00 A Puhits együttes koncertje. 23.50 Zenés ajándékosár. 24.00 Hímnusz.

BUKAREST

19.30 Tv-híradó. 19.50 Hazal dallamok. 20.00 Szilveszteri műsor.

POZSONY, 1.

8.35 Szilveszter gyerekeknek. 11.45 Janko Hrasko kalandjai. Sorozat. 12.05 Népdalok és táncok. 12.50 Cseh filmvígjáték. 14.50 Eljen a cirksusz! 15.35 Chaplin-film. 16.10 Ez a televízió! Szórakoztató műsor. 17.30 Eljen a megbol-

MOZI • SZÍNHÁZ • TV

dogult! Cseh filmvígjáték. 18.35 Esti mese. 19.05 Hosszú, fehér nyom. Tévésorozat. 19.35 Meghívó a szilveszteri műsorra. 19.42 Szilveszteri szórakoztató műsorok.

POZSONY, 2.

15.00 Fűvószer. 15.40 Féltem a pokoltól. 17.35 Delfinrevü. 18.20 Dokumentumfilm. 18.45 Tűz van! Zenés filmvígjáték. 19.42 Népzene. 20.02 Verekedjen, Jedlinsky úr! Tévékomédia. 20.43 Diszkó—Idősebbeknek. 21.12 Komédia. 22.12 Ritmus. 22.27 „Kellems és bol- dog új évet, Matelka porfés!” Komédia. 22.52 Ritmus. 23.00 Flatok szilveszteri tévéklubja. 0.00 Üdvözöljük az 1983. évi! 0.10 Cseh film. 1.30 A párizsi Casino műsorából.

UNGVAR

17.00 Nemzetközi jégkorongmérkőzés. 19.00 Híradó. 19.35 Régi orosz dalok. 20.35 Bál a Jégben. 21.40 Dokumentumfilm. 21.50 Új évi üdvözlés a szovjet néphez. 22.05 Szórakoztató műsor. 23.35 Táncojunk.

A NYIREGYHÁZI RÁDIO MŰSORA

17.00—18.30 Hírek. Időjárás. Lapszemle. Évfordulónaptár. Új évi köszöntő. Elmondja: Hajdú-Bihar megyei Tanács elnöke — Zene — Azért sem ünnepelünk! Szilveszteri kabaré a debreceni Görddőlőcsapágy a Művek művelődési házából. Szerkesztő: Antal István — Műsorelőzetes: (A nap szerkesztője: Gönczi Mária.)

1983. január 1., szombat

BUDAPEST, 1.

9.02 Műsorismertetés. 9.05 Tévétorna. 9.10 Ecranul nostru — A mi képernyőnk. 9.25 Foxi Maxi kalandjai. Amerikai rajzfilmsorozat (ism.). 9.45 A Les-tévkélm.sorozat. VII/5. rész: A szökés. 10.15 Magilla Gorilla. Amerikai rajzfilmsorozat. 10.40 Achilles-sarok. 12.15—13.25 Új-évi koncert Bécsből. 14.57 Mű-

sorismertetés. 15.00 „Hotel Methol”. 15.30 Janka hercegnő. Csehszlovák film. 16.20 Sport '82. Nemzetközi táncverseny. 18.45 Delta. Tudományos híradó. 19.18 Reklám. 19.25 Tévétorna. 19.30 Esti mese. 19.45 Újévi köszöntő. Elmondja: Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke. 20.00 Hírek. 20.05 Vers — mindenkinél. 20.15—24.00 Szombat esti filmkötet. 20.15 Egy úr az őrből. 20.40 Menő Manó. 20.45 A lovatett város. Amerikai tévéfilm Mark Twain novellájából. 21.20 Menő Manó. 21.25 Operátt operák. Fl-goró házassága. Rajzfilmparódia 10 percben. 21.35 Vége, csapó! Angol tévéfilm. 22.45 Revü a Moulin Rouge-ban. 23.35—24.00 Meghökentető mesék. Angol tévéfilmsorozat.

BUDAPEST, 2.

19.58 Műsorismertetés. 20.00 Hírek. 20.05 Vers — mindenkinél. 21.15—22.15 Antonin Dvor-zsák: Ruszalka. Operafilm.

POZSONY, 1.

8.30 Ottörök magazinja. 11.10 A Tatrától a Dunáig. 11.55 Ünnepl hangverseny. 13.00 Gustav Husak újévi beszéde. 13.30 Nemzetközi síugróverseny. 15.30 Zenés műsor. 16.25 A világyben. Sorozat. 16.50 Hőgát? Tévéjáték. 18.10 Zene, balett, képek. 18.40—19.10 Hosszú, fehér nyom. Tévésorozat. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Smetana: Az eladott menyasszony. Opera. 22.20 A jövő törvénye. Tévéjáték. 23.30 Barátaink melódái.

POZSONY, 2.

14.20 Mása és Vitya újévi kalandjai (szovjet zenés vigjáték). 15.25 Zenés műsor gyerekeknek. 16.25 Csehszlovákia—Kanada ifjúsági VB jégkorongmérkőzés. 18.45 Kuba (az NDK TV dokumentumfilmje). 19.30 Portréfilm. 20.00 Kőszónóm, professzor úr! Tévéjáték. 21.20 Irodalmi összeállítás. 22.05 Eletem legszebb zenéje.

BUKAREST

10.00 Tv-híradó. 10.30 Képernyő a vakációban. 10.50

Rendkívüli újévi hangverseny. 12.00 Tv-híradó. 12.30 Héti vége, és az új év kezdete. 17.15 Kubai ritmusok. 18.00 Tv-híradó. 18.30 Ifjúsági szilveszter. 20.00 A zene ünnepe. 21.10 Tv-híradó. 21.25 Stela és Breki meg a többiek. 22.00 Válogatás a szilveszteri műsorokból.

UNGVAR

16.00 Dal '82. 19.00 Tv-híradó. 19.35 Keresd a női! 22.05 Tv-film.

A NYIREGYHÁZI RÁDIO MŰSORA

8.00—10.00 Hírek. Időjárás. Évfordulónaptár — Zene — Beszélgetés Tisza Lászlóval, a Szabolcs-Szatmár megyei Tanács elnökével. Ríporter: Ágoston István — Zene — A csónakos Rétköz (ism.) — Zene — Műsorelőzetes. (A nap szerkesztője: Gönczi Mária.)

1983. január 2., vasárnap

BUDAPEST, 1.

8.58 Műsorismertetés. 9.00 Tévétorna. 9.05 Foxi Maxi kalandjai. Amerikai rajzfilmsorozat (ism.). 9.25 Játek a GYK-műhelyben. 9.50 A Les-tévkélm.sorozat. VII/6. rész: Az ugrás. VII/7. rész: A kőmnő. 10.50 Hírek. 10.55 Üzenet a meteoritban. Csehszlovák film. 12.20—12.25 Képvásár. 13.52 Műsorismertetés. 13.55 Gólyavári esték. 14.35 A bátor herceg. Amerikai kalandfilm (1954). 16.10 Reklám. 16.15 A hét műtárgya. Jacop Grimmert: Négy évszak (Népművészeti Múzeum). 16.20 Műsorainkat ajánljuk. 16.45 Tisztelet Uzbegisztánnak. Dokumentumfilm V/3. rész: Híva. 17.15 Képvásár. 17.20 Sport '82. II. rész. 18.25 Reklám. 18.35 A Községszolgálat tájékoztatója. 18.40 Tévétorna. 18.45 Esti mese. 19.00 A hét. 20.00 Hírek. Többszöveges. 20.05 Napos oldat. 21.30 Alla Pugacsova. 22.20 Hírek.

BUDAPEST, 2.

19.58 Műsorismertetés. 20.00 Hírek. Totóeredmények. 20.05

Nincs kettő, három nélkül. 21.05 Magyar tájak. Bodrogköz. 21.35 Amerikai dokumentumok. Amerikai dokumentumfilm. X/10. rész: Amíról a képek beszélnek. 22.25—22.30 Képvásár.

POZSONY, 1.

8.40 Gyerekeknek. 11.25 A világyben. Sorozat. 17.00 A héten történt. 12.30 Zenés műsor. 13.15 Híradó. 13.30 Babfilm. 14.15 E. Hoffmann bemutatja. 15.10 Újévi köszöntő. 15.20 Az 1982. év sportja. 16.20 Bájos ember. Cseh filmvígjáték. 17.50 Szórakoztató műsor. 18.30 Válasz a nézők leveleire. 18.40—19.10 Hosszú, fehér nyom. Tévésorozat. 19.30 Tv-híradó. 20.15 Jól víz. Tévésorozat. 21.30 Jiri Malasak zongorázik. 22.00 Sport-híradó. 22.15 Kultúra, 1982. 22.35 Orgonahangverseny.

POZSONY, 2.

11.15 Csehszlovákia—NSZK ifjúsági VB jégkorongmérkőzés. 14.25 A Jules Verne-klubban. 14.50 Tévemesefilm. 15.45 Vételkedő. 16.25 Szovjetunió—Finnország ifjúsági VB jégkorong-mérkőzés. 18.45 A modral kerámia. Dokumentumfilm. 19.10 Műsorajánlat. 19.30 Pedagógusok magazinja. 20.10 Csehszlovák: Jolanta (opera). 21.30 Híradó. 21.45 Maluala. Kubai film.

UNGVAR

17.30 Moszkva külföldi vendégei. 19.00 Híradó. 19.35 Újévi műsor a moszkvai nagycirkuszban. 22.15 Hangverseny.

A NYIREGYHÁZI RÁDIO MŰSORA

17.00 Hírek. Időjárás. Lapszemle. 17.10 Az első munkanap. Zenés beszélgetés Üzemben, irodában, tévésben az év első munkanapján. 18.00 Észak-tiszántúli krónika. 18.15 Plastic Bertrand dalai. 18.25—18.30 Hírösszefoglaló. Műsorelőzetes (A nap szerkesztője: Haskó József)